

בנק הפועלים

תמצית דוחות כספיים רבעוניים
ליום 30 בספטמבר 2024

דוח מונגש

תוכן העניינים

ד. ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים 203

209	5. ממשל תאגידי
210	6. פרטים נוספים בנוגע לעסקי התאגידי הבנקאי ואופן ניהולם
231	7. נספחים
242	מילון מונחים
244	אינדקס

א. דוח הדירקטוריון וההנהלה 5

11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
47	3. סקירת הסיכונים
73	4. מדיניות ואומדנים חשובונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

ב. הצהרות בקרה פנימית על דיווח כספי 75

ג. תמצית דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2024 77

81	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק הפועלים בע"מ
91	ביאורים לדוחות הכספיים

בנק הפועלים

דוח הדירקטוריון וההנהלה

תוכן העניינים

47	3. סקירת הסיכונים	11	1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
47	3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם	11	1.1. מידע צופה פני עתיד
48	3.2. סיכון אשראי	11	1.2. מידע כספי תמציתי
69	3.3. סיכון שוק	14	1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם
72	3.4. סיכון נזילות ומימון	14	1.4. יעדים ואסטרטגיה עסקית
73	3.5. סיכון ציזת	15	2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
73	3.6. סיכונים אחרים	15	2.1. מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
73	4. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים	24	2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
73	4.1. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים	32	2.3. המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
74	4.2. בקרות ונהלים	43	2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים
		46	2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
		47	2.6. חברות עיקריות

רשימת הטבלאות

12	טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים
16	טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין
22	טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלואים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
24	טבלה 2-3: תמצית דוח רווח והפסד
25	טבלה 2-4: הרכב הרווח המימוני, נטו
27	טבלה 2-5: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית
28	טבלה 2-6: ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים
30	טבלה 2-7: פירוט עמלות והכנסות אחרות
31	טבלה 2-8: פירוט של ההוצאות התפעוליות והאחרות
32	טבלה 2-9: רווח כולל
32	טבלה 2-10: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים
33	טבלה 2-11: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה
34	טבלה 2-12: סיכון אשראי בעייתי
34	טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים
35	טבלה 2-14: יתרות ניירות-ערך
36	טבלה 2-15: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק
36	טבלה 2-16: התפתחות ביתרות הפיקדונות
36	טבלה 2-17: מידע נוסף על פיקדונות הציבור
37	טבלה 2-18: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק
38	טבלה 2-19: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
38	טבלה 2-20: מכשירים נגזרים
39	טבלה 2-21: פרטים בדבר חלוקה כוללת, דיבידנד ששולם ורכישות עצמיות של מניות בתקופות קודמות
41	טבלה 2-22: חישוב יחס הלימות ההון
42	טבלה 2-23: יחס מינוף
43	טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים
48	טבלה 3-1: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור
49	טבלה 3-2: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר
50	טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי
52	טבלה 3-4: סיכון אשראי לפי ענפי משק
55	טבלה 3-5: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות
56	טבלה 3-6: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל
57	טבלה 3-7: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה
60	טבלה 3-8: חשיפות עיקריות למדינות זרות
61	טבלה 3-9: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים
62	טבלה 3-10: סיכונים בתיק הלוואות לדיור
62	טבלה 3-11: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי
63	טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק
63	טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

64	טבלה 3-14: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק
65	טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים
65	טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת ולגודל הלווה
66	טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלווים
66	טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון
67	טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה
68	טבלה 3-20: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק
69	טבלה 3-21: יתרות סיכון האשראי לכל קבוצת לוויים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)
69	טבלה 3-22: שווי הוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו
70	טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם של הבנק וחברות מאוחדות שלו
70	טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית
71	טבלה 3-25: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)
71	טבלה 3-26: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ולשינויים במדד המחירים לצרכן
72	טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות (LCR)
72	טבלה 3-28: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

רשימת התרשימים

11	תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 בספטמבר 2024 ולתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024
17	תרשים 2-1: תשואות אגרות-חוב ממשלתיות, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות
26	תרשים 2-2: רווח מימוני, נטו
33	תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 בספטמבר 2024
37	תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 17 בנובמבר 2024, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים הבלתי מבוקרים של בנק הפועלים בע"מ והחברות המאוחדות שלו, ליום 30 בספטמבר 2024.

1.1 מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך התשכ"ח-1968. תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע הצופה פני עתיד, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים במצב הגיאופוליטי, שינויים רגולטוריים, שינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי, וכן שינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק, ואשר עשויים להביא לאי התממשות ההערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק. מידע צופה פני עתיד מאופיין בדרך כלל במילים או בביטויים כגון: "תחזית", "תכנית", "יעד", "אומדן סיכון", "תרחיש", "תרחיש קיצוני", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות", "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכונים", "מתכונים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "צריך", "יכול", "יהיה" וביטויים דומים להם. ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים, בין היתר, שינויים בפרמטרים הבאים: מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחו"ל, שיעורי אינפלציה, הוראות חקיקה ורגולציה חדשות בתחום הבנקאות ושוק ההון, החשיפה לסיכונים פיננסיים, איתנות פיננסית של לווים, התנהגות המתחרים, היבטים הקשורים בתדמית הבנק, המצב הביטחוני בישראל, התפתחויות טכנולוגיות ונושאי כוח אדם, ובתחומים אחרים אשר יש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית. מידע זה משקף את נקודת המבט הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים. נקודת מבט זו מבוססת על הערכות, ולכן נתונה לסיכונים, לחוסר ודאות, ואף לאפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו בכלל, או יתממשו באופן חלקי בלבד, ואף שההתפתחויות בפועל תהיינה הפוכות מאלו שנצפו.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בדיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל, משרד הבינוי והשיכון וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון ובעולם.

1.2 מידע כספי תמציתי

תרשים 1-1: נתונים ומדדים עיקריים ליום 30 בספטמבר 2024 ולתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024

רווח ותשואה	רווחיות	איכות האשראי	גידול באשראי	הון
<p>15.8% 13.4% 14.0% 14.6% 16.4% 13.6%</p> <p>1,922 1,669 1,761 1,938 2,238 1,905</p>	<p>14.9% Q3-24: 13.6%</p> <p>תשואה להון</p>	<p>0.71% NPL*</p>	<p>5.8% Q3-24: 5.3%</p> <p>אשראי עסקי ומסחרי</p>	<p>11.90% יחס הון עצמי רובד 1</p>
	<p>6,081 מיליוני ש"ח Q3-24: 1,905</p> <p>רווח נקי</p>	<p>1.81% יחס כיסוי כולל**</p>	<p>4.0% Q3-24: 1.8%</p> <p>אשראי לדיור</p>	<p>57,156 מיליוני ש"ח הון עצמי</p>

* אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית מתוך יתרה רשומה של אשראי לציבור.

** סך ההפרשה להפסדי אשראי (כולל בגין יתרות חוץ מאזניות) מתוך יתרה רשומה של האשראי לציבור.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים

2023				2024			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
נתוני דוח רווח והפסד עיקריים - התפתחות רבעונית							
4,037	4,295	4,006	3,747	3,814	4,384	4,577	הכנסות ריבית, נטו
340	414	203	310	272	322	42	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
4,377	4,709	4,209	4,057	4,086	4,706	4,619	רווח מימוני, נטו
185	579	662	453	(14)	(49)	406	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
982	1,016	1,089	943	1,004	1,026	1,008	עמלות והכנסות אחרות
2,094	2,181	2,059	1,897	2,033	2,106	2,062	הוצאות תפעוליות ואחרות
3,080	2,965	2,577	2,650	3,071	3,675	3,159	רווח לפני מסים
2,008	1,922	1,669	1,761	1,938	2,238	1,905	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
17.0%	15.8%	13.4%	14.0%	14.6%	16.4%	13.6%	תשואת הרווח הנקי (באחוזים)
2.77%	2.80%	2.65%	2.48%	2.54%	2.79%	2.79%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾

לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024

מדדי ביצוע עיקריים					
15.0%	15.4%	14.9%	13.4%	13.6%	תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון ⁽¹⁾
1.09%	1.12%	1.19%	1.00%	1.09%	תשואת הרווח הנקי לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
3.17%	3.27%	3.22%	3.16%	3.22%	יחס הכנסות ⁽²⁾ לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
2.39%	2.46%	2.50%	2.39%	2.62%	יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
0.58%	0.59%	0.58%	0.62%	0.57%	יחס עמלות לנכסים ממוצעים ⁽¹⁾
38.5%	38.7%	37.7%	38.9%	36.6%	יחס יעילות - הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות
2.67%	2.74%	2.71%	2.65%	2.79%	מרווח מימוני מפעילות שוטפת ⁽³⁾⁽¹⁾
129%	124%	132%	124%	132%	יחס כיסוי נזילות (LCR)
128%	125%	125%	125%	125%	יחס מימון יציב נטו (NSFR) ⁽⁴⁾

ליום			
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024	
12.02%	11.53%	11.90%	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
15.07%	14.70%	14.80%	יחס הון כולל לרכיבי סיכון ⁽⁵⁾
6.92%	6.77%	7.17%	יחס מינוף ⁽⁵⁾

- (1) מחושב על בסיס שנתי.
- (2) סך-כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
- (3) רווח מימוני מפעילות שוטפת (ראה [פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר](#) להלן) מחולק בסך-הכל נכסים פיננסיים לאחר הפרשה להפסדי אשראי ובניכוי יתרות בגין כרטיסי אשראי שאינן נושאות ריבית.
- (4) למידע נוסף, ראה [פרק סיכון נזילות ומימון](#) להלן.
- (5) למידע נוסף, ראה [פרק הון, הלימות הון ומינוף](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024	
מדדי איכות אשראי עיקריים					
1.92%	1.86%	1.81%	1.86%	1.81%	שיעור יתרת ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.69%	1.63%	1.58%	1.63%	1.58%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מתוך האשראי לציבור
1.06%	1.02%	0.77%	1.02%	0.77%	שיעור אשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מתוך האשראי לציבור
0.09%	0.08%	0.11%	0.10%	0.27%	שיעור מחיקות חשבונאיות, נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור
0.46%	0.47%	0.11%	0.65%	0.38%	שיעור ההוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי מתוך אשראי ממוצע לציבור**
במיליוני ש"ח					
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד					
7,360	5,599	6,081	1,669	1,905	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
16,085	12,338	12,775	4,006	4,577	הכנסות ריבית, נטו
17,352	13,295	13,411	4,209	4,619	רווח מימוני, נטו ⁽¹⁾
5,297	4,044	3,674	1,292	1,050	הכנסות שאינן מריבית
3,892	2,967	2,983	1,038	992	מזה - עמלות
21,382	16,382	16,449	5,298	5,627	סך הכנסות
1,879	1,426	343	662	406	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,231	6,334	6,201	2,059	2,062	הוצאות תפעוליות ואחרות
4,492	3,555	3,264	1,136	1,036	מזה - משכורות והוצאות נילוות
נתונים נוספים					
5.50	4.19	4.55	1.25	1.43	רווח נקי למניה המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בסיסי (בש"ח)
1.69	1.43	1.45	0.25	0.38	סך-הכל דיבידנד למניה (בש"ח) ⁽²⁾

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

** כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.

(1) רווח מימוני, נטו כולל הכנסות ריבית, נטו והכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

(2) דיבידנד בגין התקופה הרלוונטית (לא כולל רכישה עצמית של מניות, כמפורט בפרק הון, הלימות הון ומינוף להלו).

טבלה 1-1: מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן של קבוצת בנק הפועלים (המשך)

ליום			
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח			
			נתונים עיקריים מהמאזן
686,530	675,988	713,667	סך-הכל נכסים
107,730	92,131	115,842	מזה - מזומנים ופיקדונות בבנקים
127,122	136,810	124,400	ניירות-ערך
407,381	404,371	430,395	אשראי לציבור, נטו
7,814	7,042	8,468	סיכון אשראי בעייתי, נטו
4,012	3,984	3,091	אשראי לציבור שלא צובר הכנסות ריבית (NPL)
634,100	625,736	656,511	סך-הכל התחייבויות
554,595	532,756	569,938	מזה - פיקדונות הציבור
9,085	8,953	10,839	פיקדונות מבנקים
21,800	23,810	20,823	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
52,430	50,252	57,156	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
			נתונים נוספים
32.9	34.1	37.3	מחיר מניה לטוף תקופה (בש"ח)

1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

הבנק מבצע בחינה מקיפה להערכת הסיכונים אליהם הוא חשוף ואומד את המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי.

למידע נוסף על הסיכונים ככלל ועל פוטנציאל השפעות מלחמת חרבות ברזל ראה [פרק סיכונים מובילים ומתפתחים](#), [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) ופרק [סקירת הסיכונים להלן והדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 וליום 30 בספטמבר 2024](#).

1.4 יעדים ואסטרטגיה עסקית

בסוף שנת 2022, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית - 'פועלים 2026', לשנים 2023 עד 2026, התכנית מהווה המשך ליישום המוצלח של אסטרטגיית הצמיחה בפעילות הליבה בשנים 2021-2022, המתבטאת בשיפור מהותי בתוצאות העסקיות של הבנק וכוללת מגוון יוזמות עסקיות בכלל תחומי הפעילות של הבנק.

מטרת תכנית 'פועלים 2026', לחזק את מעמדו של בנק הפועלים כבנק מוביל בישראל. עקרונות התכנית תומכים בהמשך צמיחה אחראית, חיזוק מובילות הבנק בבנקאות הליבה וקפיצת מדרגה בשירות ללקוחות. התכנית ממוקדת בערך ללקוח, מיצוי מיטבי של תשתיות ומשאבים, ביצועים ופיתוח חדשנות מבדלת ומשפיעה.

הבנק בוחן את ההתאמות הנדרשות בתכנית בהתחשב בשינויים שחלים בשוק הבנקאות.

למידע נוסף בדבר היעדים ואסטרטגיה עסקית של הבנק - 'פועלים 2026', ראו פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון והנהלה בדוחות הכספיים לשנת 2023.

2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי 2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים 2.1.1 סקירה כלכלית ופיננסית

הפעילות הכלכלית במשק הישראלי

ישראל נמצאת במצב מלחמה במספר חזיתות מזה יותר משנה. אופי המלחמה השתנה לאורך זמן, ומוקד הלחימה הוא עתה בלבנון. צה"ל מנהל עדיין לחימה בעצימות נמוכה גם ברצועת עזה. בתחילת חודש אוקטובר צה"ל פתח בתמרון קרקעי גם בצפון. בד בבד נמשך ירי הטילים בעיקר לצפון הארץ, אך גם לאזור המרכז. בחודש אוקטובר איראן פתחה במתקפת טילים שנייה במספר על ישראל, וישראל הגיבה מצידה במתקפה נגד יעדים צבאיים באיראן. במהלך הרבעון ישראל נחשפה לירי של טילים וקטב"מים גם מתימן ומעיראק. ייצוב המצב בדרום אפשר חזרה של רוב האוכלוסייה ליישובים, מלבד אלו שסמוכים לגדר הגבול. בצפון המצב שונה ועשרות אלפי אזרחים עדיין מפונים מבתיהם. התמרון הקרקעי בלבנון הצריך גיוס של עוד אלפי חיילי מילואים.

נוכח הנסיבות הפעילות הכלכלית העסקית נמצאת ברמה שנמוכה מזו של טרום המלחמה, זאת בעיקר בהשפעת גורמי צד היצע כגון מחסור בכוח אדם בשל היעדר עובדים פלשתינים, או פגיעה כלכלית בעסקים באזור הצפון והדרום. חשוב לציין שהכלכלה ממשיכה לתפקד ברובה ללא פגיעה, ובכלל זה פעילות של ענפי המסחר, השירותים והתעשייה. היציבות היחסית של הפעילות הכלכלית מושגת במידה רבה הודות לסיוע ממשלתי נרחב למשקי הבית ולעסקים שנפגעו מהמלחמה, וכתוצאה מכך הגירעון התקציבי של המדינה המשיך להתרחב. האינדיקטורים הכלכליים לרבעון השלישי לשנת 2024 מצביעים על שיפור מסוים לעומת רבעון קודם, ובכלל זה אנו רואים עלייה ביצוא הסחורות, בהכנסות ממסים וברכישות בכרטיסי אשראי. יחד עם זאת, רמת הפעילות עדיין נמוכה ביחס לתקופה של טרום המלחמה, ותחזיות הצמיחה של בנק ישראל וקרן המטבע הבינלאומית לשנה הנוכחית הורדו לשיעורים של 0.5% ו-0.7%, כלומר ירידה ברמת התוצר לנפש.

בחודש ספטמבר 2024 הפחיתה חברת דירוג האשראי מודי'ס את דירוג החוב של מדינת ישראל בשני שלבים לרמה של Baa1 עם אופק דירוג שלילי. בסמוך לאחר מכן, חברת דירוג האשראי S&P הפחיתה את דירוג החוב של המדינה בשלב אחד לרמה של A עם אופק דירוג שלילי. הפחתות הדירוג הוסברו בהתפתחויות הגיאופוליטיות והשלכותיהן על הכלכלה ועל תקציב המדינה. פרמיית סיכון המדינה, כפי שהיא נמדדת בתשואות אגרות-החוב הנקובות במטבע-חוץ, נותרו גבוהות. בשוק הנדל"ן חלה התייצבות במכירת דירות בחודשים יולי-אוגוסט ברמה שגבוהה ב-40% מזו של החודשים המקבילים אשתקד. מחירי הדירות רשמו זינוק חד של כ-7% מתחילת השנה.

התפתחויות בכלכלה העולמית

נתוני הצמיחה בעולם מוסיפים להיות חיוביים, ואפילו באירופה הנתונים היו טובים מהצפוי. כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השלישי של השנה בשיעור של 2.8% במונחים שנתיים לעומת הרבעון הקודם, בין היתר על רקע צמיחה גבוהה של 3.7% בצריכה הפרטית. בגוש האירו נרשמה צמיחה בשיעור שנתי של 1.5%. כלכלת סין צמחה ברבעון השלישי בקצב של 3.6%. שוקי העבודה מוסיפים להתאפייני בעודף ביקוש לעובדים, אם כי בארצות-הברית ניכרת התקררות מסוימת וקצב יצירת המשרות החדשות הואט. קרן המטבע הבינלאומית פרסמה את תחזיות הצמיחה הגלובליות המעודכנות, ומהסקירה עולה שהחששות ממיתון דעכו, אבל הצמיחה צפויה להיות מתונה יותר מבעבר. תחזית הצמיחה הגלובלית לשנים 2024 ו-2025 עומדת על רמה של 3.2%. בבחירות לנשיאות בארצות-הברית שנערכו בתחילת חודש נובמבר נבחר דונלד טראמפ, והמפלגה הרפובליקנית זכתה ברוב בשני בתי הנבחרים. האינפלציה בעולם הוסיפה להתמתן ברבעון השלישי של 2024, אך מסתמן שהירידה באינפלציה הליבה נבלמה. ב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר 2024 קצב העלייה של מדד המחירים בארצות-הברית התמתן ל-2.4% אך ללא מזון ואנרגיה הוא נותר ברמה של 3.3%. בגוש האירו נרשמה ירידה בקצב האינפלציה ברבעון האחרון, וב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר 2024 עלה מדד זה ב-1.7% ומדד הליבה עלה ב-2.7%. על רקע התמתנות האינפלציה הפד האמריקני הוריד לראשונה בחודש ספטמבר את הריבית מרמה של 5.5% ל-5.0%. בתחילת חודש נובמבר נרשמה הורדת ריבית נוספת של הפד לרמה של 4.75%. ה-ECB האירופאי הוסיף להפחית את הריבית ברבעון השלישי עד לרמה של 3.25%. השווקים כיום (מחצית נובמבר) מגלמים המשך הורדות ריבית בעולם בשנה הקרובה, אם כי בקצב מתון יותר מזה שצפו בסוף הרבעון השלישי של השנה.

המדיניות הפיסקאלית והמוניטרית

הגירעון התקציבי הסתכם בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-92.8 מיליארד ש"ח, לעומת גירעון של 4.0 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג עלה ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר ל-8.5%, בחודש אוקטובר 2024 ירד שיעור זה לרמה של 7.9%. הוצאות המשרדים הממשלתיים גדלו בתשעת החודשים הראשונים של השנה בשיעור חד של 31.2%, וגם בנטרול הוצאות המלחמה נרשמה עלייה גבוהה בשיעור של 8.3% בהוצאות. גביית המסים עלתה ב-5.7%, ובמידה רבה היא מנעה מהגירעון לעלות אף יותר. הממשלה אישרה את הצעת התקציב לשנת 2025, וזו כוללת צמצומים חדים בתקציבי המשרדים לצד שורה של העלאות מסים וישירים. יעד הגירעון לשנת 2025, על-פי התכנית שהממשלה אישרה, עומד על 4.3%, עם אפשרות לעלייה ל-4.8% במקרה שהמלחמה תתארך. יחס החוב הציבורי לתוצר צפוי לעלות השנה בכ-7 נקודות האחוז. צרכי מימון הגירעון גבוהים והם גורמים להתייקרות במקורות המימון. מימון החוב בוצע ברובו בשוק המקומי (77%) והשאר בחו"ל. הותרה של הגירעון ברמה הנוכחית עשויה להוביל להפחתה נוספת בדירוג האשראי של המדינה. ריבית בנק ישראל נותרה ברבעון השלישי לשנת 2024 ללא שינוי ברמה של 4.5%. הציפיות לאינפלציה לטווח של שנה נמצאות בסמוך לגבול העליון של היעד, שוק העבודה הדוק, ופרמיית סיכון המדינה עדיין גבוהה. כל אלו לא אפשרו לבנק המרכזי להמשיך ולהפחית את הריבית. נכון לסוף חודש אוקטובר 2024 השווקים מגלמים אפשרות לעליית ריבית קלה במהלך השנה הבאה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

אינפלציה ושער חליפין

מדד המחירים לצרכן "הידוע" עלה ברבעון השלישי של שנת 2024 בשיעור של 1.6%. מדד המחירים בגין חודש ספטמבר 2024 ירד בשיעור של 0.2%. מדד המחירים לצרכן בחודש ספטמבר 2024 גבוה ב-3.5% לעומת מדד ספטמבר אשתקד. האינפלציה השנתית בישראל שבה לעלות ברבעון האחרון, זאת בניגוד למגמה בעולם. מחסור בידיים עובדות, בין השאר על רקע היעדר עובדים פלשתינאים, ייקור עלויות ההובלה לישראל וגירעון תקציבי גבוה הם כנראה בין הסיבות לעלייה המחודשת באינפלציה. השקל יוסף במהלך הרבעון השלישי של 2024 בשיעור של 1.3% מול הדולר האמריקאי, ומול האירו פוחת ב-3.3%. בנק ישראל לא התערב במסחר בתקופה זו.

שוקי הכספים וההון

ברבעון השלישי של שנת 2024 נרשמה תנודתיות גבוהה בשווקים אך בסיכומו נרשמו עליות שערים במרבית שוקי המניות בעולם. בסיכום הרבעון השלישי של שנת 2024 עלה מדד ה-S&P500 בארצות-הברית בשיעור של 5.5% ומדד המניות האירופי ב-2.2%. המסחר בתל-אביב התנהל על רקע המשך הלחימה בעזה ובגבול הצפון, אך למרות זאת מדד ת"א 125 עלה ב-8.4%. מחזורי המסחר היומיים במניות ובמכשירים המרים ברבעון השלישי של שנת 2024 עמדו על רמה ממוצעת של 2.0 מיליארד ש"ח, לעומת רמה של 1.9 מיליארד ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ברבעון השלישי של שנת 2024 נרשמה ירידה בתשואות אגרות-החוב בעולם ובישראל. תשואת אגרת-חוב ממשלתית של ממשלת ארצות-הברית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 4.36% בסוף הרבעון השני לרמה של 3.78% בסוף הרבעון השלישי של שנת 2024. ירידת התשואות בישראל הייתה מתונה יותר בשל התרחבות בפרמיות הסיכון והגירעון התקציבי הגבוה, ותשואת אגרת ממשלתית לטווח של עשר שנים ירדה מרמה של 5.00% ל-4.85%. בחודש אוקטובר 2024 התהפכה המגמה ותשואות אגרות-החוב בארצות-הברית שבו לעלות, לאור ציפיות להפחתות ריבית מתונות יותר של הפד. שוק אגרות-החוב בישראל התנהג במקרה זה שונה מזה שבארצות-הברית ותשואות אגרות-החוב הארוכות ירדו באוקטובר, בין השאר על רקע ירידה בפרמיית סיכון המדינה.

בסיכום הרבעון השלישי לשנת 2024 מדד אגרות-החוב הממשלתיות השקליות עלה בשיעור של 1.9% ומדד אגרות-החוב הממשלתיות הצמודות עלה ב-3.2%. מדד אגרות-החוב הקונצרניות עלה בשיעור של 2.4% ומרווחי התשואה לעומת אגרות-החוב הממשלתיות נותרו ברמה נמוכה של כ-1.5%. גיוסי ההון של החברות הישראליות הלא פיננסיות באמצעות אגרות-חוב הסתכמו בחודשים ינואר-ספטמבר 2024 בכ-49.7 מיליארד ש"ח, עלייה לעומת גיוסים של כ-41.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בגיוסי הסקטור הריאלי, נרשמה בעיקר בשל גידול בגיוסי חברות הנדל"ן.

טבלה 2-1: נתונים על השינויים במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין

לשנת 2023	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024	
3.3%	3.3%	3.5%	0.8%	1.6%	שיעור עליית מדד המחירים "הידוע"
3.1%	8.7%	2.3%	3.4%	(1.3%)	שיעור עליית (ירידת) שער הדולר של ארצות-הברית
6.9%	8.0%	3.5%	0.9%	3.3%	שיעור עליית שער האירו

נתונים על ריביות בנקים מרכזיים:

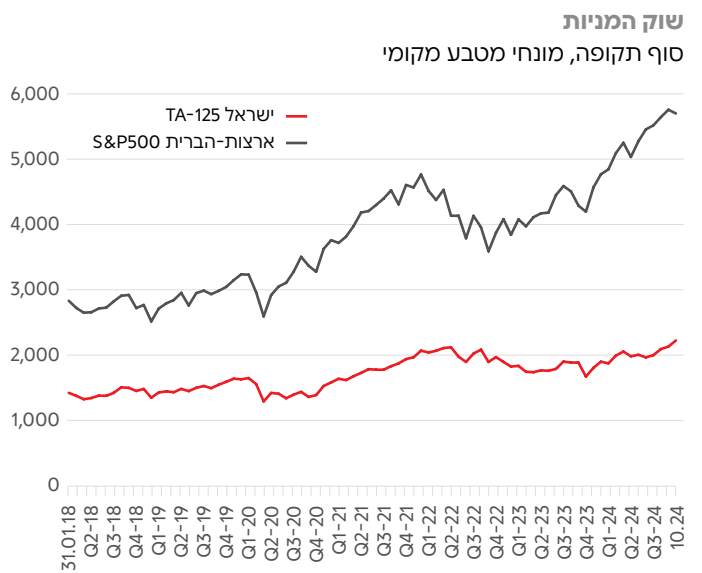
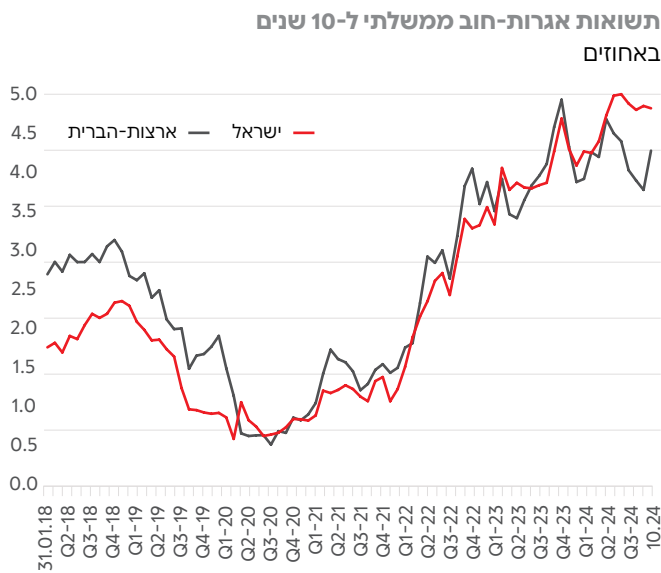
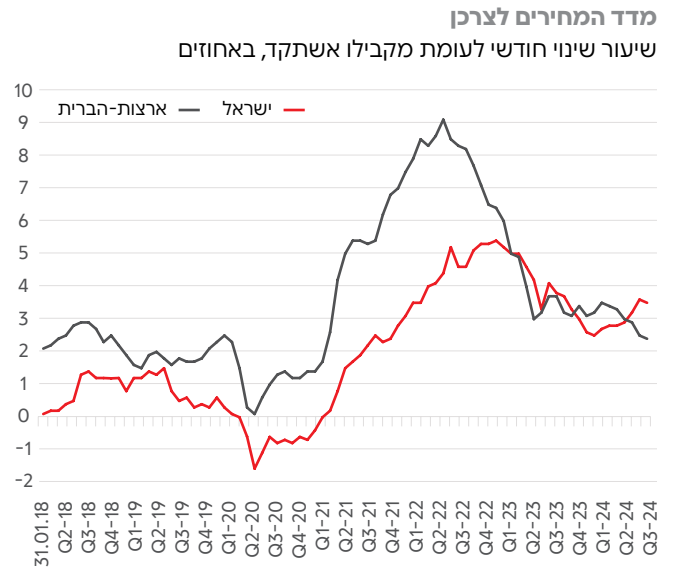
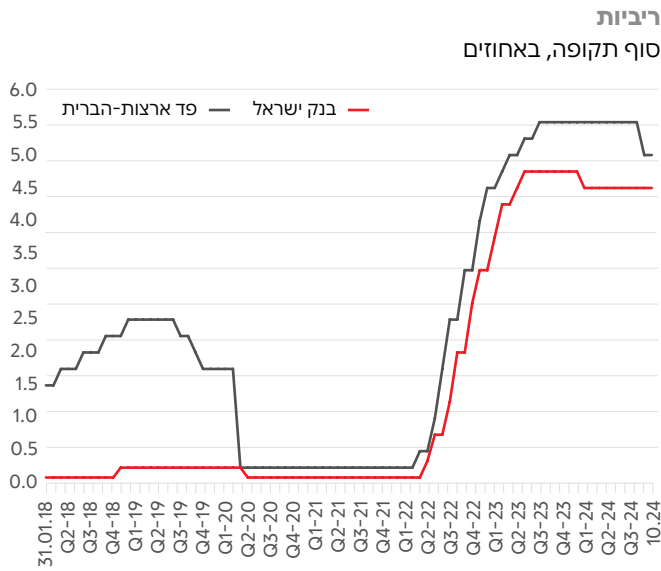
30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024	30.09.2024	
4.75%	4.75%	4.50%	4.50%	4.50%	שיעור הריבית בסוף התקופה - בנק ישראל
5.25%-5.50%	5.25%-5.50%	5.25%-5.50%	5.25%-5.50%	4.75%-5.00%	שיעור הריבית בסוף התקופה - פד האמריקני

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

תרשים 1-2: תשואות אגרות-חוב ממשלתי, מדד המחירים לצרכן, ריביות ושוק המניות

2.1.2 סיכונים מובילים ומתפתחים

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד לציבוט פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הבנק, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הבנק במהלך השנה הקרובה. זאת לעומת סיכון מתפתח אשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הבנק.

הנהלת הבנק והדירקטוריון דנו בהשפעתם על הבנק של הסיכונים המובילים והמתפתחים המפורטים להלן ובוחנים מעת לעת את הצורך בהתאמת האסטרטגיה העסקית בהתאם להתפתחויות אלה:

- סביבת המאקרו:** פעילות הבנק תלויה בסביבה העסקית בישראל ובעולם. מצב הכלכלה העולמית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודתיות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן והמצב הכלכלי, המדיני והביטחוני של ישראל ושל האזור הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק. קיימת אי ודאות ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, בעיקר על רקע התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה ונגזרותיה ובכלל זה הגירעון התקציבי הגדל. זאת, כאשר לסיכונים למשק ששררו טרם מלחמת חרבות ברזל השפעה שלא ניתן להעריך בשלב זה. התכנית האסטרטגית הרב שנתית של הבנק כוללת הנחות מסוימות לגבי סביבת המאקרו תוך התייחסות לסיכונים הקיימים בכלכלה הגלובלית ובמשק הישראלי ומאזנת בין שיקולי תשואה לסיכון.

מלחמת חרבות ברזל והמשק בישראל: המלחמה שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023 גרמה, בין היתר, לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי לשנת 2023 כמפורט בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה חלקית של הפעילות הכלכלית לשגרה. עם זאת, הפעילות הכלכלית טרם שבה לרמתה שמלפני המלחמה, ותחזיות הצמיחה נמוכות. קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחום הבנייה שמושפע ממחסור בכוח אדם, ותיירות החוץ שכמעט לא קיימת. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-92.8 מיליארד ש"ח, כאשר שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג עלה ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר ל-8.5% (בחודש אוקטובר ירד שיעור זה ל-7.9%). למלחמה, ובפרט ככל שתמשך ו/או תתרחב, פוטנציאל להשפעה שלילית על שוק העבודה, תקציב המדינה, הגרעון הגדל ועלויות המימון שלו, עקומי הריבית ושערי החליפין, המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו.

המלחמה וההתפתחויות הפיסקאליות, הכלכליות והאחרות בעקבותיה העלו את סיכון המדינה, דבר שהתבטא בעליית פרמיית הסיכון של מדינת ישראל בשווקים הפיננסיים ובמספר הורדות דירוג האשראי של המדינה לאורך השנה על-ידי חברות הדירוג. הדירוג על-פי מודי'ס, פיץ' ו-S&P עומד על Aaa, A-1, A בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי. הימשכות המלחמה וההרעה הפיסקאלית מעלים את הסיכון להפחתות דירוג אשראי נוספות של מדינת ישראל. החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדרג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון, ובהתאם, להורדות דירוג על-ידי חברות אחרות, שהתרחשו ו/או עלולות להתרחש, אין השפעה ישירה על יחס ההון של הבנק. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל- BBB+ ומטה. ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעוללות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית. אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק והבנק עצמו ועל הסיכונים השונים. הבנק פועל לתמיכה בלקוחותיו ובתושבי אזורי הלחימה. לפירוט ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) להלן [ופרק סקירה כלכלית ופיננסית](#) לעיל.

הכלכלה הגלובלית: האינפלציה בעולם המשיכה להתמתן ברבעון השלישי של שנת 2024. מדיניות הבנקים המרכזיים עודנה מרסנת, אך ככלל התחזיות הן להמשך ירידות ריבית בעולם. החששות ממיתון דעכו לאחרונה, כלכלת ארצות-הברית צמחה ברבעון השלישי בשיעור גבוה, ואף באירופה נרשמה צמיחה חיובית, אך מתונה יותר. המלחמה בישראל והאירועים במזה"ת ככלל, שמגיעים בהמשך למלחמה באוקראינה ולמתיחויות באזורים נוספים בעולם, מגבירים את המתח הבין גושי ויוצרים סיכונים להמשך הצמיחה.

- סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות:** איומי הסייבר המתגברים כלפי גופים פיננסיים מביאים להפניית משאבי התעשייה הבנקאית להתמודדות עם הסיכון. הבנק מבצע בקורות באופן תדיר בכלל הערוצים על מנת למנוע חדירת פוגענים, הפעלת תוכנות זדוניות ומניעת דלף מידע. מעגלי בקרה אלו מורכבים ממספר רב של מערכות אבטחת מידע מתקדמות אשר פרוסות פנימית ברשת הבנק וחיצינית בתור הגנה היקפית. יצוין כי מעבר עובדים לעבודה מרחוק, מעבר למחשוב ענן ודיגיטציה מוגברת בפעילות הבנק ובכללה גידול בעבודה מרחוק מול לקוחות, במקביל לגידול באיומים ובניסיונות תקיפה על הבנק ועל לקוחותיו מעצימים את הסיכון. במסגרת המלחמה גדל מספר מתקפות הסייבר על מטרות בישראל ובכללן הבנק, וגדל היקף ניסיונות ההונאה כנגד הבנק ולקוחותיו, עד כה ללא פגיעה בפעילותו. הבנק פועל במטרה לצמצם את הסיכון.

הסביבה הרגולטורית בארץ ובחו"ל: לרפורמות רגולטוריות מקומיות ובינלאומיות קיימת השלכה על פעילותו העסקית של הבנק בארץ ובחו"ל. בישראל גובשו בשנים האחרונות מספר יוזמות רגולטוריות שעניינן בעיקר הגברת התחרות במערכת הבנקאית בישראל ולצידן קיימות יוזמות רגולטוריות נוספות הנמצאות בשלבי ייזום, אשר חלקן עוסק בהתערבות ישירה במחירים ובריביות (לרבות על יתרות זכות ופיקדונות) במערכת הבנקאית, בפרט ביחס למשקי הבית. במסגרת תיקוני חקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לאור המלחמה, אושרה הטלת תשלום מיוחד על הבנקים החל מאפריל 2024 ועד תום שנת 2025 בהיקף של 6% מהרווח שיפיקו מפעילותם בישראל (בשנת 2024 - 4.5% בהתאם לתחולה בחלק מהשנה). בין ההצעות והצעדים המוצעים הנוספים נכללים הודעת רשות התחרות בדבר אפשרות הכרזה על בנקים כקבוצת ריכוז ומתן הוראות בנושא, וכן הודעתה לבנקים כי אין בכוונתה להאריך את הפטור מהסדר כובל הנוגע למבנה הבעלות במס"ב המשותף לחמשת הבנקים הגדולים, אשר עתיד לפוג ביום 18 ביוני 2025; התערבות חקיקתית ישירה בריביות פיקדונות, עו"ש ומשכנתאות באמצעות הגשת הצעות חוק פרטיות; תיקוני חקיקה שיזמה רשות ניירות-ערך לגבי יצירת קרנות כספיות הדומות במאפייניהן לפיקדונות, החגרת קרנות כספיות אלו וגם קרנות כספיות הקיימות כיום מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי ההפצה שלהן (תיקוני חקיקה אלו עברו בקריאה שנייה ושלישית בכנסת); מתווה מדורג של רישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים; פרסום תזכיר חוק על-ידי בנק ישראל בשיתוף עם משרד המשפטים שעניינו תיקון לסעיף 24 בחוק שירותי תשלום במטרה להרחיב את הסדר האחריות של הבנק לגבי הונאות. ההסדר המבוקש מכיל על הבנק אחריות גם במידה והלקוח מסר את הרכיב החיוני כחלק מההונאה; והקמת ועדה לבחינת המשך הטלת התשלום המיוחד על הבנקים גם בשנת 2026. להרחבה ראו פרק יוזמות רגולטוריות בדוח ממשל תאגדי. היוזמות והמגמות הרגולטוריות עשויות להשפיע לרעה על המערכת הבנקאית ובכלל זה על הבנק. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעות של שינויים אלה על הבנק, ככל שיתרחשו. כמו-כן, ייתכן כי השפעות אלו לא יהיו מיידיות, אלא השפעות איטיות ומתמשכות לאורך זמן, שתגזרנה מתהליכי השינוי ההדרגתי בסביבת הבנק (לקוחותיו, שחקנים בשוק וכדומה), לצד היערכות הדרגתית של הבנק להתאמות הדרושות בפעילותו.

סיכון תחרותי-אסטרטגי: שינויים רגולטוריים ותחרותיים בזירה המקומית, בדגש על מהלכים להגברת התחרות במערכת הבנקאית ובכללם הצעה למתווה מדורג לרישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים, אשר עלולים להגביר את התחרות מצד חברות הביטוח וחברות כרטיסי אשראי בתחומי פעילות בנקאיים, ניווד חשבונות בנק ובנקאות פתוחה, כמו גם תחרות במגזר העסקי, עלולים להשפיע על התוצאות העסקיות של הבנק ובכלל זה על מרווחי האשראי שלו. לצד זאת, תחרות מצד חברות פינטק ובכללן חברות שירותי תשלום ובנקים דיגיטליים, חדירה של טכנולוגיות חדשות, שינויים בהתנהגות הלקוחות ומודלים עסקיים חדשים בעולם הפינטק, עלולים להשפיע משמעותית על המערכת הבנקאית בארץ ובעולם בטווח הבינוני-ארוך. הבנק גיבש תכנית אסטרטגית מקיפה עד לשנת 2026 הכוללת, בין היתר, ביצוע צעדים בתחומי הליבה של הבנק, חדשנות, טכנולוגיה, מבנה הפעילות ועוד, כדי לתת מענה לאיומים ומעדכן אותה מעת לעת.

סיכון הציות: תחת סיכון הציות כלולים, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות סנקציות בינלאומיות), מתן ייעוץ ללקוח, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), היבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או שירותים ללקוחות, או הוראות בעלות אופי דומה. התממשות הסיכון בעולם באה לידי ביטוי בהמשך החקירות נגד בנקים בעולם והקנסות המוטלים עליהם בקשר להפרות חוק או רגולציה, כגון בדבר סיוע להעלמות מס ומניעת מימון טרור, הלבנת הון וחקירת מעשי שחיתות. מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה. היקף הסנקציות הבינלאומיות הורחב, בין היתר בשל מלחמת רוסיה אוקראינה ולאחריה מלחמת חרבות ברזל. סנקציות בינלאומיות הוטלו גם על ישראלים יחידים ועמותות. מערך הציות התאים את פעילותו בשורה של צעדים לרבות ניטור ומעקב לשם צמצום סיכוני הציות הנובעים מאי כיבודן של הסנקציות הבינלאומיות. הבנק מעניק שירותים קורספונדנטים לבנקים פלשתינאים תחת כתבי שיפוי וחסיונות המתקבלים מהמדינה. כתבי השיפוי והחסיונות מוארכים מפעם לפעם. כתבי השיפוי והחסיונות הוארכו עד ל-30 בנובמבר 2024. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנילוים לתרחיש זה.

סיכון סביבתי: בשנים האחרונות גברה ההבנה בעולם, כי אפשרות של התממשות סיכונים סביבתיים וסיכוני אקלים תפגע בכלכלה ובמקרים קיצוניים עלולה להביא לפגיעה משמעותית בבנקים ובמערכת הפיננסית כתוצאה מהתממשות סיכונים פיננסיים ולא-פיננסיים בטווח הארוך. השפעות אלו יכולות לבוא לידי ביטוי גם במסגרת הסיכונים האחרים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי בפעילותו, כמו סיכון אשראי (דרך ההשפעה על החוסן הפיננסי של לווים ושווי ביטחונות), סיכון שוק והשקעה, סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין ועוד. לסיכונים אלו, בדגש על סיכוני האקלים והשפעת תהליכי המעבר לכלכלה מעוטת פליטת גזי חממה, יש מאפיינים ייחודיים של חוסר ודאות. בשלב זה מוקדם להעריך את פוטנציאל ההשפעות ארוכות הטווח של שינויים אלו על הבנק.

לפרטים נוספים בדבר השלכות מלחמת חרבות ברזל ראה הפרק להלן.

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ראה [ביאור 10](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יוזמות רגולטוריות מהותיות בעלות השפעה על פעילות הבנק בתקופת הדיווח ראה [דוח ממשל תאגדי](#).

2.1.3. השלכות מלחמת חרבות ברזל

ביום 7 באוקטובר 2023 פתח ארגון חמאס במתקפת טרור רצחנית על מדינת ישראל. נכון למועד פרסום הדוח מתנהלת לחימה בזירות רבות, חטופים רבים עדיין מוחזקים בידי חמאס, חלק מתושבי הצפון והדרום הקרובים לאזורי העימות עדיין מפונים מבתיהם, צפון המדינה מצוי תדיר תחת אש ונמשך גיוס מילואים. בעולם גוברים הקולות הקוראים להפסקת המלחמה ו/או לצמצום קשרים כלכליים עם ישראל. המלחמה הביאה לשיבושים בפעילות הכלכלית במשק הישראלי ברבעון הרביעי של שנת 2023. השפעות המלחמה התמתנו באופן ניכר במהלך 2024 נוכח צמצום היקף גיוס המילואים, התמיכה הממשלתית וחזרה חלקית של הפעילות הכלכלית לשגרה. עם זאת, הפעילות הכלכלית טרם שבה לרמתה שמלפני המלחמה, ותחזיות הצמיחה נמוכות. קיימים ענפים בהם הפגיעה עדיין משמעותית, בעיקר בתחומי תירות החוץ שכמעט לא קיימת עתה, והבנייה שמושפע ממחסור בכוח אדם. הגירעון התקציבי של הממשלה גבוה, בעיקר בשל המלחמה, והסתכם בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה ב-92.8 מיליארד ש"ח, כאשר שיעור הגירעון התקציבי מהתמ"ג עלה ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בספטמבר ל-8.5% (בחודש אוקטובר ירד שיעור זה ל-7.9%). קיימת אי ודאות משמעותית ביחס להתפתחויות כלכליות עתידיות, הן לאור התפתחויות אפשריות במלחמה עצמה והן לאור גורמים פוליטיים, מקומיים ועולמיים, וגורמים כלכליים, ובכללם הגירעון התקציבי הגדל.

למלחמה, ובפרט ככל שתתמשך ו/או תתרחב לחזיתות נוספות, פוטנציאל להשפעה שלילית על המשק הישראלי, לקוחות הבנק והבנק עצמו. בין הסיכונים האפשריים ניתן למנות ירידה אפשרית בצריכה הפרטית, ירידה בהשקעות במשק ובכללן השקעות זרות והשקעות בהיי-טק, צמצום או ניתוק של קשרים כלכליים, ירידה בתוצר, גרעון תקציבי משמעותי, העלאות מסים, הורדות נוספות של דירוג האשראי של המדינה ושל הבנק, עליית פרמיית הסיכון של המדינה ו/או עלויות החוב הממשלתי, ירידה בפדיון בחלק מענפי המשק, פגיעה בענפי התיירות והבנייה, ירידת מחירי נדל"ן, עלייה באבטלה, פגיעה בעסקים, גידול בהפרשות להפסדי אשראי כתוצאה מגורמים אלו, זעזועים בשווקים ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית הבנק המרכזי שישפיעו על הרווחיות ו/או יחס ההון ועוד. הכלכלה הישראלית צברה איתנות פיננסית לאורך השנים שהתבטאה בשורה של פרמטרים כמו חוב ציבורי נמוך, עודפים בחשבון השוטף של מאזן התשלומים ויתרות מטבע-חוץ גבוהות, אשר תומכים כעת בכלכלת המדינה. הבנק נכנס לתקופת המלחמה ברמת רווחיות וביחסי הון, נזילות ומינוף איתנים המאפשרים לו עמידה בזעזועים וממשיך לשמור יחסים אלו ברמות ראויים לאור המצב.

אין ביכולת הבנק להעריך בשלב זה כיצד תתפתח המלחמה, ולא כל שכן את ההשפעות הכלכליות והפיננסיות שלה ואת משכן, ובהתאם קיים קושי להעריך את ההשפעות העתידיות על מצב לקוחותיו של הבנק ועל הבנק עצמו. זאת כאשר גם לתמיכה הממשלתית אשר משכה והיקפה העתידי לא ידועים, ולגרעון התקציבי הגדל, השפעות כלכליות אפשריות.

עם פרוץ המלחמה ועל מנת להקל על לקוחות הבנק להתמודד עם השלכותיה, הבנק הודיע על סדרת הטבות משמעותיות ללקוחותיו, תוך הבחנה בין לקוחות המעגל הראשון אשר מושפעים באופן ישיר מהמלחמה לבין שאר האוכלוסייה. ההטבות כוללות הטבות בהתאם למתווה שפרסם הפיקוח על הבנקים ובכללן דחיות תשלומים (בחלקן ללא עלות), פטור מריבית על עו"ש חובה ופטור מעמלות עו"ש לאוכלוסיות שהוגדרו ובהתאם לתנאים שונים לתקופה של שלושה חודשים, שהוארכה מאז ארבע פעמים בשלושה חודשים נוספים בכל פעם (ולאחרונה הוארכה עד חודש דצמבר 2024), כמו-כן העניק הבנק בחלק מהתקופה הטבות נוספות מעבר למתווה. לפרטים נוספים בדבר ההטבות שהבנק העניק ללקוחותיו ראה [דוח ממשל תאגיד](#), [פרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה](#). אומדן השפעת סך ההטבות האמורות בשלב זה יושפע מהיקף ניצולן על-ידי הלקוחות, לפירוט הניצול עד כה ופוטנציאל ניצול עתידי ראה טבלה להלן. ההטבות נזקפות לרווח והפסד, במקביל למימושן על-ידי הלקוחות כמפורט בטבלה להלן. הבנק ממשיך לבחון את מדיניות ההטבות וייתכן ויאריך אותה בהתחשב בהמשך המלחמה ו/או התרחבותה ו/או במתווי הרגולטוריים.

במטרה לסייע בשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי עוטף עזה, הבנק החליט להעניק סיוע בסך של עד 100 מיליון ש"ח באמצעות הקמת קרן "פועלים לתקומה". בראש הקרן עומדת ועדה ציבורית, הקובעת את מדיניות הקרן, מקבלת החלטות העוסקות במימון פרויקטים ועוקבת אחר פעילותה באופן שוטף. בראש הוועדה הציבורית עומד אלוף במיל" עמרם מצנע וחברים בה אישי ציבור נוספים ונציגים מהנהלת הבנק. הקרן פועלת לשיקום החיים הקהילתיים של המשפחות והעסקים ביישובי הנגב המערבי, על מנת להחזיר לקדמותו את החוסן וחיי הקהילה הייחודיים של האזור הביטני חינוך בלתי פורמלי, חוסן רגשי וקהילתי וחוסן כלכלי. חלוקת הסיוע מיועדת להתבצע תוך שלוש שנים מיום הקמת הקרן ועלותה תיזקף לרווח והפסד על פני תקופה זו, בקצב מימושה. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הודיעה הקרן על סיוע של כ-47 מיליון ש"ח לטובת תמיכה בפצועי "חרבות ברזל" ומיזמים בתחום החינוך והחוסן הקהילתי (תכנית מנהיגות ויזמות עם מכללת ספיר, הוראה מתקנת בבתי ספר בעוטף, הקמת מרכזי מצוינות לגיל הרך, פנימייה חקלאית ומכינות קד"צ בקהילות בנגב המערבי). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024 הקצה הבנק קרן ייעודית נוספת של כ-10 מיליון ש"ח לטובת סיוע לתושבי הצפון, כאשר במסגרת זו תומך הבנק בפרויקט חינוך לילדי כיתות ב'-ג' בבתי ספר של מפוני קריית שמונה. כמו-כן, הבנק פועל לתמוך בצריכה של החברה והקהילה בישראל בעת המלחמה באמצעות תרומות כספיות, ליווי עסקים ומשקי בית בחסות המרכז לצמיחה פיננסית ובאמצעות מערך ההתנדבות של עובדי הבנק, כאשר כבר החל מיום ה-8 באוקטובר 2023 הקים הבנק מערך חירום והעמיד סיוע חירום בהיקף של כ-10 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2023 לצרכים מיידים בתחומים שונים, פועל באמצעות bit לגיוס תרומות למטרות דומות ותורם באופן שוטף לטובת האזורים הנפגעים. בנוסף, בהתאם למתווה שסוכם במסגרת הליך גיבוש תיקוני החקיקה להשגת יעדי תקציב המדינה לשנת 2024, לנוכח מלחמת חרבות ברזל, תרמה קבוצת הבנק סך של כ-29 מיליון ש"ח לקרן בניהול הסוכנות היהודית לסיוע לאוכלוסיית משרתי מילואים בעלי עסקים קטנים ונשותיהם. הוצאה זו נכללה בתוצאות הרבעון הראשון של שנת 2024. כל זאת בנוסף לסיוע לקהילה שהבנק מעניק בשגרה בהיקף של עשרות מיליוני ש"ח בשנה דרך "פועלים בקהילה" שפועלת לצמצום פערים חברתיים וכלכליים ויצירת שוויון הזדמנויות בישראל כבר למעלה מ-40 שנה.

בהיבטי סיכון האשראי, הבנק בוחן באופן שוטף את חשיפתו למלחמה, התפתחות פיגורים בהחזרי אשראי של לקוחות פרטיים ועסקיים, וחשיפתו לענפי משק ולסקטורים הצפויים להיפגע באופן משמעותי. ענפים אלו קשורים בעיקר לתחום התיירות, בינוי ונדל"ן, היי-טק, מימון וחקלאות אשר מרביתם הושפעו מתנאי השוק עוד טרם פרוץ המלחמה. נציין כי במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה בכמות העסקות ובמחירים בנדל"ן למגורים. מאידך מחסור בכוח אדם לתחום הבינוי, התייקרות עלויות הבניה והמימון, מבצעי קבלנים לעידוד הביקוש ועודפי היצע בתחום המסחר והמשרדים באזורים מסוימים עשויים להביא לעלייה ברמת הסיכון של ענפי הבינוי והנדל"ן, לפירוט ראה [פרק בינוי ונדל"ן בפרק האשראי](#) להלן. כאמור, אין ביכולתו של הבנק להעריך את הימשכות המלחמה והתפתחויותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום. הפסדי האשראי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו בהוצאה נטו בסך של 343 מיליון ש"ח שנובעת בעיקר מגידול בהוצאה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי על רקע התמשכות והתרחבות המלחמה. זאת בהמשך להוצאה להפסדי אשראי של כ-1.1 מיליארד ש"ח במחצית השנייה של שנת 2023, ברובה המכריע כתוצאה מהגדלת יתרת ההפרשה הקבוצתית, אשר נבעה בעיקר מהשפעת תחזיות מאקרו ובפרט השפעות חזויות של מלחמת חרבות ברזל. הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק, לפירוט ראה טבלה להלן. בקשות לדחיית תשלומים של לקוחות החטיבה העסקית נבחנות בקפידה, בהתאם למדיניות הנהגה בבנק, במטרה להעריך האם הדחיות אינן מעידות על קשיים משמעותיים או מתמשכים של הלווים, ושאינן מעידות על כך שסיכון האשראי של הלווה עלה. בקשה לדחיית תשלומים נבחנת, בין היתר, על בסיס האינדיקטורים הבאים, על-פי הרלוונטיות לענף ולתחום הפעילות של הלווה:

- מצבו העסקי והפיננסי של הלווה טרם המלחמה;
- השפעת המלחמה ומצבו של הלווה במועד הבחינה;
- קיומו של מקור החזר ראשוני ויכולת שירות לחוב;
- שיעור המינוף ביחס לביטחונות;
- התנהלות הלווה בחשבונותיו - האם קיימים פיגורים או חריגות ומה היקף ומשך הפיגור, האם האשראי טרם הבקשה לדחיית תשלומים, ככלל, נפרע כסדרו;
- האם צפויה תמיכה מן המדינה ובאיזה היקף;

• נתונים תפעוליים רלוונטיים (למשל, שיעורי תפוסה כאשר מדובר בבתי מלון, שיעורי מכירת דירות כאשר מדובר במימון פרויקטי נדל"ן, וכדומה). ככל שעולה שהבקשה לדחיית חלויות משקפת הרעה במצבו העסקי שמביאה לעלייה בסיכון האשראי של הלווה, נבחן הצורך בסיווג החוב. נציין כי יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים ללווים בקשיים או דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה שבו הדחייה טרם הסתיימה, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, עומדת על כ-2.7 מיליארד ש"ח, ירידה ביחס ל-24.4 מיליארד ש"ח נכון ליום 31.12.23.

לפרטים נוספים ולהתייחסות לתרחישים שונים להתפתחות ההפרשה להפסדי אשראי ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן. בהיבטי סיכונים שוק, עם תחילת המלחמה אירעו זעזועים בשווקים, אשר ככלל דעכו מאז. ריבית בנק ישראל הופחתה ב-0.25% וחלה עלייה במחיר ביטוח החוב (CDS) של מדינת ישראל. לזעזועים בשווקים, ככל שיקרו, ובכללם פיחות, ירידות בשוק ההון, שינויים בעקומי התשואה ובריבית בנק ישראל פוטנציאל להשפעה שלילית על יחסי ההון, על רווחיות הבנק ועל השווי ההוגן, כמפורט בפרק סיכונים שוק להלן. חברות דירוג האשראי הגיבו להתפתחויות - חברות מודי"ס, פי"י ו-S&P הורידו את דירוג האשראי של המדינה במהלך השנה, חלקן במספר נוטצ'ים, לדרגים של A-1, Baal, A-1 בהתאמה, לרבות אופק דירוג שלילי בכל החברות. להורדות דירוג נוספות, ככל שתהיינה, עשויות להיות השפעות שליליות עקיפות, ובכללן: פיחות נוסף, פגיעה אפשרית בנזילות במטבע-חוץ, עלייה בעקומי התשואות של אגרות-חוב ממשלת ישראל ובעקבות כך גידול בעלויות הגיוס של הבנק ופגיעה נוספת ביחס ההון והשלכות פיננסיות שליליות על המשק, לקוחות הבנק ועל הבנק עצמו. הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק רק ככל שהדירוג ירד ל- BBB+ ומטה. ככל שתתרחש ירידת דירוג שכזו, הדבר עלול להביא, נכון ליום 30 בספטמבר 2024, לפגיעה ישירה של 0.36% ו-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, בהתאמה. דירוג הבנקים הישראליים ובכללם הבנק מושפע מדירוג מדינת ישראל. בהמשך להורדות דירוג מדינת ישראל, הורידו חברות אלו את דירוג האשראי ו/או את אופק הדירוג של הבנק. הורדות דירוג הבנקים, שהתרחשו ושעלולות להתרחש בעתיד, עלולות להשפיע על פעילות מוסדות פיננסיים זרים מול הבנקים הישראליים ועל הפעילות הבנקאית הבינלאומית.

בהיבט תפעול הבנק, נכון למועד זה ההשפעה על הפעילות התפעולית של הבנק מינורית. הבנק בוחן את המצב באופן שוטף ומבצע התאמות בפעילותו. מערך הציות התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בסיכונים הציות, המוגברים עקב מצב המלחמה. בנוסף לפעילות הצוותים הפיננסיים הרגילים הפועלים בבנק, מכנס הבנק בהתאם לצורך צוות הנהלה ייעודי למעקב אחר המצב הפיננסי ולטיפול במשבר הפיננסי, ככל שיתפתח. הצוות, כשמתכנס, וכן הנהלה וצוות הנהלה לניהול סיכונים וציות, בוחנים באופן שוטף תרחיש ייחוס ותרחיש קיצון שונים להתפתחות המשבר ולהשפעותיו הפיננסיות על המשק, לקוחות הבנק והבנק, השפעות על סיכון האשראי, סיכון הצד הנגדי, הנזילות, תיק הנוסטרו, חדר העסקות, חשיפות הריבית ועוד. הצוות מדווח לדירקטוריון ולוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

כמפורט לעיל, הבנק מאפשר ללקוחות לדחות תשלומי הלוואות בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק ותומך בלקוחותיו באמצעות מגוון הטבות. להלן פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה:

טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה
הטבות שהבנק העניק במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

סך ההטבות שנוצלו	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024				דיוור	
			סך-הכל	אחר	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר		
במיליוני ש"ח								
הטבות אשר נוצלו במהלך תקופת הדיווח								
196	84	112	14	-	7	6	1	שינויים בתנאי חובות*
50	45	5	1	-	1	-	-	הלוואות ללא ריבית או ריבית מופחתת
88	30	58	15	-	5	10	-	ויתור על עמלות
91	10	81	11	11	-	-	-	הטבות אחרות - תרומות
425	169	256	41	11	13	16	1	סך-הכל הטבות שהבנק העניק
			84	58	6	19	1	הטבות עומדות אשר טרם נוצלו ליום הדיווח

* כולל מחילה על תשלומי הלוואה, דחיית תשלומים בריבית 0% ופטור מריבית עו"ש חובה.

מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (1)2023	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024					דיוור	
		סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר		
במיליוני ש"ח								
סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח								
95	39	8	-	1	3	3	1	שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים)
25,464	10,266	2,059	-	48	343	298	1,370	שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים
25,559	10,305	2,067	-	49	346	301	1,371	סך-הכל אשראי שעבר שינוי בתנאים במהלך התקופה

(1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 2-2: פרטים בדבר פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים במסגרת ההתמודדות עם המלחמה (המשך)

		יתרה ליום					
31 בדצמבר 2023	30 ביוני 2024	30 בספטמבר 2024					דיוור
		סך-הכל	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	אנשים פרטיים - אחר	
במיליוני ש"ח							
יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים⁽¹⁾							
95	97	82	-	2	31	40	9
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים (ראה ביאור 13 בתמצית הדוחות הכספיים)							
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים:							
אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה							
24,334	4,197	2,589	-	110	500	321	1,658
סכום התשלומים שנדחו							
1,403	443	283	-	9	159	68	47
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים							
3	6	7	-	7	6	5	7
24,429	4,294	2,671	-	112	531	361	1,667
מידע נוסף על שינוי בתנאים⁽²⁾ ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים							
יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחייה טרם הסתיימה							
24,334	4,197	2,589	-	110	500	321	1,658
מזה: אשראי בעייתי							
271	72	24	-	1	11	1	11
מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר							
180	47	48	-	-	-	-	48
יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה							
1,130	22,918	23,493	3,259	1,868	3,825	1,819	12,722
מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים							
-	441	524	6	3	69	42	404
יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת							
895	561	467	-	-	409	58	-
יתרת אשראי							
5.40%	5.68%	5.70%	-	-	5.65%	5.99%	-
שיעור ריבית ממוצע ⁽³⁾							
הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות מדינה							
514	1,225	1,189	75	184	930	-	-
יתרת אשראי							
6.63%	6.74%	6.74%	7.52%	7.32%	6.56%	-	-
שיעור ריבית ממוצע							
מזה:							
358	607	589	-	-	589	-	-
יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל							
6.25%	6.00%	6.00%	-	-	6.00%	-	-
שיעור ריבית ממוצע							
יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות מדינה)							
772	2,213	2,094	-	-	2,094	-	-
יתרת אשראי							
6.20%	5.94%	5.95%	-	-	5.95%	-	-
שיעור ריבית ממוצע							

(1) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.

(2) מתייחס לשינויים בתנאים שבוצעו בהתאם למתווה בנק ישראל או למתווים נוספים שיזם הבנק.

(3) שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה הינו 6.06%.

תשלום מיוחד למדינה לאור המלחמה

להתייחסות להוצאות שנרשמו בסעיף מסים על ההכנסה בגין חוק "תשלום מיוחד לשם השגת יעדי תקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל)", התשפ"ד-2024 ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

2.1.4. רואי החשבון המבקרים

רואי החשבון זיו האפט (BDO) וסומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המשותפים של הבנק. לעיתים, מוצא לנכון רואה החשבון המבקר לכלול שינוי מהנוסח האחד של חוות הדעת או דוח הסקירה על-ידי הוספת פסקת הפניית תשומת לב שנועדה להדגיש עניין מסוים המשפיע באופן משמעותי על הדוחות הכספיים וכלול בביאור לדוחות הכספיים.

2.2. התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-6,081 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 5,599 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע בעיקר מקיטון בהוצאות להפסדי אשראי ומקיטון בהוצאות התפעוליות, שהשפעתם קוזזה חלקית מתשלום מס מיוחד על הבנקים, כמפורט להלן.

תשואת הרווח הנקי להון המיוחס לבעלי מניות הבנק במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמה ב-14.9%, בהשוואה ל-15.4% בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי של קבוצת הבנק המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ברבעון השלישי של שנת 2024 ב-1,905 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 1,669 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נבע מעיקר מהשפעות עליית המדד ומהקיטון בהוצאות להפסדי אשראי. לעניין השפעת סביבת הריבית, ראה [פרק 2.2.1](#) התפתחות הכנסות והוצאות להלן.

טבלה 2-3: תמצית דוח רווח והפסד

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
	תשעה חודשים שהסתיימו ביום		תשעה חודשים שהסתיימו ביום			
	30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024		
השינוי	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית	8.8%	24,646	26,809	13.0%	8,502	9,608
הוצאות ריבית	14.0%	(12,308)	(14,034)	11.9%	(4,496)	(5,031)
הכנסות ריבית, נטו	3.5%	12,338	12,775	14.3%	4,006	4,577
הכנסות מימון שאינן מריבית	(33.5%)	957	636	(79.3%)	203	42
רווח מימוני, נטו*	0.9%	13,295	13,411	9.7%	4,209	4,619
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	(75.9%)	1,426	343	(38.7%)	662	406
רווח מימוני, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	10.1%	11,869	13,068	18.8%	3,547	4,213
עמלות והכנסות אחרות*	(1.6%)	3,087	3,038	(7.4%)	1,089	1,008
הוצאות תפעוליות ואחרות	(2.1%)	6,334	6,201	0.1%	2,059	2,062
רווח לפני מסים	14.9%	8,622	9,905	22.6%	2,577	3,159
הפרשה למסים על הרווח	22.6%	3,062	3,755	30.4%	917	1,196
רווח לאחר מסים	10.6%	5,560	6,150	18.3%	1,660	1,963
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מסים	(276.9%)	39	(69)	(744.4%)	9	(58)
רווח נקי:						
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	8.6%	5,599	6,081	14.1%	1,669	1,905
הפסד (רווח) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-	-	-
המיוחס לבעלי מניות הבנק	8.6%	5,599	6,081	14.1%	1,669	1,905
תשואת הרווח הנקי	(3.4%)	15.4%	14.9%	1.5%	13.4%	13.6%

* סעיפי רווח והפסד לעיל הוצגו במתכונת שונה מדוח רווח והפסד באופן המאפשר ניתוח טוב יותר של התוצאות הפיננסיות. השינוי בא לידי ביטוי באמצעות מיון של הכנסות מימון שאינן מריבית מסעיף הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית לרווח המימוני, נטו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

2.2.1 התפתחות הכנסות והוצאות

הרווח המימוני נטו

הרווח מפעילות מימון כולל הכנסות והוצאות ריבית וכן הכנסות והוצאות מימון שאינן מריבית, הכוללות בין היתר, הכנסות מימון בגין מכשירים נגזרים וניירות-ערך, המהווים חלק אינטגרלי מהרווחיות הפיננסית ומניהול החשיפות של הבנק, כך שהכללתם משקפת את סך תוצאות פעילותו הפיננסית של הבנק. במטרה לנתח את הרווח המימוני, מפוצל הרווח מפעילות מימון לרווח מפעילות שוטפת ורווח מפעילות שאינה שוטפת. הרווח מפעילות שוטפת כולל את צבירת הריבית, הפרשי שער והשפעות מדד בגין אשראי, פיקדונות, אגרות-חוב ויתר רכיבי המאזן הפיננסיים וכן את השפעת רכיבים אלה מהפעילות במכשירים נגזרים. התפתחות הרווח מפעילות שוטפת לאורך זמן משקפת את המגמות ברווחיות הפיננסית של הבנק. הרווח מפעילות שאינה שוטפת כולל השפעות חריגות או תנודתיות, הנובעות בעיקרן מעיתוי הרישום החשבונאי של הוצאות והכנסות, כגון רווח (הפסד) ממניות, רווח (הפסד) ממימוש אגרות-חוב כחלק מניהול הפוזיציה המאזנית ושינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים לבין מדידה על בסיס צבירה.

טבלה 4-2: הרכב הרווח המימוני, נטו

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.2023	30.09.2024		30.09.2023	30.09.2024	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
8.8%	24,646	26,809	13.0%	8,502	9,608	הכנסות ריבית
14.0%	(12,308)	(14,034)	11.9%	(4,496)	(5,031)	הוצאות ריבית
3.5%	12,338	12,775	14.3%	4,006	4,577	הכנסות ריבית, נטו
(33.5%)	957	636	(79.3%)	203	42	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
0.9%	13,295	13,411	9.7%	4,209	4,619	סך הרווח המימוני המדווח
						בנטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:
34.8%	(428)	(577)	48.3%	(203)	(301)	רווח (הפסד) ממימושי אגרות-חוב זמינות למכירה
25.9%	293	369	198.0%	49	146	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
(44.7%)	208	115	(68.2%)	88	28	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
300.0%	41	164	875.0%	4	39	אחרים ⁽²⁾
(37.7%)	114	71	41.9%	(62)	(88)	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
1.2%	13,181	13,340	10.2%	4,271	4,707	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת**
35.9%	887	1,205	132.6%	239	556	** מזה: בגין שינויים במדד

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) כולל רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב בסך של כ-0 וכ-260 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024, בהתאמה. כמו-כן, כולל עלויות מימוניות בגין הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל בסך של כ-15 וכ-117 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024, בהתאמה (לרבעון שני 2024: 44 מיליוני ש"ח, לרבעון ראשון 2024: 58 מיליוני ש"ח, לרבעון רביעי 2023: 129 מיליוני ש"ח), והשפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

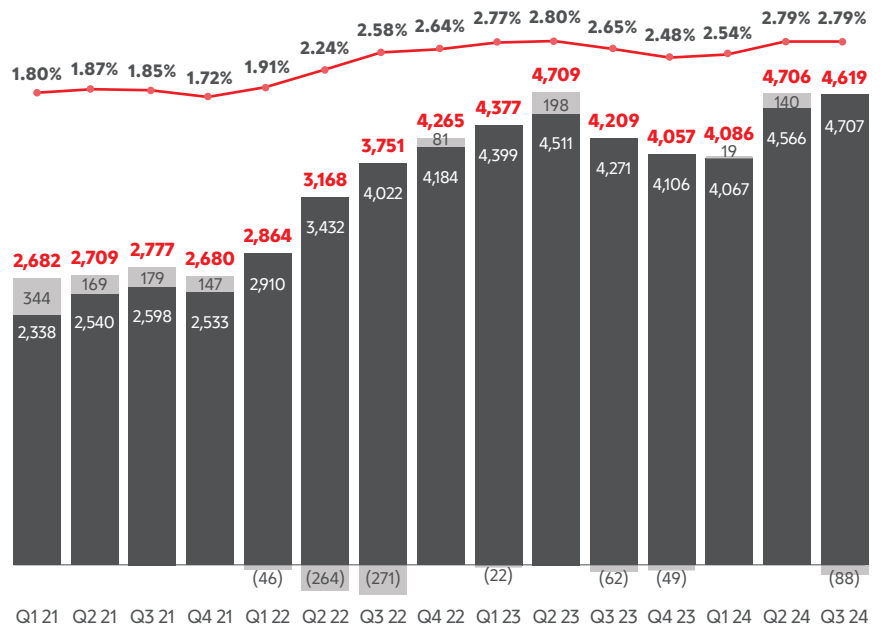
טבלה 4-2: הרכב הרווח המימוני, נטו (המשך)

2023				2024			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
7,522	8,622	8,502	8,325	8,091	9,110	9,608	הכנסות ריבית
(3,485)	(4,327)	(4,496)	(4,578)	(4,277)	(4,726)	(5,031)	הוצאות ריבית
4,037	4,295	4,006	3,747	3,814	4,384	4,577	הכנסות ריבית, נטו
340	414	203	310	272	322	42	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
4,377	4,709	4,209	4,057	4,086	4,706	4,619	סך הרווח המימוני המדווח
בניטרול השפעות שאינן מפעילות שוטפת:							
(79)	(146)	(203)	(166)	(216)	(60)	(301)	רווח (הפסד) ממימון שאינן מפעילות שוטפת
113	131	49	76	139	84	146	רווח (הפסד) מהשקעות במניות
(67)	187	88	164	47	40	28	התאמות לשווי הוגן של מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
11	26	4	(123)	*49	*76	39	אחרים ⁽²⁾
(22)	198	(62)	(49)	*19	*140	(88)	סך-הכל השפעות שאינן מפעילות שוטפת
4,399	4,511	4,271	4,106	*4,067	*4,566	4,707	סך-הכל הכנסות מימון מפעילות שוטפת**
266	382	239	27	93	556	556	** מזה: בגין שינויים במדד

* סווג מחדש.

(1) השפעת מדידת הרווח והפסד במכשירים נגזרים המהווים חלק מאסטרטגיית ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק על בסיס שווי הוגן לעומת מדידה על בסיס צבירה.
 (2) כולל רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב בסך של כ-0 וכ-260 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024, בהתאמה. כמו-כן, כולל עלויות מימוניות בגין הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל בסך של כ-15 וכ-117 מיליוני ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024, בהתאמה (לרבעון שני 2024: 44 מיליוני ש"ח, לרבעון ראשון 2024: 58 מיליוני ש"ח, לרבעון רביעי 2023: 129 מיליוני ש"ח), והשפעות גידור חשיפות מטבע של פריטים לא-כספיים.

תרשים 2-2: רווח מימוני, נטו

● סך הרווח המימוני המדווח ● השפעות שאינן מפעילות שוטפת
 ● הכנסות מימון מפעילות שוטפת ● מרווח מימוני מפעילות שוטפת

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

הרווח המימוני מפעילות שוטפת הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 13,340 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 13,181 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקרה מגידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות ובשל עלייה בפוזיציה המדדית, ומגידול של כ-5.8% ביתרות האשראי הממוצעות. מנגד, חלה ירידה ברווח עקב השפעות המעבר מעו"ש זכות לפיקדונות נושאי ריבית. סך הרווח המימוני המדווח הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 13,411 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 13,295 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עלייה בשיעור של כ-0.9%. העלייה נבעה מגידול ברווח מפעילות שוטפת כאמור לעיל. בנוסף, חל גידול ברווחים מהשקעה במניות וכן גידול מהכללת רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב בסך 260 מיליון ש"ח בתקופה הנוכחית. מנגד, חל גידול בהפסדים ממימושי אגרות-חוב, חל קיטון ברווחים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה, וכן נזקפו עלויות בסך 117 מיליון ש"ח בגין הטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל. לפרטים על ההטבות שניתנו ראה [פרק השלכות מלחמת חרבות ברזל](#) לעיל.

טבלה 5-2: נתונים עיקריים בדבר הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום				לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
30.09.2023		30.09.2024		30.09.2023		30.09.2024	
שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית
במיליוני ש"ח/באחוזים							
5.47%	24,646	5.77%	26,809	5.66%	8,502	6.04%	9,608
(3.97%)	(12,308)	(4.25%)	(14,034)	(4.19%)	(4,496)	(4.40%)	(5,031)
1.50%	12,338	1.52%	12,775	1.47%	4,006	1.64%	4,577
מזה:							
	5,901		6,087		1,999		2,072
	6,437		6,688		2,007		2,505
יחס בין הכנסות מריבית נטו לבין יתרת הנכסים נושאי הריבית							
2.74%		2.75%		2.67%		2.88%	

* המרווח האחר נובע בעיקרו מהכנסות הריבית, נטו מפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה בהכנסות ריבית נטו וביחס בין הכנסות ריבית נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נבעה בעיקר מגידול בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות ובשל עלייה בפוזיציה המדדית. בנוסף, הכנסות הריבית נטו הושפעו מגידול ביתרות האשראי הממוצעות. מנגד, חלה ירידה בהכנסות ריבית נטו וביחס בין הכנסות ריבית נטו לבין יתרת נכסים נושאי ריבית עקב השפעות המעבר מעו"ש זכות לפיקדונות נושאי ריבית. לפרטים נוספים ראה [פרק שיעורי הכנסות והוצאות ריבית](#) בדוח ממשל תאגידי. לפרטים נוספים בדבר השפעת מרווחי פיקדונות על הכנסות הריבית נטו לפי מגזרי פעילות, ראה [ביאור 12](#) בתמצית הדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר חשיפות לסיכון ריבית ולסיכון מדד המחירים לצרכן ראה [פרק סקירת הסיכונים](#) להלן.

הפסדי אשראי הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהוצאה בסך של כ-343 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאה בסך של כ-1,426 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

ההכנסה בגין ההפרשה הפרטנית, נטו הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהכנסה בסך של כ-335 מיליון ש"ח, ונובעת בעיקר מריקברי במספר מצומצם של לווים, בהשוואה להוצאה בסך של כ-99 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאה בגין הפרשה קבוצתית ומחיקות אוטומטיות, נטו הסתכמה לסך של כ-678 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 (מזה כ-470 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של שנת 2024), בהשוואה להוצאה בסך של כ-1,327 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נכללה הגדלה של ההפרשה הקבוצתית בגין השפעות צפויות של סביבת ריבית גבוהה ובשל השלכות פרוץ המלחמה.

השינויים בהפרשה הקבוצתית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 באים בהמשך להוצאה להפסדי אשראי של כ-1.1 מיליארד ש"ח במחצית השנייה של שנת 2023, ברובה המכריע כתוצאה מהגדלת יתרת ההפרשה הקבוצתית, אשר נבעה בעיקר מהשפעת תחזיות מאקרו ובפרט השפעות חזויות של מלחמת חרבות ברזל.

למידע נוסף בדבר התנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן [וביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 6-2: ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח				
380	218	120	56	הוצאה פרטנית, בגין הפסדי אשראי
(281)	(553)	(127)	(120)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
99	(335)	(7)	(64)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו בגין הפסדי אשראי
1,327	678	669	470	הוצאה (הכנסה), בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
1,426	343	662	406	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי**
** מזה:				
1,070	85	562	357	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
78	(64)	4	(12)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדירור
282	329	110	73	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(4)	(7)	(14)	(12)	הוצאה (הכנסה) נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
1,426	343	662	406	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי
ב-%				
שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:				
0.47%	0.11%	0.65%	0.38%	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.12%	0.07%	0.12%	0.05%	שיעור ההוצאה הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.57%	0.28%	0.77%	0.49%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי.

(1) כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.

(2) ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 6-2: ההוצאה להפסדי אשראי בגין חובות ובגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (המשך)

2023				2024			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
51	209	120	82	25	137	56	הוצאה פרטנית בגין הפסדי אשראי
(58)	(96)	(127)	(28)	(56)	(377)	(120)	קיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית
(7)	113	(7)	54	(31)	(240)	(64)	הוצאה (הכנסה) פרטנית, נטו, בגין הפסדי אשראי
192	466	669	399	17	191	470	הוצאה (הכנסה), נטו, בגין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומחיקות אוטומטיות*, נטו
185	579	662	453	(14)	(49)	406	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי**
							** מזה:
136	372	562	319	(117)	(155)	357	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי
12	62	4	39	(44)	(8)	(12)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור
39	133	110	97	148	108	73	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר
(2)	12	(14)	(2)	(1)	6	(12)	הוצאה (הכנסה), נטו, להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים וממשלות ואגרות-חוב
185	579	662	453	(14)	(49)	406	סך-הכל הוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי

ב-%

							שיעור ההוצאה (הכנסה) מסך האשראי לציבור***:
0.19%	0.57%	0.65%	0.44%	(0.01%)	(0.05%)	0.38%	שיעור ההוצאה (הכנסה) להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽¹⁾
0.05%	0.21%	0.12%	0.08%	0.02%	0.13%	0.05%	שיעור ההוצאה הפרטנית, ברוטו בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.24%	0.67%	0.77%	0.47%	0.04%	0.31%	0.49%	שיעור ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור ⁽²⁾

* מחיקות בגין חובות בפיגור של 150 יום או יותר שלא נבחנו פרטנית.

*** השיעורים להלן הינם מחושבים על בסיס שנתי.

(1) כולל הוצאה בגין בנקים וממשלות.

(2) ההוצאה להפסדי אשראי, ברוטו הינה סך ההוצאה להפסדי אשראי בניטרול הקיטון בהפרשה פרטנית להפסדי אשראי וגביית חובות שנמחקו חשבונאית.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

עמלות והכנסות אחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-3,038 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,087 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, כמפורט להלן.

ההכנסות מעמלות תפעוליות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-2,983 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,967 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר העלייה נבעה מעמלות מפעילות ניירות-ערך ומעמלות טיפול באשראי, בעיקר בגין עסקות סינדיקציה. מנגד, הושפע סעיף זה במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון בשל הטבות שניתנו ללקוחות במטרה להקל בהתמודדות עם השלכות המלחמה, בסך של כ-58 מיליון ש"ח.

ההכנסות האחרות שנובעות בעיקרן מרווחים ממכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-55 מיליון ש"ח בהשוואה ל-120 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 7-2: פירוט עמלות והכנסות אחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.2023	30.09.2024		30.09.2023	30.09.2024	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח			
						עמלות
						דמי ניהול חשבונות
(8.3%)	688	631	(5.2%)	231	219	
15.5%	504	582	12.1%	174	195	פעילות בניירות-ערך
7.4%	122	131	12.2%	41	46	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
(6.7%)	416	388	(11.9%)	135	119	כרטיסי אשראי, נטו
25.0%	212	265	4.9%	61	64	טיפול באשראי
(2.1%)	623	610	(18.5%)	260	212	עמלות מעסקי מימון
(7.7%)	273	252	4.4%	90	94	הפרשי המרה
(3.9%)	129	124	(6.5%)	46	43	עמלות אחרות
0.5%	2,967	2,983	(4.4%)	1,038	992	סך-הכל עמלות תפעוליות
(54.2%)	120	55	(68.6%)	51	16	סך-הכל אחרות
(1.6%)	3,087	3,038	(7.4%)	1,089	1,008	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

2023				2024			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי*	רבעון ראשון*	רבעון שני*	רבעון שלישי*	
במיליוני ש"ח							
							עמלות
							דמי ניהול חשבונות
229	228	231	201	203	209	219	
173	157	174	169	196	191	195	פעילות בניירות-ערך
41	40	41	40	41	44	46	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
124	157	135	112	120	149	119	כרטיסי אשראי, נטו
75	76	61	85	98	103	64	טיפול באשראי
186	177	260	202	197	201	212	עמלות מעסקי מימון
98	85	90	75	76	82	94	הפרשי המרה
42	41	46	41	39	42	43	עמלות אחרות
968	961	1,038	925	970	1,021	992	סך-הכל עמלות תפעוליות
14	55	51	18	34	5	16	סך-הכל אחרות
982	1,016	1,089	943	1,004	1,026	1,008	סך-הכל הכנסות תפעוליות והכנסות ואחרות

* כולל השפעת הטבות ללקוחות שהוענקו בעקבות המלחמה, בסך של כ-15 מיליון ש"ח ברבעון השלישי 2024 (כ-20 מיליון ש"ח ברבעון השני 2024, כ-23 מיליון ש"ח ברבעון הראשון 2024 וכ-30 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי 2023).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-6,201 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-6,334 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

טבלה 2-8: פירוט של הוצאות התפעוליות והאחרות

השינוי	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		השינוי	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
	30.09.2023	30.09.2024		30.09.2023	30.09.2024	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
שכר	(8.2%)	3,555	3,264	(8.8%)	1,136	1,036
אחזקה ופחת בניינים וציוד	(1.9%)	1,152	1,130	6.5%	353	376
הוצאות אחרות	11.1%	1,627	1,807	14.0%	570	650
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	(2.1%)	6,334	6,201	0.1%	2,059	2,062

	2023			2024			
	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
	במיליוני ש"ח						
שכר	1,248	1,171	1,136	937	1,099	1,129	1,036
אחזקה ופחת בניינים וציוד	356	443	353	377	391	363	376
הוצאות אחרות	490	567	570	583	543	614	650
סך-הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	2,094	2,181	2,059	1,897	2,033	2,106	2,062

הוצאות השכר הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-3,264 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,555 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 8.2%. הקיטון נובע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר בסך כ-200 מיליון ש"ח שנכלל בתקופה המקבילה אשתקד. כמו-כן, חלה ירידה בהוצאות המענק השוטף וירידה קלה בהוצאות השכר השוטפות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1,130 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,152 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה בשיעור של כ-1.9% שנבעה בעיקרה מירידה בהוצאות הפחת וירידת-ערך תוכנות ביחס לתקופה מקבילה אשתקד. **ההוצאות האחרות** הסתכמו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-1,807 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,627 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה נבעה בעיקר מרישום הוצאות בגין תרומות וסיוע שהעניק הבנק בקשר עם המלחמה בסך של כ-81 מיליון ש"ח, מגידול בהוצאות מחשב ותקשורת ומגידול בהוצאות נזקי לקוחות.

ההפרשה למסים על הרווח הסתכמה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 3,755 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 3,062 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול הנובע בעיקרו מעלייה ברווחיות השוטפת ומחקיקת חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת השעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 - אשר קובע תשלום מיוחד בגין רווחי הבנקים. לפרטים נוספים ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מס הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהפסד של 69 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך של 39 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, הקיטון ברווח נובע בעיקר מירידות ערך השקעות.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 6,081 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 5,599 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הרווח הנקי הבסיסי למניה, המיוחס לבעלי מניות הבנק, בת 1 ש"ח ערך נקוב הסתכם בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-4.55 ש"ח, בהשוואה ל-4.19 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

2.2.2 התפתחות ברווח הכולל

טבלה 2-9: רווח כולל

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30.09.2023	30.09.2024	30.09.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח				
5,599	6,081	1,669	1,905	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים:				
197	845	(88)	1,107	התאמות נטו, בגין אגרות-חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
163	225	97	(84)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים*
360	1,070	9	1,023	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מסים
(122)	(412)	(2)	(385)	השפעת המס המתייחס
238	658	7	638	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מסים
5,837	6,739	1,676	2,543	הרווח הכולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

* בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הרווח הכולל הסתכם במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בסך של 6,739 מיליון ש"ח, בהשוואה לסך של 5,837 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח הכולל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הושפע בעיקר מהגידול ברווח הנקי ומגידול בהתאמות בגין אגרות-חוב זמינות למכירה בשל השפעת שינויים בריבית על שווי תיק אגרות-החוב הזמינות למכירה.

2.3 המבנה והתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן המאוחד ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכם ב-713.7 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-686.5 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023.

טבלה 2-10: ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח			
4.0%	686,530	713,667	סך-כל הנכסים
5.6%	407,381	430,395	אשראי לציבור, נטו
7.5%	107,730	115,842	מזמנים ופיקדונות בבנקים
(2.1%)	127,122	124,400	ניירות-ערך
2.8%	554,595	569,938	פיקדונות הציבור
(4.5%)	21,800	20,823	אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים
9.0%	52,430	57,156	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק

2.3.1. מבנה והתפתחות הנכסים וההתייבויות

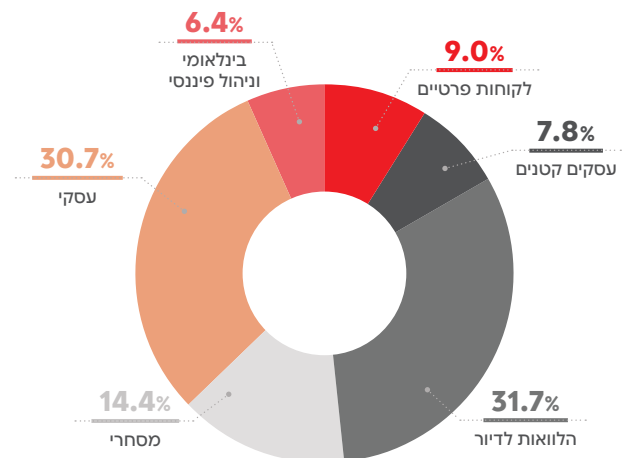
אשראי לציבור

טבלה 2-11: התפתחות האשראי לציבור, נטו, מאזני לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח			
2.9%	37,663	38,749	לקוחות פרטיים*
2.6%	32,729	33,584	עסקים קטנים*
4.0%	131,057	136,284	הלוואות לדיור
4.3%	59,300	61,875	מסחרי
6.5%	123,994	132,103	עסקי
27.5%	18,072	23,049	פעילות בינלאומית
4.1%	4,566	4,751	ניהול פיננסי
5.6%	407,381	430,395	סך-הכל

* כולל יתרת חייבים בגין כרטיסי אשראי.

תרשים 2-3: פילוח האשראי לפי מגזרים עיקריים ליום 30 בספטמבר 2024

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

חביונות בעייתיות טבלה 2-12: סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾

31.12.2023			30.09.2024			
סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	סך-הכל	חוץ-מאזני	מאזני	
במיליוני ש"ח						
4,681	669	4,012	3,620	529	3,091	סיכון אשראי לא צובר
858	76	782	1,039	105	934	סיכון אשראי נחות
4,091	495	3,596	5,506	636	4,870	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת
9,630	1,240	8,390	10,165	1,270	8,895	סך סיכון אשראי בעייתי*
7,814	1,084	6,730	8,468	1,082	7,386	סיכון אשראי בעייתי, נטו
297	-	297	154	-	154	* מזה חובות צוברים בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה בשיעור של כ-6% בסיכון האשראי הבעייתי, אשר עיקרה מתבטאת בעלייה בסיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, בעוד שחלה ירידה בסיכון אשראי הלא צובר, בעיקר בגין ריקברי במספר מצומצם של לווים. למידע נוסף על ניתוח תיק האשראי וסיכון אשראי בעייתי, לרבות תרחישים וניתוחי רגישות שנבחנו, ראה [פרק סיכון אשראי](#) להלן.

אשראי חוץ-מאזני

טבלה 2-13: ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים העיקריים

השנוי	יתרה ליום		
	31.12.23	30.09.24	
במיליוני ש"ח			
			מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים למעט נגזרים
3.4%	77,464	80,133	ערבונות והתחייבויות אחרות*
12.8%	96,824	109,181	התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבונות
8.1%	27,011	29,196	מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו
6.5%	16,741	17,831	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
91.4%	907	1,736	אשראי תעודות
8.7%	218,947	238,077	סך-הכל

* כולל סיכון אשראי חוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח מחברות ביטוח זרות.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חל גידול של כ-19.1 מיליארד ש"ח בהיקף המכשירים הפיננסיים החוץ-מאזניים בהשוואה לסוף שנת 2023. הגידול נובע בעיקרו מעלייה בהיקף התחייבויות להוצאת ערבונות והתחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

ניירות-ערך

לבנק השקעות באגרות-חוב ממשלתיות וקונצרניות וכן השקעה במניות סחירות (בעיקר זרות) ושיאין סחירות בפיזור נרחב. היקף ההשקעות בניירות הערך הסתכם ביום 30 בספטמבר 2024 בכ-124.4 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-127.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, ירידה בשיעור של כ-2.1% שהתבטאה בקיטון בהיקף ההחזקה באגרות-חוב ממשלתיות של ממשלת ישראל וממשלת ארצות-הברית. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הפסדים בסך של כ-642 מיליון ש"ח ממימוש ומהתאמות לשווי הוגן של אגרות-חוב, שנבעו בעיקר ממימוש בהפסד של אגרות-חוב ממשלתיות, בהשוואה להפסדים בסך של כ-417 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חלה עלייה של כ-0.8 מיליארד ש"ח ביתרת קרן ההון השלילית נטו בגין אגרות-חוב אשר נבעה בעיקר מירידת עקומי הריבית, אזילת קרן ההון השלילית, עקב התקצרות יתרת התקופה לפירעון, וכן מכירה של אגרות-חוב בעלות קרן הון שלילית. לעניין רגישות קרן ההון לשינויים בשיעורי ריבית, ראה פרק הלימות הון להלן. לאחר תאריך המאזן ועד לסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים חלו עליות מהותיות בעקומי הריבית אשר הביאו לירידה של כ-0.3 מיליארד ש"ח ביתרת קרן ההון לפני השפעת המס. תיק המניות הכולל של קבוצת הבנק הסתכם לסך של כ-4.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-4.4 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשם בגין תיק המניות של קבוצת הבנק רווח נטו משערור, דיבידנד וממימוש מניות בסך של כ-369 מיליון ש"ח בהשוואה לרווח בסך של כ-293 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תיק המניות של הבנק כולל מניות סחירות (הנמדדות בשווי הוגן) ומניות שיאין סחירות (הנמדדות בעלות או מחיר נצפה, במידה וקיים, בניכוי ירידת-ערך) והוא עשוי להיות מושפע מגורמים אקסוגניים שונים כדוגמת עלייה בשיעורי האינפלציה, שינויים בשיעורי הריבית, והתנהגות שוק ההון, לרבות כתוצאה מהחמרה במצב הביטחוני והתמשכות המלחמה. הרעה מתמשכת במצב הכלכלי עשויה להביא לירידה בערך של המניות.

להלן פירוט אודות הפעילות בניירות הערך של קבוצת הבנק:
טבלה 2-14: יתרות ניירות-ערך

סך-הכל	תיק למסחר		זמין למכירה		מוחזק לפדיון			
	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך	הערך במאזן	% מסך ניירות-ערך		
במיליוני ש"ח/באחוזים								
ליום 30 בספטמבר 2024								
66.9%	83,279	13.0%	16,201	42.5%	52,827	11.5%	14,251	אגרות-חוב ממשלת ישראל
17.6%	21,847	0.5%	671	15.5%	19,220	1.6%	1,956	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.4%	1,763	-	-	1.4%	1,763	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
85.9%	106,889	13.6%	16,872	59.3%	73,810	13.0%	16,207	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.6%	722	-	-	0.2%	245	0.4%	477	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.9%	12,305	0.1%	158	9.8%	12,147	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.5%	13,027	0.1%	158	10.0%	12,392	0.4%	477	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.6%	4,484	-	-	3.6%	4,484	-	-	מניות*
100.0%	124,400	13.7%	17,030	72.9%	90,686	13.4%	16,684	סך-הכל ניירות-ערך
ליום 31 בדצמבר 2023								
66.3%	84,303	12.6%	16,097	43.1%	54,766	10.6%	13,440	אגרות-חוב ממשלת ישראל
19.0%	24,159	1.3%	1,615	16.2%	20,652	1.5%	1,892	אגרות-חוב ממשלת ארצות-הברית
1.2%	1,482	-	-	1.2%	1,482	-	-	אגרות-חוב ממשלות - מדינות זרות אחרות
86.5%	109,944	13.9%	17,712	60.5%	76,900	12.1%	15,332	סך-הכל אגרות-חוב ממשלות
0.3%	458	-	-	-	54	0.3%	404	אגרות-חוב קונצרניות - בישראל
9.7%	12,287	-	-	9.7%	12,287	-	-	אגרות-חוב קונצרניות - מדינות זרות
10.0%	12,745	-	-	9.7%	12,341	0.3%	404	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות
3.5%	4,433	-	-	3.5%	4,433	-	-	מניות*
100.0%	127,122	13.9%	17,712	73.7%	93,674	12.4%	15,736	סך-הכל ניירות-ערך

* מניות שיאין למסחר.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 2-15: פירוט אגרות-חוב קונצרניות לפי ענפי משק

		יתרה ליום			
		31.12.2023	30.09.2024		
אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן	אחוז מסך אגרות-חוב קונצרניות	הערך במאזן		
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
	3.5%	443	2.4%	317	כרייה וחציבה
	9.1%	1,164	5.9%	764	תעשייה
	3.3%	417	2.9%	383	אספקת חשמל ומים
	3.4%	436	1.1%	147	מידע ותקשורת
	74.4%	9,481	85.6%	11,147	בנקים ומוסדות פיננסיים
	2.0%	252	0.3%	37	מסחר
	2.5%	318	0.3%	37	תחבורה ואחסנה
	1.8%	234	1.5%	195	ענפים אחרים
	100.0%	12,745	100.0%	13,027	סך-הכל אגרות-חוב קונצרניות

העלייה באגרות-חוב בנקים ומוסדות פיננסיים נבעה בעיקר מגידול ביתרות אגרות-חוב של בנקים אזוריים לפיתוח (אגרות-חוב Supranationals). לפרטים נוספים לגבי סכומים הנמדדים בשווי הוגן, ראה [ביאור 15.ב](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

פיקדונות

טבלה 2-16: התפתחות ביתרות הפיקדונות

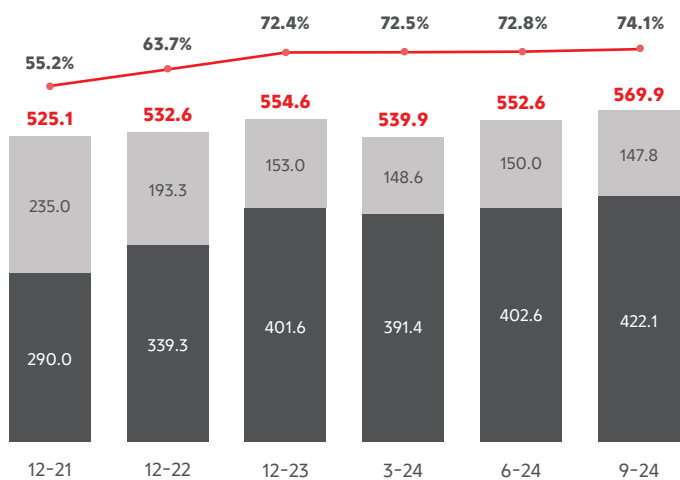
השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	30.09.2024	
	במיליוני ש"ח		
2.8%	554,595	569,938	פיקדונות הציבור
19.3%	9,085	10,839	פיקדונות מבנקים
11.6%	2,436	2,719	פיקדונות הממשלה
3.1%	566,116	583,496	סך-הכל

טבלה 2-17: מידע נוסף על פיקדונות הציבור

השינוי	יתרה ליום		
	31.12.2023	30.09.2024	
	במיליוני ש"ח		
			לפי דרישה
(3.4%)	153,029	147,811	אינם נושאים ריבית
2.0%	143,880	146,770	נושאים ריבית
(0.8%)	296,909	294,581	סך-הכל לפי דרישה
6.9%	257,686	275,357	לזמן קצוב
2.8%	554,595	569,938	סך-כל פיקדונות הציבור

יתרת הפיקדונות ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בסך של כ-583.5 מיליארד ש"ח בהשוואה לסך של כ-566.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. העלייה בהיקף הפיקדונות בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2024 נבעה מעלייה בשלושת הסקטורים. כמו-כן, בפיקדונות הציבור חלה עלייה בהיקף הפיקדונות נושאי ריבית ולזמן קצוב.

תרשים 2-4: התפתחות תמהיל פיקדונות הציבור

● נושאי ריבית ● אינם נושאי ריבית (עו"ש) → שיעור פיקדונות נושאי ריבית

פעילות חוץ-מאזנית בניירות-ערך המוחזקים על-ידי הציבור

טבלה 2-18: ההתפתחות ביתרות החזקת הנכסים הכספיים החוץ-מאזניים של לקוחות קבוצת הבנק

השני	יתרה ליום	
	31.12.2023	30.09.2024
	במיליוני ש"ח	
8.2%	894,813	967,773

(1) ניירות-ערך⁽¹⁾

(1) לרבות יתרות ניירות-ערך של קופות-גמל וקרנות נאמנות לגביהן מעניקה קבוצת הבנק שירותי משמורת ושירותים נלווים לניהול חשבונות בהיקפים שונים.

הגידול בהיקף ניירות-ערך של לקוחות קבוצת הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הושפע בין היתר, מגידול בהיקף הפעילות, ממעבר לקוחות מפיקדונות לאפיקים סחירים ועלויות של מחירי נכסים פיננסיים בשווקים.

אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ביום 10 במרץ 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של אגרות-חוב של הבנק בהיקף של עד 1 מיליארד ש"ח. במהלך חודש מרץ הבנק השלים את מימוש מלוא תכנית הרכישה, בעסקות שעיקרן בוצעו מחוץ לבורסה. במסגרת תכנית הרכישה רכש הבנק אגרות-חוב סדרה 200 (787.0 מיליון ע.ג.) ואגרות-חוב סדרה 203 (185.7 מיליון ע.ג.) בעלות כוללת של כ-1 מיליארד ש"ח ורשם רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב בסך של 111 מיליוני ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2024.

ביום 20 במרץ 2024 אישר הדירקטוריון תכנית נוספת לרכישה עצמית של אגרות-חוב של הבנק עד לסוף שנת 2024 בהיקף של עד 2 מיליארד ש"ח. במסגרת תכנית רכישה זו רכש הבנק במהלך הרבעון השני 2024 אגרות-חוב סדרה 100 בעלות של כ-295.3 מיליון ש"ח (319.5 מיליון ע.ג.), אגרות-חוב סדרה 200 בעלות של כ-735.3 מיליון ש"ח (726.2 מיליון ע.ג.) ואגרות-חוב סדרה 203 בעלות של כ-115.3 מיליון ש"ח (103.3 מיליון ע.ג.). במהלך הרבעון השלישי של שנת 2024 ועד למועד פרסום הדוח לא בוצעו רכישות נוספות במסגרת תכנית הרכישה הנוספת. עלות הרכישה הכוללת של תכנית הרכישה הנוספת מסתכמת עד עתה לכ-1,146 מיליון ש"ח ושיעור הביצוע הגיע לכ-57.3% מתכנית הרכישה. הבנק רשם רווח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב בסך של 149 מיליון ש"ח ברבעון השני של שנת 2024.

ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמו אגרות-החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים בכ-20.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-21.8 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, ירידה בשיעור של כ-4.5% אשר נבעה מרכישה עצמית כמפורט לעיל ומפירעון קרן חלקי באגרות-חוב סדרה 202 בחודש אפריל 2024. ביום 24 בספטמבר 2024 השלים הבנק הנפקה בהיקף של כ-1.0 מיליארד ש"ח של אגרות-חוב צמודות אשראי CLN - Credit Linked Note למשקיעים מוסדיים. אגרות-החוב נרשמו למסחר במערכת המסחר למוסדיים של הבורסה, ונושאות ריבית בנק ישראל בתוספת מרווח של 2.25%. אשר תשלום מדי חצי שנה. אגרות-החוב נושאות חלק מסיכון האשראי אליו חשוף הבנק, בקשר לתיק הלוואות שהעמיד הבנק למספר לוויים בתחום הנדל"ן שכן, במקרה בו יקבע הבנק כי אירע אירוע אשראי לגבי אחת או יותר מההלוואות, תופחת קרן אגרות-החוב, בהתאם לתנאי שטר הנאמנות. קרן אגרות-החוב תעמוד לפירעון בתשלום אחד ביום 30 בספטמבר 2027, ככל שלא יבוצע פדיון מוקדם על-ידי הבנק, כמפורט בשטר הנאמנות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

אגרות-חוב מוכרות כביטחון פיננסי כשיר בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203, וכן כביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313 ובחישוב חבות ענפית לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 315. הבנק בוחן אפשרות להנפקת כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדים. אין ודאות ביחס לביצוע הנפקה, תנאיה ומועדה. לפרטים נוספים ראה [ביאור 20 בדוחות הכספיים לשנת 2023 ופרק הלימות הון](#) להלן.

טבלה 2-19: פירוט אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 30 בספטמבר 2024		
מזה: סחיר*	הערך במאזן	מזה: סחיר*	הערך במאזן	
במיליוני ש"ח				
8,374	8,388	8,708	8,720	כתבי התחייבות נדחים
13,412	13,412	12,103	12,103	אגרות-חוב
21,786	21,800	20,811	20,823	סך-הכל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים

* כולל אגרות-חוב וכתבי התחייבות נדחים הנסחרים ברצף המוסדי.

טבלה 2-20: מכשירים נגזרים

31.12.2023			30.09.2024			
ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	ערך נקוב	שווי הוגן שלילי	שווי הוגן חיובי	
במיליוני ש"ח						
965,469	9,329	9,992	1,433,572	9,736	9,844	חוזי ריבית
496,855	8,854	9,130	607,379	5,914	6,483	חוזי מטבע
273,443	6,055	6,136	331,825	5,816	5,861	חוזים בגין מניות
61	12	13	424	22	23	חוזי סחורות ושירותים (כולל נגזרי אשראי)
1,735,828	*24,250	*25,271	2,373,200	*21,488	*22,211	סך-הכל

* מזה: שווי הוגן נטו של נכסים והתחייבויות בגין נגזרים משבצים בסך של 29 מיליוני ש"ח ו-8 מיליוני ש"ח, בהתאמה אשר נכללו במאזן בסעיף פיקודנות הציבור (31.12.2023): נכסים והתחייבויות בסך של 42 מיליוני ש"ח ו-10 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 חל גידול ביתרות הערך הנקוב וקטיון בשווי הוגן של המכשירים הנגזרים. עיקר הגידול ביתרות הערך הנקוב נבע מפעילות בחוזי ריבית לתקופות קצרות. עיקר הקטיון בשווי הוגן נבע מחוזי מטבע. הקטיון נבע בין היתר משינויים בשערי החליפין בשווקים. הבנק פועל לרוב עם הצדדים הנגדיים במסגרת הסכמי קיזוז וביטחונות שמטרתם לצמצם את חשיפת האשראי הנובעת מהפעילות במכשירים נגזרים של צדדים אלה.

2.3.2. הון, הלימות הון ומינוף

1. הון

השקעות בהון הבנק ועסקות במניותיו

הון המניות המונפק והנפרע של הבנק ליום 30 בספטמבר 2024 הינו 1,337,682,310 ש"ח ע.נ. המורכב ממניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת, מהן 6,983,646 מניות רדומות באוצר. לפרטים אודות תכנית רכישה עצמית של מניות הבנק, ראה [להלן](#). לפרטים אודות הקצאת מניות ואופציות לנושאי משרה ועובדים בחודש מאי 2024, ראה [ביאור 8.ד](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

חלוקת רווחים

חלוקת דיבידנד על-ידי הבנק כפופה למבחנים ולמגבלות הקבועים בחוק החברות ובהוראות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין 331. כל חלוקה ושיעורה כפופה להחלטה ספציפית של דירקטוריון הבנק לפי שיקול דעתו במועד החלוקה ובהתחשב בהוראות כל דין ובמגבלות על החלוקה ובשיקולים עסקיים, לרבות בהתחשב באסטרטגיית הבנק.

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק היא לחלק עד 40% מהרווח הנקי הרבעוני הנובע מפעולות רגילות.

בשל מלחמת חרבות ברזל פרסם הפיקוח על הבנקים הנחיה בדבר תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את מדיניות חלוקת הדיבידנדים שלהם לתקופה הקרובה על רקע המלחמה והגידול בחוסר הוודאות לגבי הימשכותה והיקף השפעתה על המשק. בהתחשב בהנחיית הפיקוח על הבנקים האמורה, בנובמבר 2023 ובמרץ 2024 הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-20% מהרווח הנקי של הבנק לרבעון השלישי 2023 ולרבעון הרביעי 2023.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

במאי 2024, החליט דירקטוריון הבנק, לאור מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים ובשים לב למצב הגיאופוליטי ולשולי הביטחון הנדרשים בתרחישים אפשריים שונים, להכריז על חלוקת דיבידנד בשיעור של כ-40% מהרווח הנקי לרבעון הראשון 2024, דיבידנד בסך 775 מיליון ש"ח, אשר שולם ביום 10 ביוני 2024.

באוגוסט 2024, הכריז דירקטוריון הבנק על חלוקה בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי לרבעון השני של שנת 2024 בהיקף של 895 מיליון ש"ח, מתוכה דיבידנד במזומן בסך של כ-645 מיליון ש"ח, אשר שולם ביום 9 בספטמבר 2024, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 250 מיליון ש"ח. במועד אישור דוחות אלה, אישר דירקטוריון הבנק חלוקה בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי לרבעון השלישי של שנת 2024 בהיקף של 762 מיליון ש"ח, מתוכה דיבידנד במזומן בסך של כ-512 מיליון ש"ח, אשר ישולם ביום 11 בדצמבר 2024, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 250 מיליון ש"ח, כמפורט להלן.

טבלה 2-21: פרטים בדבר חלוקה כוללת, דיבידנד ששולם ורכישות עצמיות של מניות בתקופות קודמות

שיעור חלוקה כולל*	סכום חלוקה כולל	שיעור רכישה עצמית של מניות	רכישה עצמית של מניות	דיבידנד במזומן				
				דיבידנד במזומן	דיבידנד למניה**	שיעור חלוקת דיבידנד*	מועד תשלום	מועד הכרזה
			במיליוני ש"ח		באגרות			
40%	762.0	13%	250.0	512.0	38.476	27%	11.12.2024	18.11.2024
40%	895.0	11%	250.0	645.0	48.302	29%	09.09.2024	14.08.2024
40%	775.0			775.0	57.953	40%	10.06.2024	20.05.2024
20%	352.0			352.0	26.322	20%	08.04.2024	07.03.2024
20%	334.0			334.0	24.976	20%	06.12.2023	16.11.2023
40%	769.0			769.0	57.505	40%	06.09.2023	14.08.2023
40%	803.0			803.0	60.048	40%	14.06.2023	22.05.2023
30%	525.0			525.0	39.272	30%	30.03.2023	08.03.2023
30%	536.0			536.0	40.095	30%	11.12.2022	22.11.2022
30%	403.0			403.0	30.146	30%	07.09.2022	14.08.2022

* מרווחי הרבעון שקדם למועד החלוקה.
** מעודכן בהתאם לכמות המניות במועד הקובע לחלוקה.

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

ביום 12 באוגוסט 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 1 מיליארד ש"ח, החל מיום 15 באוגוסט 2024 ועד ליום 5 באוגוסט 2025 או עד לרכישת כל סכום התכנית, המוקדם מביניהם.

תכנית הרכישה תבוצע במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקות מחוץ לבורסה באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שיפעל בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות-ערך. תכנית הרכישה תבוצע בארבעה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם, אם יוחלט על ביצועו והוא יאושר בדירקטוריון, יהיה בלתי הדי, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים, כמפורט להלן.

בהתאם לתכנית שאושרה ביום 12 באוגוסט 2024 ביצע שלב א' יחל ביום 15 באוגוסט 2024 ויסיים במוקדם מבין יום 5 בנובמבר 2024, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב א', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ב', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדיירה לתחילת ביצוע שלב ב'. במקרה כזה יחל שלב ב' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לרבעון השלישי 2024 ויסיים במוקדם מבין יום 20 בפברואר 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של עד 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב ב', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ג', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדיירה לתחילת ביצוע שלב ג'. במקרה כזה יחל שלב ג' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2024 ויסיים במוקדם מבין יום 5 במאי 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח. לאחר השלמת שלב ג', אם יחליט הבנק לבצע את שלב ד', ייתן הבנק לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדיירה לתחילת שלב ד'. במקרה כזה יחל שלב ד' בחלוף יום מסחר אחד לאחר פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון 2025 ויסיים במוקדם מבין יום 5 באוגוסט 2025, או בעת השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף של 250 מיליון ש"ח.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 332, התקבל ביום 8 באוגוסט 2024. האישור ניתן בכפוף לכך שסכום החלוקה (התמורה בגין הרכישה העצמית וסכום הדיבידנד שיחולק במזומן) לא יעלה על 40% מהרווח הנקי ברבעון השני לשנת 2024. סכום החלוקה ברבעונים העוקבים, יקבע בשים לב למצב הגיאופוליטי, מצבו הפיננסי של הבנק, יחסי ההון בפועל של הבנק ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים. האישור הינו גם בכפוף לאישור תכנית הרכישה בדירקטוריון הבנק (אושרה כאמור ביום 12 באוגוסט 2024), בכפוף לעמידה במגבלות ובתנאים שפורטו בתכנית הרכישה (יצוין כי התכנית כוללת בין היתר תנאי לפיו התכנית תופסק, קרי הבנק לא יחל בביצוע השלב הבא של התכנית, אם במהלך תקופת התכנית יתברר על-פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו שהבנק אינו עומד ביחס הון רובד 1 של 10.9%, לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של הבנק בדבר תכנית הרכישה מיום 14 באוגוסט 2024) ובכפוף לעמידה בכל דין.

באישור תכנית הרכישה הביא הדירקטוריון בחשבון, בין היתר, גם את הגורמים הבאים: מצבו הפיננסי האיתן של הבנק אל מול דרישות ההון השונות ועודפי ההון המשמעותיים; תנאי השוק שעשויים להוות הזדמנות בהיבט ביצוע התכנית; העדפות משקיעים ביחס לחלוקת דיבידנד, רכישה עצמית ושילוב ביניהם; וכל זאת בשם לב להנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לשיעור החלוקה הכולל על רקע הנסיבות הגיאופוליטיות. בכונת הדירקטוריון להתחשב בגורמים אלה גם בעת שיובאו לדיון השלבים הבאים בתכנית והיקפם. לפרטים נוספים בדבר תכנית הרכישה ושיקולי הדירקטוריון, ראה גם דיווח מידי של הבנק מיום 14 באוגוסט 2024.

שלב א' של תכנית הרכישה אושר ביום 12 באוגוסט 2024, ביצעו החל ביום 15 באוגוסט 2024 והוא הושלם ביום 23 בספטמבר 2024. במסגרת שלב א' של תכנית הרכישה רכש הבנק (בבורסה, באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי) במצטבר 6,983,646 מניות רגילות של הבנק, המהוות כ-0.52% מההון המונפק והנפרע של הבנק בעלות כוללת של כ-250 מיליון ש"ח.

ביום 17 בנובמבר 2024 אישר דירקטוריון הבנק את ביצוע שלב ב' של תכנית הרכישה והבנק נתן לחבר הבורסה הבלתי תלוי הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ב' החל מיום 19 בנובמבר 2024.

2. הלימות הון

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מיישם את הוראות מדידה והלימות הון המבוססות על הוראות באזל כפי שפורסמו על-ידי הפיקוח על הבנקים. הוראות אלה מתבססות על שלושה נדבכים:

- נדבך 1 - כולל את אופן חישוב דרישות ההון המזערי הפיקוחי בגין סיכונים האשראי, הסיכון התפעולי וסיכון השוק.
- נדבך 2 - מתווה את התהליכים הפנימיים בבנק (Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP) המשמשים להערכת ההון הנדרש בגין מכלול הסיכונים לרבות אלו שאינם נכללים בנדבך 1 (כגון ריכוזיות אשראי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכונים נזילות, סיכונים סליקה וסיכונים אסטרטגיים) ובמקביל תהליך סקירה שמבוצע על-ידי הפיקוח על הבנקים.
- נדבך 3 - משמעת שוק. נדבך זה דורש גילוי כמותי ואיכותי במסגרת הדיווח לציבור בדבר הסיכונים שהבנק חשוף אליהם במטרה להעריך את מידת החשיפה של הבנק לגורמי סיכון.

ועדת באזל לפיקוח על הבנקים מבצעת עדכונים למסגרת מדידת הלימות ההון, אשר לעיתים מקבלים את הכינוי "באזל 4". במסגרת זו נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום באיחוד האירופי של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון יחל ב-1 בינואר 2025. בשלב זה טרם נקבע מועד היישום בישראל.

בחודש דצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים. החוזר נועד להתאים את הוראות ניהול בנקאי תקין למספר הוראות חדשות ועדכונים שפורסמו בשנים האחרונות על-ידי ועדת באזל ואשר קשורים לסיכון אשראי צד נגדי. בהתאם לחוזר נוספה הוראה 203A בנושא טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי שיושמה החל מיום 1 ביולי 2022 וכן נוספה הוראה 208A הקובעת גישות חדשות לחישוב הקצאת הון בגין סיכון CVA ובהם הגישה הבסיסית - BA-CVA, שמחליפה את הגישה הקיימת בהוראת ניהול בנקאי 203. עיקרי העדכונים בגישה זו מתייחסים לטיפול שונה בייחוס משקלי סיכון לפי ענפי משק ושל איכות האשראי של הצד הנגדי. בהתאם לעדכון שפרסם הפיקוח על הבנקים בינואר 2022, הבנק נדרש ליישם את ההוראה החל מיום 1 בינואר 2025. כמו-כן, ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 206 "מדידה והלימות הון - סיכון תפעולי". במסגרת ההוראה נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקטור העסקי ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה יישום חלקי של ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. הבנק נמצא בשלבי הערכות ליישום ההוראות.

יעד הלימות ההון ואופן ניהול ותכנון ההון

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק בהיותו תאגיד בנקאי משמעותי במיוחד (כזה, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל), לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10.0% וביחס הון כולל מזערי של 13.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ייחס הון הכולל המזערי הנדרשים מהבנק על-ידי הפיקוח על הבנקים על בסיס מאוחד, ליום 30 בספטמבר 2024, הינם 10.23% ו-13.50%, בהתאמה.

לצורך עמידה ביעד הלימות ההון וניהול אפקטיבי של ההון מבוצע תכנון הון בבנק בהתבסס על תכנית העבודה של הבנק והוראות הרגולציה, תוך תרגומן לנכסי הסיכון, ושינויים בהון על רבדי השונים תוך שמירה על שולי ביטחון. במסגרת תכנון ההון ייחסי ההון, מתבצעים מבחני רגישות שונים. כמו-כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר התוצאות בפועל אל מול התכנון והפערים ביניהם, ובהתאם לצורך בוחן נקיטת פעולות נדרשות לצורך עמידה ביעדי הון שנקבעו. כחלק מקביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק כמפורט להלן, מדיניות הבנק הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהיחס המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ואשר אינה נמוכה מרמת הלימות ההון הנדרשת לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך הפנימי להערכת הלימות ההון (ה-ICAAP). במסגרת ה-ICAAP, הבנק בוחן את השפעתם של תרחישי קיצון על יחסי הלימות ההון ובהתאם קיימות תכניות הערכות לחזרה להלימות ההון הרגולטורית בקרות אירוע קיצון כאמור.

יעד הון עצמי רובד 1 שנקבע על-ידי הבנק מביא בחשבון, בין היתר, את תוצאות תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק, לרבות תוצאות מבחני הקיצון הפנימיים שערך הבנק, ואת תוצאות הדיונים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים לגבי מאפייני הסיכון הפרטניים של הבנק במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחי האחרון שבוצע ומבחני הקיצון האחרונים שבוצעו.

על יסוד תהליכי קביעת יעדי ההון הפנימיים של הבנק ותוצאות הדיונים הפנימיים שהתקיימו עם הפיקוח על הבנקים (כמפורט לעיל), הגדיר דירקטוריון הבנק יעד פנימי של יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור שלא יפחת מ-10.5%.

הבנק מנהל את יחס הלימות ההון במטרה לעמוד בדרישות ההון המזעריות של הפיקוח על הבנקים וביעד הפנימי, תוך שמירה על שולי ביטחון.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

הון הבנק והיקף נכסי הסיכון נתונים לשינויים, בין היתר, בגין הגורמים המפורטים להלן:

- השפעות שינויים בריבית על קרנות ההון מאגרות-חוב זמינות למכירה.
- השפעות שינויים במדד, בשערי חליפין ובדירוג המדינה על יתרות נכסי הסיכון.
- שינויים אקטואריים כתוצאה משינויים בשיעור הריבית לחישוב התחייבויות הבנק או הנחות אקטואריות אחרות.

רגישות קרן ההון בגין אגרות-חוב זמינות למכירה נטו, לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בעקום התשואות חסר הסיכון ובמרווח סיכון האשראי נאמדת בקיטון בסך של כ-1.0 מיליארד ש"ח וכ-0.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. מנגד, רגישות קרן ההון הנובעת מהתאמות בגין שינויים אקטואריים, נטו לאחר השפעת המס, לעלייה תיאורטית של 1% בריבית ההיוון נאמדת בגידול בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל, בנקים ישראלים, גופים מוסדיים וישויות סקטור ציבורי, נגזרות מדירוג מדינת ישראל. החל משנת 2021 משתמש הבנק בדירוג S&P למדינות כמדגדג יחיד לצרכי מדידת הלימות ההון. בחודש אפריל 2024 חברת S&P הורידה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A+. ההשפעה הישירה של הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל על-ידי S&P בחודש אפריל 2024 הביאה, נכון למועד הורדת הדירוג, לקיטון של כ-0.25% וכ-0.31% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה.

כאמור בפרק הסקירה הכלכלית לעיל, ביום 1 באוקטובר 2024 חברת S&P עדכנה את דירוג האשראי של מדינת ישראל ל-A, הורדה שלא משפיעה על יחסי ההון והמינוף של הבנק.

הורדות דירוג נוספות של מדינת ישראל על-ידי S&P, ככל שיהיו, ישפיעו באופן ישיר על יחסי הלימות ההון של הבנק ויביאו לקיטון של כ-0.36% וכ-0.45% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל של הבנק, בהתאמה רק ככל שהדירוג ירד ל-BBB+ ומטה (היינו הורדה של שני "נוטצ'ים" מהדירוג הנוכחי A).

שינויים בהון

לפרטים נוספים בדבר התאמות פיקוחיות וניכויים ובדבר השפעות נוספות על הון והלימות הון, לרבות בגין הוראות שטרם הגיע מועד יישומן, ראה [ביאור 9](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-22: חישוב יחס הלימות ההון

30 בספטמבר 2024	30 בספטמבר 2023	31 בדצמבר 2023	
במיליוני ש"ח			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
הון עצמי רובד 1	57,220	50,460	52,641
הון רובד 1	57,220	50,460	52,641
הון רובד 2	13,933	13,860	13,338
סך-הכל הון כולל	71,153	64,320	65,979
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי	443,142	403,971	403,897
סיכונים שוק	4,375	4,749	4,245
סיכון תפעולי	33,174	28,754	29,710
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	480,691	437,474	437,852
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ⁽¹⁾	11.90%	11.53%	12.02%
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	11.90%	11.53%	12.02%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.80%	14.70%	15.07%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾	10.23%	10.23%	10.23%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾	13.50%	13.50%	13.50%

(1) הנתונים מוצגים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 202 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי" ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 299 וכוללים התאמות בגין הוראות רגולטוריות כדלקמן: השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פותחת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 ומוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.02% על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 30 בספטמבר 2024 (0.04% ליום 31 בדצמבר 2023 ו-0.05% ליום 30 בספטמבר 2023).

(2) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי הינם 10.0% ו-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדירוג לתאריכי הדוחות הכספיים, למעט הלוואות לדירוג לגביתן ניתנה הקלה במסגרת הוראת שעה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3. יחס מינוף

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה לדרישות ההון מבוססות הסיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי. יחס המינוף מוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. סך החשיפה היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות-ערך ופריטים חוץ-מאזניים. בחודש נובמבר 2020 הפיקוח על הבנקים פרסם כהוראת שעה חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250 בדבר יחס המינוף. תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית (הבנק הינו תאגיד בנקאי כזה), יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5% (במקום 6.0% לפני ההקלה). תוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2025 ולאחר מועד זה יידרש לשוב תוך שני רבעונים ליחס המינוף הנדרש טרם הוראת השעה (6.0%).

טבלה 2-23: יחס מינוף

31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2024	
במיליוני ש"ח			
בנתוני המאוחד			
52,641	50,460	57,220	הון רובד 1*
760,396	745,857	797,929	סך החשיפות*
באחוזים			
6.92%	6.77%	7.17%	יחס מינוף
5.50%	5.50%	5.50%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים בתקופת הוראת השעה
6.00%	6.00%	6.00%	יחס מינוף מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים לאחר תום הוראת השעה

* נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. השפעת ההקלה בגין הפסדי אשראי צפויים ליום 30 בספטמבר 2024 מוערכת בקיטון עתידי נוסף של כ-0.01%.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

2.4. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות הינו בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים. דיווח זה שונה במהותו ממגזרי הפעילות המשמשים את הבנק לפי גישת ההנהלה, אשר מפורטים בסעיף 2.5 להלן וביאור 12 בתמצית הדוחות הכספיים. מגזרי הפעילות הפיקוחיים מדווחים במתכונת האחידה שקבע הפיקוח על הבנקים לכלל המערכת הבנקאית, והם מבוססים על מאפייני הלקוחות, כגון: היקף תיק הנכסים - בהתייחס ללקוחות פרטיים, או המחזור העסקי - בהתייחס ללקוחות העסקיים. להגדרות המגזרים הפיקוחיים ולפרטים בדבר עיקרי ההנחיות, האומדנים ועקרונות הדיווח, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2023](#). החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2024 מבוצעת התחשבות בגין ההון המיוחס למגזרי הפעילות השונים, כמפורט בביאור 12 לתמצית הדוחות הכספיים.

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
4,619	298	4,321	4	123	83	770	368	1,041	130	1,802	רווח מימוני, נטו
1,008	12	996	29	34	32	197	91	257	43	313	עמלות והכנסות אחרות
5,627	310	5,317	33	157	115	967	459	1,298	173	2,115	סך הכנסות
406	(22)	428	-	(12)	2	136	15	226	-	61	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,062	105	1,957	16	111	47	192	107	467	62	955	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,905	141	1,764	12	24	40	379	206	369	68	666	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
4,209	260	3,949	3	(265)	63	739	375	1,064	129	1,841	רווח מימוני, נטו
1,089	15	1,074	63	19	24	200	133	257	37	341	עמלות והכנסות אחרות
5,298	275	5,023	66	(246)	87	939	508	1,321	166	2,182	סך הכנסות
662	83	579	-	(14)	(8)	(114)	272	329	-	114	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,059	113	1,946	-	121	40	180	116	470	50	969	הוצאות תפעוליות ואחרות
1,669	44	1,625	43	(213)	35	560	77	338	74	711	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

* סווג מחדש כמפורט בביאור 12 בדוחות הכספיים.

טבלה 2-24: תוצאות הפעילות ונתונים עיקריים של מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
13,411	862	12,549	10	124	224	2,311	1,142	3,064	381	5,293	רווח מימוני, נטו
3,038	44	2,994	94	186	90	558	279	746	120	921	עמלות והכנסות אחרות
16,449	906	15,543	104	310	314	2,869	1,421	3,810	501	6,214	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
343	48	295	-	(7)	5	(256)	(70)	358	-	265	
6,201	310	5,891	43	317	136	581	341	1,400	184	2,889	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
6,081	331	5,750	40	74	106	1,521	691	1,255	195	1,868	
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023*											
סך-הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל									
		סך-הכל פעילות חו"ל	סך-הכל פעילות ישראל	אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית
במיליוני ש"ח											
13,295	742	12,553	9	102	202	2,104	1,114	3,225	394	5,403	רווח מימוני, נטו
3,087	38	3,049	160	110	66	535	294	772	107	1,005	עמלות והכנסות אחרות
16,382	780	15,602	169	212	268	2,639	1,408	3,997	501	6,408	סך הכנסות
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי											
1,426	67	1,359	-	(4)	(1)	(15)	462	557	-	360	
6,334	321	6,013	57	319	123	576	349	1,475	164	2,950	הוצאות תפעוליות ואחרות
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק											
5,599	235	5,364	73	17	94	1,315	380	1,269	216	2,000	

* סווג מחדש כמפורט בביאור 12 בדוחות הכספיים.

שינויים עיקריים ברווח הנקי וביתרות המאזניות מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס למגזר משקי בית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-1,868 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,000 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מקיטון ברווח המימוני, נטו ומקיטון בעמלות והכנסות האחרות. הקיטון קוזז בחלקו מקיטון בהוצאות התפעוליות ומקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-5,293 מיליון ש"ח בהשוואה ל-5,403 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מהשפעות מחיר של מרווחי האשראי והפיקדונות וכן מהטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל. קיטון זה קוזז בחלקו מעלייה ביתרות האשראי והפיקדונות.

העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-921 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,005 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון כתוצאה מהטבות בתחום העמלות שניתנו ללקוחות במטרה להקל על ההתמודדות עם השלכות המלחמה וכן מירידה בעמלות בגין כרטיסי אשראי, נטו עקב השפעות עקיפות של המלחמה.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 265 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 360 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מקיטון בהוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית, שקוזז על-ידי גידול במחיקות האוטומטיות, נטו. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-2,889 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,950 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר שנכלל בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2023.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הבנקאות הפרטית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-195 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-216 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקר מעלייה בהוצאות התפעוליות והאחרות. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-381 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-394 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-120 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-107 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מגידול בעמלות מפעילות בשוק ההון. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-184 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-164 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקים קטנים וזעירים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים קטנים וזעירים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-1,255 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,269 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מירידה ברווח המימוני, נטו ומקיטון בעמלות וההכנסות האחרות. הקיטון קוזז בחלקו מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי וירידה בהוצאות התפעוליות והאחרות. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הרווח המימוני, נטו הסתכם ב-3,064 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-3,225 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מהשפעות מחיר של מרווחי האשראי והפיקדונות, מירידה ביתרות האשראי וכן מהטבות שהבנק העניק ללקוחותיו בעקבות מלחמת חרבות ברזל. קיטון זה קוזז בחלקו מעלייה ביתרות הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-746 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-772 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות דמי ניהול חשבון כתוצאה מהטבות בתחום העמלות שניתנו ללקוחות במטרה להקל על ההתמודדות עם השלכות המלחמה. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי בסך של 358 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 557 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע ברובו מירידה בהוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית, עקב כך שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נכללה הגדלה של ההפרשה הקבוצתית בגין השפעות צפויות של סביבת ריבית גבוהה והשלכות פרוץ המלחמה. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-1,400 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,475 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו ממענק חד פעמי בגין הסכם השכר שנכלל בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2023.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים בינוניים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-691 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-380 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-1,142 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,114 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי, שקוזזה בחלקה על-ידי קיטון ביתרת הפיקדונות והשפעות מחיר של מרווח הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-279 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-294 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע בעיקרו מירידה בעמלות מעסקי מימון. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-70 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של כ-462 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. השינוי נבע ברובו מירידה בהוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית, עקב כך שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נכללה הגדלה של ההפרשה הקבוצתית בגין השפעות צפויות של סביבת ריבית גבוהה והשלכות פרוץ המלחמה וכן מקיטון בהוצאה בגין ההפרשה הפרטית, נטו, הנובע בעיקר מריקברי במספר מצומצם של לווים. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו בכ-341 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-349 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס למגזר עסקים גדולים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-1,521 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,315 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מקיטון בהוצאות בגין הפסדי אשראי, גידול ברווח המימוני, נטו וכן מגידול בעמלות וההכנסות האחרות. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-2,311 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,104 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ביתרות האשראי שקוזזה בחלקה על-ידי השפעות מחיר של מרווחי הפיקדונות. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-558 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-535 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות מפעילות בשוק ההון ומעמלות טיפול באשראי. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי בסך של כ-256 מיליון ש"ח, בהשוואה להכנסות בסך של כ-15 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהוצאה בגין ההפרשה הפרטית, נטו הנובע בעיקר מריקברי במספר מצומצם של לווים. כמו-כן, נרשם קיטון בהוצאה בגין ההפרשה הקבוצתית, עקב כך שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 נכללה הגדלה של ההפרשה הקבוצתית בגין השפעות צפויות של סביבת ריבית גבוהה והשלכות פרוץ המלחמה. ההוצאות התפעוליות והאחרות של המגזר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-581 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-576 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר מוסדיים

הרווח הנקי המיוחס למגזר גופים מוסדיים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-106 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-94 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות והכנסות האחרות ומעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-224 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-202 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות המימון שאינן מריבית. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ל-90 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-66 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות מפעילות בשוק ההון.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי המיוחס למגזר ניהול פיננסי בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-74 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 17 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בעמלות והכנסות האחרות וכן מעלייה ברווח המימוני, נטו. הרווח המימוני, נטו בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-124 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח מימוני, נטו בסך של 102 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה בהכנסות מהפרשי הצמדה, בשל השינויים בשיעור המדד הידוע בין התקופות ובשל עלייה בפוזיציה המדדית, ומגידול ברווחים מהשקעה במניות. בנוסף, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נזקפו רווחים בסך 260 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של אגרות-חוב. מנגד, חל קיטון שנבע בעיקר מעלייה בהוצאה המימונית הנובעת מהשלכות עליית הריבית על ההתחשבות בין מגזרי הפעילות. בנוסף, חל גידול בהפסדים ממימושי אגרות-חוב וחל קיטון ברווחים משינוי בפערים בין השווי ההוגן של נגזרים שהינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין מדידת אותם נכסים על בסיס צבירה. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-186 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-110 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקרו מעלייה בעמלות סינדיקציה וכן מעלייה בעמלות מפעילות בשוק ההון. הוצאות התפעוליות והאחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-317 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-319 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר אחר (פעילות ישראל)

הרווח הנקי המיוחס למגזר אחר בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם בסך של 40 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 73 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העמלות וההכנסות האחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-94 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-160 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נבע מירידה בהכנסות האחרות אשר מקורן במכירת נדל"ן וזכויות בנדל"ן. הוצאות התפעוליות והאחרות בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמו ב-43 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-57 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר הפעילות הבינלאומית

הרווח הנקי המיוחס למגזר הפעילות הבינלאומית בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכם ב-331 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח נקי בסך של 235 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. להלן השינויים העיקריים בתוצאות הפעילות הבינלאומית:

- הרווח הנקי של סניף ניו-יורק הסתכם בכ-346 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה לרווח נקי של כ-265 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול נבע בעיקר מעלייה ברווח המימוני, נטו, שנבעה בעיקר מגידול ביתרות האשראי.
- ההפסד של הפועלים שוויץ הסתכם בכ-19 מיליון ש"ח בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024, בהשוואה להפסד בסך של כ-30 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5. תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה

קבוצת הבנק פועלת בישראל ומחוצה לה, ומספקת מגוון שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחותיה. החלוקה למגזרי הפעילות לפי גישת ההנהלה מבוססת על סוגי המוצרים והשירותים או על סוגי הלקוחות ושייכותם ליחידה הארגונית המטפלת, שמבוצע בהתאם לקריטריונים שונים שנקבעו על-ידי הנהלת הבנק. חלוקה זו משמשת את הנהלת הבנק לקבלת החלטות ולניתוח התוצאות העסקיות של הקבוצה. למידע נוסף אודות מגזרי הפעילות וניתוח תוצאות המגזרים, ראה [ביאור 28 בדוחות הכספיים לשנת 2023](#), [ביאור 12](#) לתמצית הדוחות הכספיים [פרק מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה בדוח ממשל תאגידי](#).

2.6. חברות עיקריות

2.6.1. חברות בישראל

קבוצת פועלים אקוויטי

קבוצת פועלים אקוויטי, המהווה את זרוע ההשקעות הריאליות של הבנק ומוחזקת בבעלות מלאה, פועלת בשני תחומים עיקריים: השקעות ישירות בחברות בהן ומעין הון (מזנין) וכן השקעה ויזום קרנות השקעה פרטיות ופעילות בנקאות להשקעות בארץ ובחו"ל. בחודש אוגוסט 2024 השלימה פועלים אקוויטי רכישת השקעת מיעוט (כ-20%) בחברות מקבוצת לידר, העוסקות, בין היתר, בייעוץ, חיתום והפצת ניירות-ערך. במקביל, השלימה פועלים אקוויטי את מכירת כל החזקותיה באי. בי. אי - ניהול וחיתום בע"מ ("אי בי אי חיתום"). יתרת ההשקעות של פועלים אקוויטי ליום 30 בספטמבר 2024 הסתכמה בסך של כ-4.3 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-4.2 בסוף שנת 2023. בנוסף, קיימת התחייבות להשקעה בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח נכון ליום 30 בספטמבר 2024, בהשוואה לכ-1.2 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. תרומת פועלים אקוויטי לתוצאות הפעילות של הבנק בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 הסתכמה בהפסד נקי בסך של כ-3 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של כ-126 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח נבעה בעיקר מירידות ערך השקעות. השקעת הבנק בפועלים אקוויטי (בהון ובאמצעים אחרים) הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2024 בכ-4.7 מיליארד ש"ח, בדומה להשקעה בסוף שנת 2023.

3. סקירת הסיכונים

חלק מהמידע המפורט בפרק זה, אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, וכמפורט בסעיף 1.1 לעיל. מידע נוסף על הסיכונים ניתן למצוא בדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2024 (להלן: דוח על הסיכונים).

3.1. תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

הבנק מבצע בדיקה מקיפה להערכת הסיכונים להם הוא חשוף ובחינת המהותיות שלהם. במסגרת תהליך ה-ICAAP (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון) הבנק הגדיר את הסיכונים הבאים כסיכונים מהותיים: סיכון אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון שוק, סיכון השקעה, סיכון תפעולי (לרבות סיכון IT וסיכון סייבר), סיכון צד נגדי, סיכון ריבית בתיק הבנקאי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי-תחרותי, סיכון רגולטורי, סיכון ציות וסיכון מודל. סיכונים נוספים אליהם חשוף הבנק מטופלים באופן ישיר כחלק מהניהול העסקי והם: סיכון משפטי, סיכון כלכלי (אשר יכול להתממש דרך סיכונים אשראי, השקעה, שוק ועוד), וסיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים).

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק נועדה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה כולה, תוך זיהוי וכימות הסיכונים, הגדרת אחריות על הסיכונים (Risk Ownership) ומקסום התועלת העסקית בהתייחס לעלות במונחי סיכון על-ידי כל גורם אחראי בכל הרמות של הארגון. ניהול הסיכונים בבנק מתבצע במתודולוגיה אחידה ובראיה כוללת תוך התאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בנטילת סיכונים באופן מושכל על מנת להשיא את רווחיות הקבוצה ברמת סיכון התואמת את תיאבון הסיכון.

ניהול הסיכונים מתבצע בראיה גלובלית של פעילות הבנק בארץ ובסיניפי הבנק בחו"ל, ובשים לב לפעילות החברות הבנות בעלות חשיפה משמעותית לקבוצה. החברות הבנות מונחות לנהל את הסיכונים על בסיס האסטרטגיה והמדיניות הקבוצתית, תוך ביצוע התאמות בהתאם לנסיבות, ודיווח עליהן לחברה האם. ניהול הסיכונים מתבצע בכל חברה בקבוצת הבנק בנפרד, על-פי המדיניות המוטות על-ידי הדירקטוריון של כל חברה. הבנק מנהל את הסיכונים השונים תוך גידור חלק מהם. הפיקוח על הבנקים קבע בהוראות ניהול בנקאי תקין הנחיות הקשורות לנושא ניהול הסיכונים. ההוראות מפרטות את דרישות הפיקוח בניהול הסיכונים השונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי וקובעות עקרונות יסוד לניהול הסיכונים ולבקרתם, ובכללם: מעורבות נאותה והבנה מעמיקה של דירקטוריון התאגיד הבנקאי בניהול הסיכונים, ניהול הסיכונים באמצעות מנהל סיכונים שהוא חבר הנהלה, העמדת כלים לזיהוי הסיכונים ולמדידתם והסדרת אמצעי פיקוח ובקרה, כולל קיום פונקציה עצמאית לבקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים. מנהלת הסיכונים הראשית (CRO) וחברת הנהלה האחראית על החטיבה לניהול סיכונים הינה הגברת מ. בן שושן כהן. הסיכונים הפיננסיים מנוהלים על-ידי חברי הנהלה ממונים, ובאחריותם.

חברי הנהלה העיקריים האחראים לניהול סיכונים האשראי הינם מנהל החטיבה העסקית מר א. פורמן, והמומנה על החטיבה הקמעונאית עד ליום 29 באוקטובר 2024 הגברת ד. רביב והחל מיום זה הגברת פ. גרפינקל.

חבר הנהלה האחראי על ניהול סיכונים השוק, ההשקעה והנזילות הינו מנהל חטיבת שווקים פיננסיים. עד ליום 25 בספטמבר 2024 היה מר י. ענתבי האחראי על ניהול סיכונים אלה והחל מתאריך זה האחראי הינו מר ע. דאובר.

הסיכון המשפטי מנוהל על-ידי עורכת-דין י. אלמוג, היועצת המשפטית הראשית.

הסיכון הטכנולוגי, ובכללו סיכון הסייבר, מנוהל על-ידי הגברת א. בן זאב מנהלת חטיבת הטכנולוגיה והמחשוב.

הסיכון התפעולי, למעט הסיכון המשפטי והסיכון הטכנולוגי, מנוהל על-ידי כל חבר הנהלה בתחום הפעילות הנתון לאחריותו.

בתאריך 15 באוגוסט 2024 החליף מר י. ענתבי את מר ד. קוטלר כמנכ"ל הבנק, לפרטים נוספים ראו פרק ענינים אחרים בדוח ממשל תאגידי.

לפרטים והרחבה בדבר ממשל ניהול הסיכונים לרבות תפיסת הבקרה, הגורמים האחראים, ועדות דירקטוריון וצוותי הנהלה בדיקה לניהול סיכונים ראה [דוח על הסיכונים](#).

3.2. סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון הנובע מכך שהלווה או החייב לא יעמוד בהתחייבויותיו לבנק על-פי הסכם האשראי. תיק האשראי הינו מרכיב עיקרי בתיק הנכסים של קבוצת הבנק, ולכן הרעה ביציבותם של הלווים השונים עלולה להשפיע לרעה על שווי הנכסים ועל רווחיות הקבוצה.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות:

- **אשראי מאזני** - התחייבויות נוכחיות כלפי הבנק כגון אשראי ומשכנתאות לציבור, אשראי לבנקים ופיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, השקעה באגרות-חוב (קונצרניות ואחרות) וכן החלק המאזני (שווי הוגן חיובי) של נגזרים ומכשירים פיננסיים.
  - **אשראי חוץ-מאזני** - התחייבויות פוטנציאליות (שטרם מומשו) כלפי הבנק כגון ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי, מסגרות לא מנוצלות וכן התחייבויות פוטנציאליות כתוצאה משינוי בשווי עסקות במכשירים פיננסיים נגזרים.
- סיכון האשראי הנובע מעסקות במכשירים פיננסיים נגזרים מוגדר כסיכון צד נגדי, שהינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של זרמי המזומנים בעסקה בנגזרים. למידע על סיכון אשראי צד נגדי ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים](#).
- סיכון נוסף הנובע מתיק חשיפות אשראי הינו סיכון ריכוזיות. סיכון ריכוזיות נובע מפיזור לא אופטימאלי של סיכונים ספציפיים בתיק האשראי, דהיינו כאשר תיק האשראי אינו מפוזר דיו בין גורמי הסיכון השונים. לדוגמה: כאשר תיק האשראי מורכב מכמות קטנה של לוויים (ריכוזיות לווה) או חשף במידה גבוהה לענף מסוים (ריכוזיות ענפית).

3.2.1. ניתוח איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

טבלה 1-3: ניתוח איכות אשראי, סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים של הציבור

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023		יתרה ליום 30 בספטמבר 2024					
מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל	מסחרי	דיור	פרטי	סך-הכל
במיליוני ש"ח							
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾							
סיכון אשראי מאזני	257,424	135,127	31,260	423,811	240,406	130,097	401,652
סיכון אשראי חוץ-מאזני	162,435	8,855	22,350	193,640	152,115	6,386	180,359
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי	419,859	143,982	53,610	617,451	392,521	136,483	582,011
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי							
א. לא בעייתי - מאזני	4,606	728	3,316	8,650	5,031	711	8,589
ב. סך-הכל בעייתי ⁽²⁾	7,491	790	614	8,895	6,946	755	8,390
מזה: בעייתי צובר	5,423	-	381	5,804	3,911	-	4,378
מזה: בעייתי לא צובר	2,068	790	233	3,091	3,035	755	4,012
סך-הכל סיכון אשראי מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי	12,097	1,518	3,930	17,545	11,977	1,466	16,979
סיכון אשראי חוץ-מאזני שאינו בדירוג ביצוע אשראי	2,722	5	222	2,949	2,338	4	2,520
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	14,819	1,523	4,152	20,494	14,315	1,470	19,499
מזה: חובות שצוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר	203	-	65	268	309	-	396
סך-הכל סיכון אשראי כולל של הציבור	434,678	145,505	57,762	637,945	406,836	137,953	601,510
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים							
א. חובות לא צוברים	2,068	790	233	3,091	3,035	755	4,012
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	2	-	-	2	3	-	3
סך-הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור	2,070	790	233	3,093	3,038	755	4,015

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

הערה:

סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.

בנתוני ה-30 בספטמבר 2024 חלה עלייה בהיקף סיכון האשראי הכולל בדירוג ביצוע אשראי, כאשר שיעורו מסך סיכון האשראי בסך הבנק עלה במעט, בהשוואה ל-31 בדצמבר 2023. בחלוקה לסגמנטים ניכרים שינויים מתונים בשיעורי סיכון האשראי בדירוג ביצוע מסך סיכון האשראי כאשר חלה ירידה קלה בשיעור האשראי לפרטיים, ועלייה קלה בשיעור האשראי לדיור ושיעור האשראי המסחרי.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 2-3: מידע נוסף על תנועה באשראי לציבור לא צובר

החל מיום 1 בינואר 2024 הבנק מיישם את חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא שינוי תנאי חובות של לווים בקשיים פיננסיים. למידע נוסף ראה [ביאור 1.1](#). בתמצית הדוחות הכספיים.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
3,035	977	4,012
395	759	1,154
(297)	(397)	(694)
(385)	(181)	(566)
(680)	(135)	(815)
2,068	1,023	3,091

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה**

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023		
מסחרי	פרטי*	סך-הכל
במיליוני ש"ח		
2,653	791	3,444
1,312	850	2,162
(31)	(410)	(441)
(323)	(212)	(535)
(508)	(101)	(609)
(37)	-	(37)
3,066	918	3,984

תנועה באשראי לציבור לא צובר

יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה

חובות שסווגו כלא צוברים במהלך התקופה

חובות שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות שנמחקו חשבונאית

חובות שנפרעו

אחר***

יתרת חובות לא צוברים לסוף התקופה

תנועה ביתרת החובות הבעייתיים בארגון מחדש לא צובר		
1,100	213	1,313
227	248	475
(100)	(142)	(242)
(33)	(94)	(127)
(183)	(9)	(192)
1,011	216	1,227

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לתחילת השנה

ארגונים מחדש שבוצעו במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנמחקו

חובות בארגון מחדש שחזרו לצבור הכנסות ריבית במהלך התקופה

חובות בארגון מחדש שנפרעו

יתרת חובות בעייתיים בארגון מחדש לא צובר לסוף התקופה

* לרבות הלוואות לדיוור.

** מתוך זה חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים במהלך התקופה בסך 317 מיליוני ש"ח. לפרטים נוספים בדבר לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאי החוב ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

*** יתרות הנכסים, נטו בגין חברה בת שנמכרה.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 3-3: מדדי סיכון אשראי

ליום								
31.12.2023				30.09.2024				
סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	מסחרי	סך-הכל	אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור	מסחרי	
ניתוח איכות האשראי לציבור								
0.97%	0.64%	0.57%	1.22%	0.71%	0.66%	0.58%	0.78%	שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור
1.06%	0.89%	0.57%	1.35%	0.77%	0.85%	0.58%	0.86%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור
2.02%	1.99%	0.57%	2.80%	2.03%	1.74%	0.58%	2.82%	שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור
5.31%	10.19%	1.11%	6.85%	4.99%	11.17%	1.11%	6.17%	שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור
ניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופת הדיווח								
0.47%	1.09%	0.09%	0.58%	0.11%	1.26%	(0.06%)	0.04%	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
0.09%	0.56%	0.01%	0.07%	0.11%	0.81%	-	0.08%	שיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
ניתוח הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור								
1.92%	3.21%	0.48%	2.50%	1.81%	3.49%	0.41%	2.31%	שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי* מתוך האשראי לציבור
1.69%	3.11%	0.45%	2.14%	1.58%	3.38%	0.38%	1.96%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
174.3%	486.5%	78.5%	175.3%	223.8%	510.7%	65.2%	252.1%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור שאינו צובר
158.7%	349.5%	78.5%	159.1%	206.0%	399.3%	65.2%	229.6%	שיעור הפרשה להפסדי אשראי, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר
18.4	5.5	74.1	29.9	14.1	4.2	-	25.2	יחס הפרשה להפסדי אשראי למחיקות חשבונאיות, נטו

* לרבות הפרשה בגין יתרות חוץ-מאזניות.

הערה:

השיעורים המחושבים לעיל מתייחסים להוצאות בגין אשראי לציבור בלבד, ללא הפסדי אשראי בגין בנקים וממשלות. אשראי לציבור - לפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

ניתוח איכות התיק

ככלל בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשם שיפור במרבית מדדי סיכון האשראי עבור כלל התיק בהשוואה ל-31 לדצמבר 2023, כגון שיעור אשראי שאינו צובר מיתרת אשראי לציבור, שיעור יתרת אשראי לציבור או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת אשראי לציבור, שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי ושיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי. בשיעור האשראי הבעייתי מיתרת האשראי לציבור נרשמה עלייה קלה בהשוואה לנתוני 31 בדצמבר 2023. יצוין כי הירידה בשיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור הושפעה מירידה ביתרת הפרשה אשר נמדדת על בסיס פרטני וזאת למרות גידול בהפרשה הקבוצתית בהשפעת אי הודאות במשק והערכות הבנק לגבי השפעות אפשריות של מצב המלחמה על הסביבה המקרו כלכלית. במגזר אנשים פרטיים - אחר נרשם שיפור קל בשיעור החוב שאינו צובר או בפיגור של 90 יום או יותר מיתרת האשראי לציבור ושיפור משמעותי יותר בשיעור האשראי הבעייתי מיתרת האשראי לציבור. במדדים אחרים נרשמה הרעה כגון עלייה קלה בשיעור האשראי שאינו צובר מיתרת האשראי לציבור, עלייה בשיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור, בשיעור המחיקות החשבונאיות נטו מהיתרה הממוצעת של האשראי ובשיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי כאשר שני המדדים האחרונים הינם בהשוואה לשיעור הממוצע בשנת 2023. הגידול בשיעורי ההוצאה/מחיקות הושפע מגידול הדרגתי בסיכון במהלך 2023 עקב העלאות הריבית וכן עקב השפעות המלחמה החל מהרבעון הרביעי של שנת 2023. שיעור יתרת הפרשה הכוללת להפסדי אשראי מתוך האשראי עלה אף הוא בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בהשפעת סביבת המקרו על הפרשה על בסיס קבוצתי.

השפעות מלחמת חרבות ברזל על הפרשה הקבוצתית

בעקבות מלחמת חרבות ברזל תתכן פגיעה בסביבה הכלכלית אשר עלולה להביא לעלייה ברמת סיכון האשראי. קיימת אי ודאות לגבי התפתחות הלחימה, היקפה ומידת השפעתה על ענפי המשק. במסגרת חישוב הפרשה הקבוצתית הבנק משקלל תוצאות של שלושה תרחישים כלכליים שמתארים תוואי התפתחות כלכלית פיננסית שונה למשק בטווח הזמן הקצר והבינוני, ואת השפעותיהם על סיכון האשראי. נוכח מצב המלחמה תרחישים אלו כללו הנחות שונות לגבי משכה ועוצמתה, כפי שנעשה גם ברבעונים קודמים. ביחס לתרחישים שתוארו ברבעון הרביעי של שנת 2023, חל שיפור בנקודת המוצא שנבע מצמיחה מהירה של המשק ברבעון הראשון של שנת 2024, שיפור בנתוני שוק העבודה, ומגמת עלייה במחירי הדירות. מנגד, התמשכות הלחימה, הפעולה הקרקעית בלבנון ובכלל זה הסלמת המצב הביטחוני בזירות נוספות, פועלת להגדלת אי הוודאות, וזו באה לידי ביטוי בהחרפה של התרחיש השלילי. בנוסף לכך, חישוב הפרשה הקבוצתית מביא לידי ביטוי השלכות אפשריות של מגמות בתחום הבינוני והנדל"ן כתוצאה מהמצב (ראה [פירוט נוסף בפרק בינוי ונדל"ן](#)).

לצורך ניתוח רגישות הפרשה הקבוצתית להנחות שונות, חישוב הפרשה הקבוצתית בגין התיק בישראל על בסיס התחזית הפסימית בלבד היה מביא לגידול של כ-1.6 מיליארד ש"ח מעבר להפרשה שנכללה בדוחות כספיים אלה ואילו חישוב הפרשה הקבוצתית על בסיס התחזית האופטימית בלבד היה מביא לקיטון של כ-0.9 מיליארד ש"ח בהפרשה הקבוצתית. מנעד זה מעיד על רמת אי הוודאות לגבי השפעת מצב המלחמה על תיק האשראי של הבנק. יודגש כי התחזית הפסימית אינה מהווה תרחיש קיצון.

3.2.2. מיון וניתוח סיכון האשראי לפי ענפי משק

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2024 ולתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
במיליוני ש"ח						
תעשייה	33,024	31,902	691	81	(15)	427
בינוי ונדל"ן - בינוי	115,544	113,049	1,817	756	151	1,243
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	45,364	44,218	923	129	8	1,015
מסחר	41,262	38,958	1,284	340	116	527
שירותים פיננסיים	60,115	59,832	9	3	(44)	171
שירותים עסקיים אחרים	17,853	16,856	216	66	92	282
שירותים ציבוריים וקהילתיים	10,226	9,411	391	367	2	314
ענפים אחרים	54,105	51,201	1,353	549	(305)	1,296
סך-הכל מסחרי	377,493	365,427	6,684	2,291	5	5,275
אנשים פרטיים - הלוואות לדו"ר	144,768	143,270	779	779	(64)	558
אנשים פרטיים - אחר	57,519	53,375	615	233	325	1,227
סך-הכל ציבור - פעילות בישראל	579,780	562,072	8,078	3,303	266	7,060
סך-הכל בנקים בישראל וממשלת ישראל	85,879	85,879	-	-	-	3
סך-הכל פעילות בישראל	665,659	647,951	8,078	3,303	266	7,063
סך-הכל ציבור - פעילות בחו"ל	58,165	55,379	2,087	317	81	879
בנקים וממשלות בחו"ל	51,450	51,304	-	-	(4)	23
סך-הכל פעילות בחו"ל	109,615	106,683	2,087	317	77	902
סך-הכל פעילות בישראל ובחו"ל	775,274	754,634	10,165	3,620	343	7,965

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 445,316; 119,927; 6,497; 2,132 ו-201,402 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2023 ולתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾						
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
במיליוני ש"ח						
359	-	24	210	544	31,743	32,702
1,046	13	224	936	2,193	99,753	102,717
949	(16)	300	65	100	41,461	42,073
487	22	183	376	671	37,693	39,311
151	5	(27)	6	9	53,948	54,144
294	23	72	104	189	15,755	16,909
320	14	86	363	378	9,071	9,707
1,534	52	169	1,174	1,872	47,460	50,667
5,140	113	1,031	3,234	5,956	336,884	348,230
583	9	78	697	697	134,929	136,311
1,098	110	280	212	653	52,844	56,206
6,821	232	1,389	4,143	7,306	524,657	540,747
2	-	1	-	-	93,581	94,887
6,823	232	1,390	4,143	7,306	618,238	635,634
831	1	38	526	1,445	53,477	55,977
30	-	(2)	-	-	55,134	55,404
861	1	36	526	1,445	108,611	111,381
7,684	233	1,426	4,669	8,751	726,849	747,015

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 132,597; 429,678; 886; 2,612 ו-181,242 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 4-3: סיכון אשראי לפי ענפי משק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2023 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך						
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה: סיכון אשראי לא צובר	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁶⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁵⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות, נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	במיליוני ש"ח			
389	(3)	54	196	665	30,518	31,673
1,113	22	300	936	2,136	103,852	106,772
1,014	(18)	362	58	664	41,097	42,209
533	40	246	397	684	37,454	39,221
219	5	42	6	14	54,505	54,691
275	40	69	96	175	15,491	16,558
318	16	83	366	397	9,017	9,684
1,596	77	258	1,100	1,901	48,774	52,372
5,457	179	1,414	3,155	6,636	340,708	353,180
622	8	117	749	749	135,831	137,284
1,111	193	376	223	691	52,752	56,460
7,190	380	1,907	4,127	8,076	529,291	546,924
2	-	1	-	-	87,731	87,731
7,192	380	1,908	4,127	8,076	617,022	634,655
769	1	(25)	554	1,554	52,720	54,586
28	-	(4)	-	-	53,162	53,235
797	1	(29)	554	1,554	105,882	107,821
7,989	381	1,879	4,681	9,630	722,904	742,476

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני⁽³⁾, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות⁽²⁾, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך של 425,564; 122,703; 4,723; 2,211 ו-187,275 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות ופיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל), למעט אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ-מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (5) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (6) סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.2.3. בינוי ונדל"ן

בענף הנדל"ן נמשך השיפור בפעילות ברבעון השלישי של שנת 2024, והוא בא לידי ביטוי בעלייה במספר העסקות ובמחירי הדירות. על-פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה קצב רכישת דירות חדשות בחודשים יולי-אוגוסט היה גבוה בכ-40% מזה של החודשים המקבילים אשתקד, ואלו הסתכמו בכ-7.6 אלף יחידות.

סקר מחירי הדירות של הלמ"ס הוסיף להצביע על עלייה במחירי הדירות, ואלו עלו בחודשים דצמבר 2023-אוגוסט 2024 בשיעור מצטבר של 6.5%. בשנה האחרונה נצפו מספר מגמות בעלות השלכות פוטנציאליות על רמת הסיכון בתחום הבינוי והנדל"ן וזאת בהמשך להשלכות עליות הריבית בשנים 2022-2023. התפתחויות אלו כוללות מחסור בכוח אדם, התייקרות עלויות הבניה והשלכות של מבצעי קבלנים שנועדו לעודד את הביקוש ובכלל זה מבצעי דחיית תשלומים משמעותית למועד המסירה והלוואות בסבסוד קבלן.

הבנק פועל לזהות השפעות ישירות על תיק הלווים באמצעות ניטור שוטף ובמקרה הצורך דירוגם מחדש ו/או סיווגם כחוב בעייתי תוך מתן משקל למצבם העדכני של הלווים. כמו-כן הבנק ביצע התאמות בחישוב ההפרשה הקבוצתית, אשר הביאו לעלייה בשיעור ההפרשה בענף, וזאת במטרה לשקף את ההשפעה הפוטנציאלית של מגמות אלו על סיכון האשראי בתחום זה.

טבלה 5-3: פילוח סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל, בהתאם לתחומי הפעילות העיקריים של הלקוחות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2024			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
3,824	272	797	2,755
344	65	122	157
79,032	19,916 ⁽¹⁾	21,721	37,395
39,974	1,009	8,506	30,459
26,329	5,004	9,327	11,998
149,503	26,266	40,473	82,764
11,405	637	2,029	8,739
160,908	26,903	42,502	91,503
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה למגורים
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023			
סיכון אשראי כולל	אשראי חוץ-מאזני		סיכון אשראי מאזני
	מסגרות לא מנוצלות	ערבויות	
הלוואות ⁽¹⁾			
במיליוני ש"ח			
4,066	281	924	2,861
407	60	29	318
71,896	18,934 ⁽¹⁾	18,569	34,393
37,389	926	6,553	29,910
24,513	4,479	9,618	10,416
138,271	24,680	35,693	77,898
10,710	666	1,761	8,283
148,981	25,346	37,454	86,181
חטיבה עסקית			
			בנייה למסחר ושירותים
			בנייה לתעשייה
			בנייה למגורים
			נכסים מניבים
			אחר
			סך-הכל חטיבה עסקית
			חטיבה קמעונאית
			סך-הכל פעילות בישראל

(1) כולל סיכון אשראי מאזני וחוץ-מאזני בגינו נרכש ביטוח בעיקר מחברות ביטוח זרות לתיק אשראי מקרקעין.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

ליום 30 בספטמבר 2024 סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכם בכ-161 מיליארד ש"ח. סך יתרת סיכון האשראי לציבור בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 בכ-8.0%. מרבית החשיפה הינה בחטיבה העסקית (לקוחות בינוניים וגדולים), כ-93% מסך סיכון האשראי בענפי בינוי ונדל"ן בישראל.

החשיפה לחברות שעיקר פעילותן בענף הבינוי לדיור בחטיבה העסקית מהווה כ-53% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן. עיקר המימונים לחברות בענף כוללים ליווי פרויקטי בנייה למגורים ומימוני קרקעות למגורים ברחבי הארץ. החשיפה לחברות הפועלות בענפים של הקמת מבנים למסחר ושירותים, בנייה לתעשייה וכן נכסים מניבים להשכרה בחטיבה העסקית מהווה כ-30% מחשיפת החטיבה לענף הבינוי והנדל"ן.

טבלה 6-3: ניתוח איכות האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל

השנוי	יתרה ליום	
	31 בדצמבר 2023	30 בספטמבר 2024
במיליוני ש"ח		
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי		
סיכון אשראי שאינו בעייתי	144,949	157,267
8.5%		
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי		
בעייתי צובר	1,806	1,855
2.7%		
לא צובר	994	885
(11.0%)		
סיכון אשראי בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	2,800	2,740
(2.1%)		
סיכון אשראי שאינו בעייתי שאינו בדירוג ביצוע	1,232	901
(26.9%)		
סך-הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	4,032	3,641
(9.7%)		
סך-הכל	148,981	160,908
8.0%		

סך סיכון האשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי ירד בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 ב-9.7%. שיעור סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מתוך סך-הכל סיכון האשראי ירד מ-2.7% בתום 2023 ל-2.3% ליום 30 בספטמבר 2024, שיעור החוב הבעייתי מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-1.9% בתום 2023 ל-1.7% ליום 30 בספטמבר 2024, ושיעור החוב הלא צובר מתוך סך סיכון האשראי ירד מ-0.67% בתום 2023 ל-0.55% ליום 30 בספטמבר 2024.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾

יתרה ליום 30 בספטמבר 2024					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
שיעור מימון⁽³⁾					
8,909	-	6,076	-	2,833	עד 45%
17,507	-	10,154	-	7,353	מעל 45% ועד 65%
25,600	-	6,816	-	18,784	מעל 65% ועד 80%
1,522	-	326	-	1,196	מעל 80%
כושר ספיגה⁽⁴⁾					
670	-	-	670	-	עד 25%
15,581	-	-	15,581	-	מעל 25% ועד 50%
10,927	-	-	10,927	-	מעל 50% ועד 75%
24,791	-	-	24,791	-	מעל 75%
14,293	-	-	14,293	-	פרויקטים שטרם החלו
אחר⁽⁵⁾					
29,703	29,703	-	-	-	
149,503	29,703	23,372	66,262	30,166	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל את כלל הפרויקטים בשלבי הקמה בסגמנטים השונים (מגורים, משרדים, מסחר וכו') לרבות הקמת נכסים המיועדים להשכרה. בסגמנט זה נכללים: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה או של סיכון אשראי שהופחת כתוצאה מהנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 7-3: סיכון אשראי בענף הנדל"ן בחטיבה העסקית בישראל לפי שיעור המימון (LTV) וכושר ספיגה⁽¹⁾ (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023					
סך-הכל	אחר	נכסים שבנייתם הושלמה	נדל"ן בתהליכי בנייה ⁽²⁾	קרקעות	
במיליוני ש"ח					
שיעור מימון⁽³⁾					
8,860	-	6,064	-	2,796	עד 45%
16,450	-	9,810	-	6,640	מעל 45% ועד 65%
23,943	-	6,621	-	17,322	מעל 65% ועד 80%
2,832	-	773	-	2,059	מעל 80%
כושר ספיגה⁽⁴⁾					
376	-	-	376	-	עד 25%
16,350	-	-	16,350	-	מעל 25% ועד 50%
8,775	-	-	8,775	-	מעל 50% ועד 75%
23,000	-	-	23,000	-	מעל 75%
8,297	-	-	8,297	-	פרויקטים שטרם החלו
אחר⁽⁵⁾					
29,388	29,388	-	-	-	
138,271	29,388	23,268	56,798	28,817	סך-הכל סיכון אשראי חטיבה עסקית

- הפילוח לסגמנטים נערך בהתאם לניתוח מקור הפירעון של כל אשראי, כפי שהוצג ואושר בתהליך חיתומו.
- "נדל"ן בתהליכי בנייה" כולל אשראי לפרויקטים בשלבי הקמה שונים לרבות: קבוצות רכישה, פרויקטים שנחתם בגינם הסכם ליווי אך טרם החל הליווי מפאת אי עמידה בתנאים מקדמיים, קרקעות שהחל פיתוחן, ויתרות ערבויות חוק מכר בתהליכי ביטול בגין פרויקטים שהסתיימו.
- שיעור מימון הינו היחס בין האשראי הכספי למועד הדיווח לבין שווי הבטוחה העדכני הקיים למועד הדיווח, לפני השפעת מקדמי ביטחון. שיעורי המימון אינם משקללים את גידור הסיכון של יתרות האשראי המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- כושר ספיגה בפרויקטים הינו שיעור הירידה האפשרי המקסימאלי בשווי הנכס כגמור, מבלי שהבנק יספוג הפסדים מהפרויקט. כושר הספיגה הינו על-פי הדיווח האחרון הידוע למועד הדיווח ואינו משקלל את גידור הסיכון של יתרות המגובות בביטוח שנרכש ממבטחי משנה.
- "אשראי אחר" הינו כל אשראי שאינו עומד בהגדרת אחד הסגמנטים המפורטים לעיל. תחת סעיף זה נכללים לדוגמה מימוני פרויקטי תשתיות (PPP), מימונים כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן (כגון פיקדונות, מניות, שעבוד צף, ערבויות צד ג' ועוד), אשראים שוטפים כנגד חוסן פיננסי ועוד.

נכון ליום 30 בספטמבר 2024 שיעור האשראי בגין קרקעות במימון מעל 80% מהווה כ-4.0% מסך יתרת הקרקעות בחטיבה העסקית וזאת לעומת 7.1% ביום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בגין נכסים שבנייתם הושלמה במימון מעל 80% מהווה כ-1.4% מסך היתרה של נכסים שבנייתם הושלמה ליום 30 בספטמבר 2024 וזאת לעומת 3.3% ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור האשראי בכושר ספיגה עד 25% לנדל"ן בתהליכי בנייה נותר בשיעור נמוך ומהווה כ-1.0% מסך היתרה של נדל"ן בתהליכי בנייה בחטיבה העסקית ליום 30 בספטמבר 2024 וזאת לעומת 0.7% ליום 31 בדצמבר 2023.

ניהול סיכון האשראי בענפי הבינוי והנדל"ן

החשיפה לתחום הבינוי והנדל"ן מהווה חלק משמעותי מתיק האשראי של הבנק. הבנק מבצע מעקב אחר התפתחות האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכונים אשראי לנדל"ן נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לענפי הבינוי והנדל"ן בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים בנוסף למגבלה הרגולטורית המוגדרת על-ידי בנק ישראל. ביום 7 בינואר 2021 פרסם בנק ישראל התאמות נוספות להוראת ניהול בנקאי תקין 250 (הוראת שעה לצורך התמודדות עם משבר הקורונה) - במסגרתו ניתנה התייחסות גם להוראת ניהול בנקאי תקין 315 - מגבלת חבות ענפית. במסגרת העדכון, הוגדר כי מגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות לתשתיות לאומיות תעלה משיעור של 20% ל-22% מסך-כל חבויות הציבור ומגבלת האשראי לענף בינוי ונדל"ן תעלה משיעור של 24% ל-26% מסך-כל חבויות הציבור. תוקף ההקלה על-פי עדכון שהתקבל ביום 31 באוקטובר 2024 הוארך עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2027, ובלבד שהשיעור לא יעלה על השיעור ביום 31 בדצמבר 2027 או שיעור המגבלה הענפית כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם.

כחלק מניהול החשיפה הענפית והעמידה במגבלה בענף, הבנק משתמש בכלים כגון סינדיקציה, ורכישת ביטוח מחברות ביטוח מדורגות המוכרות להפחתת חבות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313. הבנק משתמש בכלים לניהול החשיפה לענף לרבות הנפקת אגרות-חוב צמודות אשראי (CLN) המפחיתות את סיכון האשראי אליו חשף הבנק, פוליסות ביטוח מקרקעין המבטיחות את הבנק מהפסדי אשראי בגין תיק הלוואות, אשר הועמדו ללקוחות החטיבה העסקית של הבנק והמבוטחות בשעבוד קרקע, וכן בפוליסות ביטוח ערבויות חוק מכר ("עח"מ") המבטיחות את הבנק מהפסדים בגין עח"מ המונפקות במסגרת פרויקטי נדל"ן של לקוחות החטיבה העסקית המלווים על-ידי הבנק. אמצעים אלו מאפשרים לבנק להקטין את החשיפה לענף הבינוי והנדל"ן (לפרטים נוספים ראה [ביאור 4.א.10](#) ו**ביאור 9.ט**). בתמצית הדוחות הכספיים). הבנק עשוי לנקוט בצעדים נוספים בעתיד להמשך ניהול המגבלה והחשיפה לענף זה.

תהליך החיתום לאשראי חדש בענף נעשה תוך שימוש במדיניות אשראי סדורה לסוגי המימון השונים בענף כדוגמת מימון קרקעות, מימון בנייה למגורים, מימון בנייה והנבה של נכסים מניבים. המדיניות כוללת קריטריונים איכותיים וכמותיים כגון שיעור הון עצמי, LTV מקסימלי, יחס כיסוי מינימלי וכושר ספיגה. קריטריונים אלו מותאמים לסוג הנכס הממומן ומגדרים את תיאבון הסיכון בענף. חיתום אשראי חדש נעשה תוך קביעת רווחיות מתואמת סיכון. במסגרת ניטור התיק נבחנים שינויים ומגמות במדדי סיכון שונים גם בהשוואה לנתונים המתפרסמים ביחס לכלל המערכת הבנקאית. הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיו. הבנק ממשיך לבחון את ההתפתחויות במשק ובוחן התאמות בהתאם. הבנק עושה שימוש במודל המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת ההשפעה גם על האשראי לבינוי ונדל"ן.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין ענפי הבינוי והנדל"ן בישראל הסתכמה בסך של כ-2,258 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2024 בהשוואה לסך של כ-2,127 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור סך יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור בענף בינוי ונדל"ן בישראל ליום 30 בספטמבר 2024 הינו 2.48% בהשוואה ל-2.41% ליום 30 ביוני 2024 ול-2.47% ליום 31 בדצמבר 2023.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.2.4. חשיפת אשראי למדינות זרות

חשיפת אשראי למדינות זרות מבטאת את הסיכון שאירוע כלכלי, פוליטי או אירוע אחר במדינה זרה ישפיע באופן שלילי על יכולת החייבים לסוגיהם (ממשלה, בנקים ואחרים), לעמוד בהתחייבויותיהם כלפי קבוצת הבנק או יפגע בשווי נכסי הקבוצה, ובכלל זה, שפעולות שיינקטו על-ידי ממשלות זרות ימנעו את היכולת להמיר מטבע ו/או להעביר כספים אל מחוץ למדינה (Transfer Risk).
ניהול סיכון החשיפה למדינות זרות בבנק מתבצע על-ידי בחינה פרטנית של הסיכונים הנובעים מהמדינות השונות, תוך הסתייגות בדירוגי המדינות של המדרגים הבינ"ל - S&P-I Fitch, Moody's.
סך החשיפה למדינות זרות כולל את החשיפות המאזניות בגין יתרות חוב מאזניות בניכוי התחייבויות מקומיות, ניירות-ערך והשקעות אחרות המיוחסות למדינות שאינן ישראל. החשיפה המאזנית הותאמה על בסיס הסיכון הסופי, תוך התחשבות בחיזוקי אשראי הכוללים ערבויות, ביטחונות מוחשיים ונזילים, חוזי ביטוח, השתתפויות בסיכון ונגזרי אשראי.
הבנק מבצע בקרה ומעקב שוטפים אחרי המצב המקרו כלכלי של המדינות מולן קיימת פעילות.

להלן מידע בדבר סך-כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאזן המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך:

טבלה 8-3: חשיפות עיקריות למדינות זרות⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2023		ליום 30 בספטמבר 2024			
חשיפה					
מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל	מאזנית	חוץ-מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾	סך-הכל
במיליוני ש"ח					
המדינה					
ארצות-הברית	32,622	11,296	43,918	34,715	12,163
אנגליה	6,323	7,222	13,545	3,491	7,716
גרמניה	1,994	3,386	5,380	2,155	4,087
אחרות	36,140	5,552	41,692	34,930	5,306
סך-הכל החשיפות למדינות זרות	77,079	27,456	104,535	75,291	29,272
מזה: סך החשיפות למדינות ה-PIGS:	375	48	423	212	51
פורטוגל, איטליה, יוון וספרד					
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	172	125	297	506	93
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות*	50	35	85	72	56

שורת "סך-הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

* רשימת המדינות עם בעיות נזילות מבוססת על מספר קריטריונים שנקבעו על-ידי הבנק.

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, ביטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313.

(3) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.

הגידול בחשיפה המאזנית למדינות זרות נובע מגידול בחשיפה לבנקים באנגליה, הולנד וצרפת בגין גידול בניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (ריוורס ריפו), גידול זה קוזז בחלקו עקב קיטון בהשקעות באגרות-חוב של ממשלת ארצות-הברית וכן מקיטון בניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר (ריוורס ריפו) של בנק אוסטרלי. בחשיפה החוץ-מאזנית נרשם קיטון אשר נובע בעיקר מקיטון ביתרות מבטחי ערבויות חוק מכר.

3.2.5. חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

במסגרת הפעילות העסקית השוטפת, חשופה קבוצת הבנק לסיכון הנובע מחשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים. סיכון זה מקורו במגוון הפעילויות המתקיימות עם המוסדות הפיננסיים, כגון: עסקות המתבצעות בחדרי העסקות של הבנק - הפקדת יתרות מטבע-חוץ ונגזרים, רכישת אגרות-חוב אשר הונפקו על-ידי אותם מוסדות, עסקות סחר חוץ, פעילות בשוק ההון וביצוע ביטוחי אשראי מול חברות ביטוח זרות. החשיפה כלפי המוסדות הפיננסיים הזרים מושפעת הן מחוסנו הפיננסי של כל מוסד והן מהסיכון בסביבה הפוליטית והכלכלית שבה הוא פועל. יודגש, כי מרבית חשיפות האשראי של קבוצת הבנק היא כלפי מוסדות פיננסיים המצויים בשווקים מפותחים במערב אירופה ובצפון אמריקה בעלי דירוג השקעה ומעלה. במהלך העסקים השוטף הבנק מקיים מעקב ובקרה שוטפים אחר התפתחויות שעשויות להשליך על יכולתם של המוסדות הפיננסיים איתם הוא מקיים פעילות לעמוד בהתחייבויותיהם, ובמקביל ננקטים אמצעים לשם מזעור סיכון האשראי.

טבלה 9-3: חשיפת קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 30 בספטמבר 2024			
סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	סיכון אשראי נוכחי כולל	סיכון אשראי חוץ-מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני ש"ח						
דירוג אשראי חיצוני⁽⁴⁾						
14,489	9,794	4,695	15,667	9,734	5,933	AA- עד AAA
19,365	9,769	9,596	21,870	7,833	14,037	A- עד A+
112	32	80	636	14	622	BBB- עד BBB+
13	10	3	9	7	2	B- עד BB+
-	-	-	-	-	-	פחות מ- B
49	11	38	38	1	37	ללא דירוג
34,028	19,616	14,412	38,220	17,589	20,631	סך-הכל חשיפות האשראי הנוכחיות למוסדות פיננסיים זרים

- (1) מוצג על בסיס סיכון סופי. מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, מסלקות, גופים מוסדיים וגופים שבשליטת הגופים הללו, אך איננה כוללת חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים שיש להם ערבות ממשלתית.
- (2) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, וסיכון מאזני אחר בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי.
- (4) לפי הדירוג הנמוך מבין דירוגי האשראי במטבע-חוץ לטווח ארוך שניתן על-ידי אחת מחברות הדירוג העיקריות S&P-I, Moody's.

החשיפה של קבוצת הבנק למוסדות פיננסיים זרים הסתכמה ביום 30 בספטמבר 2024 בכ-38.2 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-4.2 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-34.0 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023. עלייה זו נבעה בעיקר מעלייה בחשיפה המאזנית של כ-6.2 מיליארד ש"ח שנבעה ברובה מגידול בניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר. מנגד, נרשמה השפעה מקזזת של ירידה בחשיפה החוץ-מאזנית בסך של כ-2.0 מיליארד ש"ח הנובעת בעיקר מקיטון ביתרות הערבויות. כ-98.2% מהחשיפה למוסדות פיננסיים זרים היא מול מוסדות פיננסיים בעלי דירוג A- ומעלה. החשיפה למוסדות פיננסיים זרים של קבוצת הבנק נחלקת ל-45.7% בבנקים וחברות אחזקה בנקאיות, 45.3% בחברות ביטוח (בעיקר בשל רכישת ביטוחים) ו-9.0% מוסד פיננסי אחר. החשיפה של קבוצת הבנק הינה למוסדות פיננסיים זרים הפועלים במדינות מערב אירופה (68.5%), בארצות-הברית (26.5%) ובמדינות דרום ומזרח אסיה (5.0%).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.2.6 סיכונים בתיק הלוואות לדיור טבלה 10-3: סיכונים בתיק הלוואות לדיור

יתרה ליום			
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח			
			יתרות אשראי
131,650	130,954	136,799	הלוואות מכספי הבנק
868	877	866	הלוואות מכספי האוצר*
297	295	305	מענקים מכספי האוצר*
132,815	132,126	137,970	סך-הכל
			ביצוע
לתשעה חודשים שהסתיימו ביום			
31.12.2023	30.09.2023	30.09.2024	
במיליוני ש"ח			
14,630	11,310	13,529	סך-הכל הלוואות מכספי הבנק
			הלוואות מכספי האוצר
61	45	57	הלוואות
32	24	18	מענקים
93	69	75	סך-הכל מכספי האוצר
14,723	11,379	13,604	סך-הכל הלוואות חדשות
1,374	986	1,642	הלוואות ישנות שמוחזרו, מכספי הבנק
16,097	12,365	15,246	סך-הכל הלוואות שניתנו

* סכום זה אינו נכלל במסגרת היתרות המאזניות לציבור.

טבלה 11-3: התפתחות סכומי הפיגור בהלוואות לדיור והפרשה להפסדי אשראי

יתרת חוב רשומה	חוב בפיגור של 90 יום או יותר שאינו צובר	הפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שיעור ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור	שיעור חוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר
במיליוני ש"ח/באחוזים				
136,799	790	597	0.44%	0.58%
131,650	755	632	0.48%	0.57%
128,177	581	519	0.40%	0.45%

ליום 30 בספטמבר 2024 ישנה עלייה קלה/יציבות בשיעור החוב בפיגור של 90 יום או יותר או שאינו צובר. בשיעור ההפרשה להפסדי אשראי נרשמה ירידה ביחס לשיעורה ליום 31 לדצמבר 2023 הנובעת בעיקרה בהשפעת ציפיות מחמירות יותר לגבי מחירי הדיור בחישוב ההפרשה לדצמבר 2023.

התפתחות יתרות אשראי לדיור

טבלה 3-12: מעקב אחר התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על-פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

סך-הכל	מגזר מטבע-חוץ		מגזר צמוד מדד				מגזר לא-צמוד					
	ריבית משתנה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה			
	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור ב-%	יתרה במיליוני ש"ח		
3.9%	136,799	0.1%	84	22.1%	30,256	11.7%	15,940	39.8%	54,482	26.3%	36,037	30.09.2024
2.7%	131,650	0.1%	98	23.3%	30,623	11.4%	14,954	39.1%	51,534	26.2%	34,441	31.12.2023
11.3%	128,177	0.1%	127	23.7%	30,398	10.9%	13,951	39.7%	50,886	25.6%	32,815	31.12.2022

כימות ומדידת הסיכון - תיק אשראי לדיור

הבנק מבצע באופן שוטף מעקב אחר התפתחות תיק האשראי לדיור ונוקט באמצעים שונים לניהול הסיכון. סיכוני אשראי לדיור נבחנים באופן פרטני על-פי המדיניות והיעדים שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון שהוגדר באשראי לדיור, מרמת העסקה הבודדת ועד הסתכלות כוללת על תיק האשראי לדיור בבנק.

הבנק מנהל ומגדר את הסיכון בין השאר על-ידי מגבלות בסגמנטים שונים כפי שנקבעו במסגרת דיוני המדיניות בהנהלה ובדירקטוריון בריכוז והובלת החטיבה לניהול סיכונים. במסגרת המגבלות ישנה התייחסות לשיעורי LTV, כושר החזר, התפלגות מוצרי אשראי בתיק, היקף החוב הבעייתי, תקופת הלואה, פריסה גיאוגרפית, שיעור הפיגורים וכדומה. ניטור המדדים מתבצע גם בהשוואה לנתונים בכלל המערכת הבנקאית.

הבנק עוקב אחר התנאים והשינויים המאקרו-כלכליים בכלל ובסביבה העסקית בענף בפרט. הוגדרו אירועים בגינם נדרשת בחינה מחודשת של המדיניות כגון עלייה חדה בריבית המשתנה, בשיעור האינפלציה, עלייה ברמת האבטלה במשק ושינוי מהותי במחירי הדיור.

דיווח הנתונים נעשה ברמה חודשית במסגרת פורום סיכון חטיבתי בראשות הממונה על החטיבה הקמעונאית וברמה רבעונית במסגרת הדיווח על התפתחות תיק האשראי וסיכון האשראי בהנהלה ובדירקטוריון.

הבנק עושה שימוש במודל סטטיסטי המודד את ההסתברות לכשל ואת ההפסד החזוי בתיק המשכנתאות. בנוסף, במסגרת בחינת תרחישי קיצון נבחנת השפעה גם על תיק המשכנתאות. כמו-כן קיימים הסדרי ביטוח - ביטוח חיים וביטוח מבנה.

בתקופה האחרונה מתרחבת מגמה של העמדת הלואות בסבסוד קבלן בתיק האשראי לדיור. הבנק מעריך כי תיק זה אשר משקלו בסך האשראי לדיור של הבנק נמוך, אינו בעל השפעה מהותית על רמת הסיכון בתיק האשראי לדיור. הלואות אלו מבוצעות תחת תהליך חיתום סדור, מלא וזהה ליתר ההלואות לדיור. כמפורט לעיל, תיק האשראי לדיור מנוטר ומדורג באופן שוטף.

טבלה 3-13: התפתחות יתרות האשראי לדיור ב-5 רבעונים אחרונים

2023	2024			
	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני
				רבעון שלישי
				במיליוני ש"ח
130,954	131,650	132,457	134,469	136,799
0.8%	0.5%	0.6%	1.5%	1.7%
3,887	3,344	3,611	4,706	5,287

ברבעון השלישי של שנת 2024 נרשמה עלייה בסכום הביצועים החדשים ועלייה של 1.7% ביתרת האשראי לדיור. ההתמתנות בקצב הגידול ביתרות בשנת 2023 הושפעה מהעלאות הריבית, מעליית האינפלציה וכן מצפייות לירידת מחירים שהביאו לירידה משמעותית בכמות העסקות. בעקבות פרוץ מלחמת חרבות ברזל נרשמה ירידה נוספת בכמות העסקות ברבעון הרביעי של שנת 2023. החל מהרבעון הראשון של שנת 2024 נרשמה ההתאוששות מסימט אשר נמשכה ברבעון השני וברבעון השלישי של שנת 2024.

טבלה 14-3: פירוט מאפיינים שונים של אשראי לדיור שהעמיד הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
30.09.2023	31.12.2023	31.03.2024	30.06.2024	30.09.2024	
42.3%	42.0%	44.0%	44.1%	42.8%	שיעור מימון מעל 60%
0.9%	0.7%	0.6%	0.7%	0.9%	שיעור החזר מהכנסה מעל 40% (לרכישה ובהחזר חודשי)
54.8%	54.5%	54.6%	54.4%	53.7%	שיעור בריבית משתנה

מאפיינים

ברבעון השלישי של שנת 2024 שיעור הביצועים בשיעור מימון מעל 60%, שיעור הלוואות בריבית משתנה ירדו בהשוואה לרבעון הקודם, ושיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% עלה ביחס לרבעון שקדם לו. בהסתכלות ארוכה יותר ניכר כי בהשפעת מחירי הדיור והריבית, שיעורי הביצועים בשיעור מימון מעל 60% עלו בעוד שיעור הביצועים בשיעור החזר מהכנסה מעל 40% נותר ברמה נמוכה. שיעור הביצועים בריבית משתנה נמצא במגמת ירידה בהשפעת רמת הריבית וצפי ליציבות/עלייה ברמת הריבית.

שיעור המימון (LTV) הממוצע המשוקלל של תיק הלוואות לדיור בבנק ליום 30 בספטמבר 2024 עומד על כ-46% בדומה לשיעור המימון ליום 31 לדצמבר 2023 (לפי שיעור מימון בעת העמדת הלוואה). שיעור המימון האפקטיבי אף נמוך יותר מהשיעור הנ"ל, לאור פירעונות שוטפים שאירעו מאז מועד העמדת האשראי כמו גם עלייה בשווי הנכסים המשועבדים בגין הרוב המכריע של הנכסים בתיק.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות השפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק הלוואות לדיור](#).

3.2.7. אשראי ללקוחות פרטיים (ללא דיור)

מתן אשראי ללקוחות פרטיים נעשה בהלימה למדיניות האשראי ולנוהלי האשראי והביטחונות, לרבות: מטרת האשראי והתאמתה לצרכי הלקוח, סכום האשראי המבוקש והתאמתו ליכולת החזר של הלקוח. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית המאושרות בסניפים מבוצעות באמצעות מערכות ממוכנות, מודלים וכלים התומכים בקבלת החלטות של בעל הסמכות. בקשות האשראי ללקוחות הפרטיים מוגשות ונבחנות ברמת קבוצת סיכון, כנדרש על-פי הוראות בנק ישראל. בקשות האשראי נבחנות תוך מתן דגש לנושאים המצוינים לעיל.

ללקוחות הפרטיים בחטיבה הקמעונאית מוצע בין היתר, אשראי מקוון מסוג "אשראי ברגע/מודל חיתום מתקדם". סכום הלוואה המירבי אותו יכול הלקוח לקבל ותנאי הלוואה נקבעים על-פי קריטריונים שונים בהתאם לנתוני הלקוח וחסבונותיו.

פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות פרטיים מתבצעת לאוכלוסייה מוגדרת לאחר הפעלת סננים רלוונטיים בהתאם לכללי הוגנות וציות. מתן האשראי מותאם לצרכי הלקוח ויכולת החזר שלו, ולאחר שניתן לו גילוי נאות על נתוני הלוואה.

תכניות הבנק לצמיחה במוצרים הבנקאיים, ובין היתר בתחום האשראי, מתבססת על היבטי פוטנציאל צמיחה כמו גם היבטי סיכון, ביניהם, הצמיחה הצפויה במשק, עדכוני ריבית צפויים, יכולת החזר של הלקוחות, היקף הפירעונות הצפוי ועוד. הבנק מבצע מעקב שוטף אחר ביצועי האשראי והסיכון. החטיבה הקמעונאית נוקטת פעולות לניהול סיכון האשראי בקרב אנשים פרטיים, המבוססות על עקרונות ניהול סיכונים האשראי בבנק, באמצעות כלי מדידה ובקרה לניטור תיק האשראי, איכותו, סיכנו ועמידה במגבלות המדיניות, ביניהם: מודל סטטיסטי לדירוג סיכון אשראי ללווים פרטיים, מדדי תאבון סיכון, מדיניות ונוהלי אשראי ומדרג סמכויות, ותהליכי בקרה בתחום סיכונים האשראי.

בעקבות מלחמת חרבות ברזל עשוי מגזר האנשים הפרטיים להיפגע וזאת כנגזרת של השפעות על המגזר העסקי הכוללות האטה בפעילות הכלכלית ופגיעה נרחבת יותר בענפי משק ספציפיים. ככל שהשלכות אילו יתמששו תתכן עלייה בשיעור הלא מועסקים וירידה בשכר. יצוין כי נקודת המוצא משקפת שיעור תעסוקה גבוה. הבנק עוקב אחר ההתפתחויות ובוחן את השפעתן על תיק האשראי. כאמור, אין ביכולתו של הבנק להעריך את הימשכות המלחמה והתפתחויותיה ובהתאם את מידת הפגיעה בכל תחום. יחד עם זאת, תיתכן עלייה ברמת הסיכון של לווים המועסקים בתחומים ואזורים אשר עשויים להיפגע מההשלכות הכלכליות של מצב המלחמה. השלכות תחזיות הבנק באות לידי ביטוי בקביעת ההפרשה הקבוצתית בגין חשיפות האשראי לאנשים פרטיים.

לפרטים נוספים לגבי יוזמות הבנק מול לקוחות להתמודדות עם עליית הריבית והשפעות המלחמה, ראה [דוח ממשל תאגידי, פרק לקוחות פרטיים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 3-15: יתרת האשראי לאנשים פרטיים

השינוי	יתרה ליום		במיליוני ש"ח	
	31.12.2023	30.09.2024		
מאזני				
(3.5%)	(91)	2,582	2,491	עו"ש חובה
2.4%	596	24,588	25,184	הלוואות ⁽¹⁾
(13.2%)	(7)	53	46	מזה: הלוואות בולט ובלון
(19.8%)	(534)	2,696	2,162	אשראי לרכישת כלי רכב ⁽²⁾
11.1%	534	4,818	5,352	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
1.5%	505	34,684	35,189	סך-הכל סיכון אשראי מאזני
חוץ-מאזני				
2.4%	536	22,030	22,566	סיכון אשראי חוץ-מאזני
1.8%	1,041	56,714	57,755	סך-הכל סיכון אשראי כולל

(1) אינו כולל הלוואות לרכישת כלי רכב.

(2) כולל הלוואות שניתנו למטרת רכישת כלי רכב ובשעבוד כלי רכב.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2024 נרשמה עלייה בירתת הלוואות לאנשים פרטיים בישראל, מנגד חלה ירידה בירתת האשראי לרכישת כלי רכב, לעומת 31 בדצמבר 2023. סך סיכון האשראי המאזני עלה בתקופה זו בכ-1.5% וסך סיכון האשראי החוץ-מאזני עלה בכ-2.4% בהשפעת גידול בירתת מסגרות כרטיסי אשראי ומסגרות עו"ש.

טבלה 3-16: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם להכנסה הממוצעת⁽¹⁾ ולגודל הלווה

ליום 31 בדצמבר 2023					ליום 30 בספטמבר 2024					סך-הכל
הכנסה ממוצעת לחשבון					הכנסה ממוצעת לחשבון					
מ-20 מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	סך-הכל	מ-20 מעל 20 אלפי ש"ח	מ-10 עד 20 אלפי ש"ח	עד 10 אלפי ש"ח	חשבונות ללא הכנסה קבועה	סך-הכל	
במיליוני ש"ח										
3,684	1,335	1,086	1,211	52	3,737	1,360	1,154	1,171	52	עד 20
2,873	1,077	810	892	94	2,886	1,208	810	784	84	מ-20 עד 40
5,725	1,822	2,002	1,632	269	5,381	1,848	1,875	1,432	226	מ-40 עד 80
9,002	3,487	3,434	1,686	395	8,593	3,384	3,310	1,557	342	מ-80 עד 150
10,048	6,120	3,088	655	185	10,603	6,336	3,375	715	177	מ-150 עד 300
3,352	2,934	288	92	38	3,989	3,509	353	91	36	מעל 300
34,684	16,775	10,708	6,168	1,033	35,189	17,645	10,877	5,750	917	סך-הכל

(1) ההכנסה לחשבון חושבה בהתבסס על הכנסה ממוצעת לתקופה של 12 חודשים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 3-17: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם ליתרת תיק הנכסים הפיננסיים של הלוויים

ליום	ליום	
31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2023	2024	
סיכון אשראי מאזני		
במיליוני ש"ח		
גודל תיק נכסים פיננסיים באלפי ש"ח		
18,877	18,732	עד 10
6,628	6,705	מ-10 עד 50
5,033	5,202	מ-50 עד 200
2,052	2,148	מ-200 עד 500
2,094	2,402	מעל 500
34,684	35,189	סך-הכל

טבלה 3-18: התפלגות סיכון האשראי המאזני לאנשים פרטיים בהתאם לסוג הריבית ולתקופה הנותרת לפירעון

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 30 בספטמבר 2024			
סך-הכל	הלוואות הלוואות	הלוואות	סך-הכל	הלוואות	הלוואות	
	בריבית קבועה	בריבית משתנה		בריבית קבועה	בריבית משתנה	
במיליוני ש"ח						
תקופה לפירעון						
8,389	5,312	3,077	9,022	6,053	2,969	עד שנה
5,721	71	5,650	5,355	75	5,280	משנה עד 3 שנים
9,523	85	9,438	8,634	81	8,553	מ-3 עד 5 שנים
11,051	125	10,926	12,178	151	12,027	מעל 5 שנים
34,684	5,593	29,091	35,189	6,360	28,829	סך-הכל

לפרטים בדבר חובות בעייתיים בגין אנשים פרטיים בישראל ראה [ביאור 13](#) בתמצית הדוחות הכספיים.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.2.8 מימון ממונף

הבנק מעמיד מעת לעת מימון ממונף ללקוחותיו. מימון ממונף מנוהל ומוגדר בבנק בהתאם להוראות בנק ישראל, ובפרט הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (ניהול סיכון אשראי), הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323 (מגבלות על מימון עסקות הוניות) וכן הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 327 (ניהול הלוואות ממונפות).

מימון ממונף כולל בתוכו בין היתר, עסקות הוניות (עסקה למטרת רכישת זכות הונת בתאגיד אחר, רכישה של כלל הנכסים או חלק משמעותי מהנכסים בתאגיד אחר, רכישה עצמית של הון עצמי מונפק, חלוקת הון - תשלום דיבידנד או עסקה אחרת שמטרתה להגדיל את הערך לבעלי המניות - כמוגדר בהוראת ניהול בנקאי תקין 323), מימון ללווים בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופייין בערכים חריגים של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות המקובלות בענפי המשק השונים כגון: שיעור מימון גבוה וחורג מהמדיניות הענפית ומימון חוב נחות (Mezzanine).

הבנק קבע מגבלה פנימית למימון ממונף ביחס להון רובד 1 של הבנק. התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלה שנקבעה מדווחים אחת לרבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון מסוג זה.

להלן נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין לווים ממונפים/עסקות ממונפות בהם יתרת האשראי עולה על סך של 0.5% מהון רובד 1.

טבלה 3-19: חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענף המשק של הלווה*

ליום 30 בספטמבר 2024			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	564	-	564
1	281	-	281
2	845	-	845
ענף המשק של הלווה			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח			
סך-הכל			
ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	יתרת אשראי מאזני	יתרת אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	255	-	255
1	545	-	545
2	955	-	955
1	272	-	272
5	2,027	-	2,027
ענף המשק של הלווה			
בינוי ונדל"ן - בינוי			
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח			
אספקת מים ושירותי ביוב			
סך-הכל			

* בניכוי מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי המחושבות על בסיס פרטני, ככל שקיימות.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.2.9. סיכון אשראי בגין חשיפות ללווים גדולים

טבלה 20-3: יתרות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ-מאזני ללווים שיתרת חבותם מעל 1,200 מיליון ש"ח לפי ענפי משק

ליום 30 בספטמבר 2024			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	855	1,266	2,121
7	6,419	5,174	11,593
2	1,739	1,230	2,969
3	2,480	3,923	6,403
1	1,160	70	1,230
12	10,722	14,268	24,990
3	1,409	4,787	6,196
1	1,285	122	1,407
30	26,069	30,840	56,909

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	855	1,266	2,121
בינוי ונדל"ן - בינוי	7	6,419	5,174	11,593
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,739	1,230	2,969
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	2,480	3,923	6,403
מידע ותקשורת	1	1,160	70	1,230
שירותים פיננסיים	12	10,722	14,268	24,990
תעשייה	3	1,409	4,787	6,196
מסחר בכלי רכב	1	1,285	122	1,407
סך-הכל	30	26,069	30,840	56,909

ליום 31 בדצמבר 2023			
מספר לווים	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סך-הכל
במיליוני ש"ח			
1	1,748	1,306	3,054
7	6,905	4,784	11,689
2	1,379	1,429	2,808
3	1,961	4,415	6,376
1	1,190	73	1,263
14	13,560	17,780	31,340
3	1,256	4,735	5,991
1	1,149	59	1,208
32	29,148	34,581	63,729

ענף המשק של הלווה

אספקת חשמל	1	1,748	1,306	3,054
בינוי ונדל"ן - בינוי	7	6,905	4,784	11,689
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	2	1,379	1,429	2,808
בינוי ונדל"ן - הנדסה אזרחית	3	1,961	4,415	6,376
מידע ותקשורת	1	1,190	73	1,263
שירותים פיננסיים	14	13,560	17,780	31,340
תעשייה	3	1,256	4,735	5,991
מסחר בכלי רכב	1	1,149	59	1,208
סך-הכל	32	29,148	34,581	63,729

3.2.10. סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצות לווים

נכון ליום 30 בספטמבר 2024 קיימת קבוצת לווים אחת אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בדבר "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים" (להלן: "הוראה 313"), עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). הבנק מקיים תהליכי מעקב ובקרה כדי לבדוק עמידה במגבלות הוראה 313 לעניין חשיפה לחבות קבוצות לווים. נכון למועד הדוח הבנק אינו חורג מהמגבלות. בנובמבר 2023 בנק ישראל פרסם טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 "מסגרת פיקוחית למדידה ובקרה של חשיפות גדולות" שמהותה שינוי באופן חישוב החבות בגין חשיפות גדולות. הבנק בוחן את השלכות יישום הוראה זו.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 21-3: יתרות סיכון האשראי⁽¹⁾ לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313)

ליום 30 בספטמבר 2024						
שיעור מההון הרגולטורי	חבות נטו ⁽¹⁾	ניכויים ⁽⁴⁾	חבות ברוטו ⁽³⁾	מזה: סיכון אשראי חוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ-מאזני	סיכון אשראי מאזני
באחוזים	במיליוני ש"ח					
16.24%	9,031	833	9,864	4,065	5,417	3,861

- (1) הנתונים המוצגים להלן מייצגים חשיפה לקבוצות לווים והינם לאחר הפחתת הניכויים המותרים בהוראה 313. נתונים אלה אינם ברי השוואה לנתונים בדבר חבות לווים המפורטים בגילויים אחרים בדוח.
- (2) סיכון האשראי החוץ-מאזני בגין מכשירים נגזרים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) הסכום כולל ערבויות צד ג' מחוץ לקבוצה.
- (4) ניכויים המותרים בהתאם להוראה 313, הכוללים בעיקר פיקדונות המופקדים בבנק, אגרות-חוב שהונפקו על-ידי מדינת ישראל, כתבי שיפוי של מדינת ישראל או גופים פיננסיים המותרים בניכוי.

3.3 סיכון שוק

סיכון שוק הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינוי בשווי כלכלי של מכשיר פיננסי או של תיק נכסים/מכשירים עקב שינויים במחירים, שערים, תשואות, מרווחים ופרמטרים אחרים בשווקים.

3.3.1 סיכון ריבית

- סיכון הריבית הינו סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בעקומי התשואות במטבעות השונים. הסיכון כולל גם את גורמי הסיכון הבאים:
- סיכון תמחור מחדש (Repricing risk)** - סיכון הנובע מהבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי חידוש הריבית (בריבית המשתנה);
  - סיכון עקום התשואה (Yield curve risk)** - סיכון הנובע משינויים שונים בעקומי התשואות שיבואו לידי ביטוי בשינוי העקום, עליה/ירידה במקביל, שיפוע העקום (התללה או השטחה) או בצורתו (פיתול);
  - סיכון מרווח (Basis risk)** - סיכון להפסד כתוצאה משינויים במרווחים בין עקומי ריבית שונים או בסיסי ריבית שונים;
  - סיכון אופציונליות** - נובע מזכויות מימוש שונות הגלומות בנכסים והתחייבויות (לדוגמה הזכות למשיכת כספים בכל עת, לעיתים ללא קנסות);

טבלה 22-3: שווי הוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2023			30 בספטמבר 2024		
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל
במיליוני ש"ח					
42,905	(1,021)	43,926	47,043	(1,219)	48,262
53,899	2,271	51,628	60,592	2,623	57,969
53,922	2,597	51,325	60,233	2,705	57,528
מזה: השפעת פריסה לתקופות של פיקדונות הציבור לפי דרישה					
16,057	3,721	12,336	18,235	3,976	14,259
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיר					
80	-	80	73	-	73

- (1) יתרה מאזנית ושווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, בתוספת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל, למעט פריטים לא-כספיים (כגון רכוש קבוע, השקעות בכלולות, השקעות במניות, מסים נדחים ועוד).
- המונח נטו מתייחס לנכסים בניכוי התחייבויות ולא להשפעות המס הנגזרות.

דוח הדירקטוריון והנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 3-23: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של הבנק וחברות מאוחדות שלו

31 בדצמבר 2023			30 בספטמבר 2024			
סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	סך-הכל	מטבע-חוץ	שקל	
במיליוני ש"ח						
שינויים מקבילים						
(1,105)	(153)	(952)	(1,795)	(113)	(1,682)	עלייה במקביל של 1%
(1,106)	(154)	(952)	(1,768)	(110)	(1,658)	מזה: תיק בנקאי
3,055	643	2,412	2,955	651	2,304	מזה: השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
136	-	136	151	-	151	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
1,105	145	960	2,089	106	1,983	ירידה במקביל של 1%
1,112	145	967	2,077	102	1,975	מזה: תיק בנקאי
(3,230)	(681)	(2,549)	(3,123)	(688)	(2,435)	מזה: השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה
(195)	-	(195)	(216)	-	(216)	מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור
שינויים לא מקבילים						
(712)	(7)	(705)	(880)	(34)	(846)	התללה ⁽²⁾
475	(59)	534	526	(10)	536	השטחה ⁽³⁾
(37)	(148)	111	(346)	(80)	(266)	עליית ריבית בטווח הקצר
(6)	142	(148)	356	79	277	ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, בתוספת התחייבויות לזכויות עובדים ופריסה לתקופות של העו"ש זכות לפי מודל, למעט פריטים לא-כספיים.

(2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה - עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שמצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

טבלה 3-24: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

ליום 31 בדצמבר 2023			ליום 30 בספטמבר 2024			
סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	סך-הכל	הכנסות מימון שאינן מריבית	הכנסות ריבית	
במיליוני ש"ח						
133	82	51	149	19	130	עלייה במקביל של 1%
122	71	51	174	44	130	מזה: תיק בנקאי
(1,021)	(104)	(917)	(861)	(42)	(819)	ירידה במקביל של 1%
(999)	(82)	(917)	(875)	(56)	(819)	מזה: תיק בנקאי

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל חושבה על-ידי שינוי עקומי התשואות תוך שימוש בהנחות התנהגותיות לגבי שינויים במרווחי פיקדונות ולגבי מעבר כספים מעו"ש לפיקדונות נושאי ריבית במקרה של עליית ריבית. ההנחות נבחנות ומתעדכנות תקופתית בהתאם להתפתחויות בסביבת הריבית. לפירוט השפעת שינוי הריבית על השווי ההוגן, הערך הכלכלי והכנסות הבנק ראה בטבלאות לעיל. הבנק עוקב אחר התפתחות האשראי והפיקדונות ואחר השינויים ברגישויות הערך וההכנסה בתרחישים השונים ופועל ככל ששנדרש.

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

טבלה 25-3: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי (נטו לאחר מס)

31 בדצמבר 2023		30 בספטמבר 2024		
במיליוני ש"ח				
(723)		(889)		עלייה במקביל של 1%
704		873		ירידה במקביל של 1%

3.3.2. סיכון שער חליפין

סיכונים המטבע (או בשמם האחר - חשיפת בסיסי הצמדה) כוללים את החשיפה לשערי חליפין של המטבעות השונים מול השקל וכן את החשיפה למדד המחירים לצרכן בכלל הבנק.

טבלה 26-3: רגישות הבנק לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ בעלי נפח פעילות משמעותי ושינויים במדד המחירים לצרכן

31 בדצמבר 2023		30 בספטמבר 2024		
במיליוני ש"ח				
ירידה 10%	עלייה 10%	ירידה 10%	עלייה 10%	
111	(131)	62	(191)	דולר ארצות-הברית
2	(2)	10	27	אירו
ממד המחירים לצרכן				
ירידה 3%	עלייה 3%	ירידה 3%	עלייה 3%	
(899)	879	(890)*	738*	

* ליום 30 בספטמבר 2024 נכללה בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד כמפורט להלן.

בטבלה לעיל מוצג ניתוח רגישות השווי הכלכלי של הבנק לשינויים בשערי חליפין, המבוסס על שערות כל המכשירים המאזניים והחוץ-מאזניים במערכת לניהול סיכונים, תוך שימוש במודלים מקובלים לשערות כל מכשיר, ובשערים יציגים כשער הבסיס. לצורך החישוב משוערך התיק מחדש בשער חליפין המשקף עלייה/ירידה בשיעור המוצג, ללא הנחות נוספות. נציין כי לשינויי שערי חליפין גם השפעה מסוימת על סך נכסי הסיכון ובהתאם על יחסי ההון. עוד יצוין כי לשינוי בשערי חליפין השפעה על ערכם של פריטים לא-כספיים (כדוגמת, ניירות-ערך) הנקובים במטבע-חוץ, שלא הובאו בחשבון בניתוח הרגישות. הרגישות למדד המחירים לצרכן מחושבת על-פי חשיפת הבנק למדד כמפורט בביאור 14 בתמצית הדוחות הכספיים ובתוספת השפעת רצפת מדד על הרווח החשבונאי הצפוי. ליום 30 בספטמבר 2024 נכללה בתחשיב השפעת פיקדונות ברירת מדד בהתאם למסלול הצפוי תחת התרחיש האמור.

לפירוט והרחבה בנושא סיכונים השוק ובכלל זה סיכון הריבית, סיכון שערי חליפין וסיכון השקעה (סיכון מניות ומרווחי אשראי) ראה [הדוח על הסיכונים](#).

דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 בספטמבר 2024

3.4. סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות - סיכון הנזילות מוגדר כסיכון קיים, או עתיד, ליציבות הבנק ולרווחיו הנובע מאי יכולתו לעמוד בהתחייבויותיו. סיכון הנזילות בבנק נבחן בראיה רחבה יותר של יכולת עמידה בפירעון ההתחייבויות במועדן גם בעתות לחץ, בלי לפגוע בהתנהלות השוטפת במסגרת תכניות העבודה של הבנק ובלי להיקלע להפסדים חריגים.

סיכון מימון - הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים במקום אלו שהגיעו לפירעון, או שהגיוס מחדש יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית. הסיכון מנוהל כחלק מסיכון הנזילות.

טבלה 3-27: יחס כיסוי הנזילות (LCR)*

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2024	
באחוזים			
א. בנתוני המאוחד			
129%	124%	132%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק			
128%	124%	131%	יחס כיסוי נזילות
100%	100%	100%	יחס כיסוי נזילות המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

* היחס במאוחד ובתאגיד הבנקאי "סולו" מחושב על בסיס יומי, ומדווח בדוח כממוצע בתצפיות היומיות ברבעון.

טבלה 3-28: יחס מימון יציב, נטו (NSFR)

ליום 31 בדצמבר 2023	ליום 30 בספטמבר 2023	ליום 30 בספטמבר 2024	
באחוזים			
בנתוני המאוחד			
128%	125%	125%	יחס מימון יציב נטו
100%	100%	100%	יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים

לבנק מקורות מימון מגוונים, שעיקרם פיקדונות מהציבור. הפיקדונות מגויסים ממספר רב מאוד של מפקידים וללא תלות במפקיד בודד או בקבוצת מפקידים. עיקר גיוס המקורות של הבנק מתבצע מהציבור בארץ כשחלקו הארי מלקוחות פרטיים. מקורות שקליים לא-צמודים מגיעים ברובם מלקוחות אלה, ובמידה מסוימת גם מלקוחות מוסדיים ועסקיים גדולים (שחלקם פועלים ישירות מול מגזר ניהול פיננסי). מקורות שקליים צמודים מגויסים הן מהציבור הרחב והן מלקוחות מוסדיים המשקיעים בפיקדונות בבנק, באגרות-חוב ובכתבי התחייבות נדחים (הון רוברד 2) שמנפיק הבנק. הבנק מייחס חשיבות רבה לגיוס מקורות יציבים בעלי פיזור גבוה. המקורות במטבע-חוץ כוללים פיקדונות מלקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים בארץ, תושבי חוץ, חברות ישראליות בחו"ל, REPO, הנפקת CDs, מכשירים אחרים המבוססים על-ידי ה-FDIC בארצות-הברית ומקורות נוספים.

יחס כיסוי הנזילות הממוצע של הרבעון השלישי של שנת 2024 ירד מעט לעומת יחס כיסוי הנזילות ברבעון השני של שנת 2024 בעקבות גידול באשראי. לאור התנודתיות בשווקים, ובפרט בשווקי המניות בארצות-הברית ובישראל, ובשוק ה-SWAP שקל-מטבע-חוץ, הבנק פעל במטרה לשמור על רמות נזילות גבוהות במטבע-חוץ.

יחס המימון היציב נטו לסוף הרבעון השלישי של שנת 2024 עומד על 125% במאוחד, כאשר הדרישה המזערית היא 100%. יחס המימון היציב נטו ירד מעט בהשוואה ליחס ברבעון השני בעקבות גידול בצרכי מימון יציבים בגין האשראי מעבר לגידול במקורות מימון יציבים.

3.5. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שהוא אינו מקיים את הוראות הציות כהגדרתן בהוראת ניהול בנקאי תקין 308. במסגרת סיכון הציות כלולים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, גם סיכונים הנובעים מתחום הוגנות הבנק כלפי לקוחותיו, ניגוד עניינים, איסור הלבנת הון ומימון טרור (לרבות אלה העוסקים בדיני המס), מתן ייעוץ ללקוח, אכיפה בניירות-ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטים של טכנולוגיית המידע), הוראות החקיקה בישראל ליישום ה-FATCA וה-CRS והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות או הוראות בעלות אופי דומה. תחת סיכון הציות כלול גם הסיכון להפרת סנקציות בינלאומיות ורשימות מוכרזים. הטיפול בסיכון כרוך במעקב, ניתוח ויישום הסנקציות הבינלאומיות ורשימות המוכרזים, במעקב אחר העברות כספים בינלאומיות ובמעקב אחר פתיחת חשבונות ללקוחות ופעילות בנקאית בהם. הבנק מיישם את הסנקציות בהתאם למדיניות שנקבעה.

סיכון הציות כולל גם את סיכון המוניטין הנלווה לאי-הציות להוראות האמורות.

במסגרת סיכון הציות נכלל גם הסיכון בקשר עם פעילות הבנק מול בנקים שמקום מושבם ברשות הפלסטינית אשר טעונה עמידה בדרישות רגולטוריות שונות, בפרט בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור, וכרוכה במעקב אחר העברות כספים אל ומאת תושבי הרשות הפלסטינית. בתחילת שנת 2009 הפסיק הבנק את פעילותו עם בנקים וסניפים שמקום מושבם ברצועת עזה, לאחר שהממשלה הכריזה על עזה כעל ישות עוינת. במרוצת השנים, חזר הבנק ופנה לבנק ישראל ולמשרד האוצר והודיע כי נוכח הבעייתיות הכרוכה במתן שירותים בנקאיים לבנקים הפלסטיניים ברצונו להפסיק מתן שירותים קורספונדנטיים לבנקים אלה.

בחודש ינואר 2018 קיבל הבנק כתבי חסינות ושיפוי חתומים מהיועץ המשפטי לממשלה ומשרד האוצר (בהתאמה). כתב החסינות מגן על הבנק, נושאי משרה בו ועובדיו מפני הגשת כתב אישום בישראל בגין עבירות מסוימות בקשר עם הלבנת הון ומניעת מימון טרור ביחס לשירותים שהבנק העניק או יעניק לבנקים פלסטיניים. בהמשך לכתב החסינות, קיבל הבנק בינואר 2018 מכתב מהמפקחת על הבנקים כי לא יינקטו צעדי אכיפה בכל הנוגע לפעולות של הבנק בקשר למתן שירותי קורספונדנציה שעליהם חל כתב החסינות.

בכתב השיפוי התחייבה מדינת ישראל לשפות את הבנק בגין הוצאות (חבות לפי פסק דין והוצאות משפט) בהן יישא הבנק במסגרת הליכים אזרחיים או הליכים פליליים שלא הסתיימו בהרשעה אשר ננקטו כנגד הבנק, נושא משרה בו או עובד בקשר עם מתן השירותים הקורספונדנטיים בתקופת החסינות והשיפוי. התחייבויות החסינות והשיפוי הניתנות לבנק כאמור כפופות לסייגים שנקבעו בהן ולתנאים בהם על הבנק לעמוד.

כתבי השיפוי והחסינות הוארכו מפעם לפעם וסכומם התעדכן. כתבי השיפוי והחסינות הוארכו עד ל-30 בנובמבר 2024. הבנק הודיע על הארכה זו לנציגי הבנקים הפלשתינאים, וכי לפיכך המועד להפסקת השירותים, עליה הודיע הבנק עוד ביום 31 במרץ 2024, יידחה עד למועד האמור. הבנק נערך לתרחיש הפסקת השירותים, ככל שיידרש, ולסיכונים הנילווים לתרחיש זה.

מלחמת חרבות ברזל ומצב החירום מעצימים את סיכוני הציות הנובעים ממימון טרור והלבנת הון. מערך הציות בבנק התאים את פעילותו למצב המלחמה והחירום בשורה של צעדים הממוקדים בין היתר בסיכונים העולים ממצב זה.

למידע נוסף בנושא סיכון ציות ואופן ניהולו ראה [הדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

לגבי הסדרים עם הרשויות האמריקאיות בקשר עם חקירת המס ועם פרשת פיפ"א ראה [ביאור 1.10](#) בדוחות הכספיים.

3.6. סיכונים אחרים

לפירוט והרחבה בנושא סיכון תפעולי, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון רגולציה וחקיקה, סיכון כלכלי, סיכון אסטרטגי, סיכון סביבתי (לרבות סיכון אקלים) וסיכון מודל ראה [דוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2024 והדוח על הסיכונים גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023](#).

4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על-פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם מפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2023. ביישום כללי החשבונאות, משתמשת הנהלת הבנק בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ועל התוצאות המדווחות של הבנק. יתכן, שאופן התממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים.

חלק מההערכות והאומדנים כאמור, כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים משינויים אפשריים בעתיד. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים על-ידי הבנק, כאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה, כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים, ונעשו על-פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

ככלל אומדני ההנהלה וההנחות העיקריות ששימשו, בעת יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה הינם עקביים עם אלו ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2023.

4.2. בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, חתמו מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה על אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות הערכת האפקטיביות של בקורות אלו, בהתאם להוראות סעיפים 302 ו-404 לחוק הידוע בשם "חוק Sarbanes Oxley" שנחקק בארצות-הברית.

ההוראות של שני הסעיפים בחוק הנ"ל שולבו בהוראות הדיווח לציבור.

הוראת סעיף 302 בדבר קיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי מקוימת בבנק בתדירות רבעונית, והוראת סעיף 404 בדבר הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מקוימת עבור סוף כל שנה, כנדרש בהוראות.

במסגרת היישום של הוראת סעיף 404, ביצע הבנק, בסיוע חברת ייעוץ ששכר, מיפוי ותיעוד של כל תהליכי הבקרה המהותיים בהתבסס על הוראות ה-SEC (רשות ניירות-ערך בארצות-הברית) ועל-פי המתודולוגיות המקובלות, תוך התבססות על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על-ידי ה-על-ידי ה-Committee of Sponsoring Organization of the Treadway Commission (COSO 2013). כמו-כן, הבנק ביצע, על-פי הדרישות, בחינה של אפקטיביות נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי באמצעות בדיקה בפועל של אפקטיביות הבקורות העיקריות. הבנק מבצע עבור שנת 2024 כמדי שנה, על-פי המתודולוגיות המקובלות ובסיוע חברות ייעוץ, עדכון לתיעוד של תהליכי הבקרה המהותיים, וכן בחינת אפקטיביות של נהלי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, באמצעות בדיקה מחודשת של הבקורות העיקריות עבור השנה השוטפת. עיקר פעילות זו, על-פי המתוכנן, תושלם עד לתום השנה.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשינוף עם מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי, העריכו ליום 30 בספטמבר 2024 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו הסיקו, כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2024 לא אירע שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

ידין ענתבי
המנהל הכללי

ראובן קרופיק
יו"ר הדירקטוריון

תל-אביב, 17 בנובמבר 2024

אובליגו

חבות כוללת. סך ההתחייבויות של הלקוח לבנק.

איגוח

גיוס הון חוץ-בנקאי על-ידי גוף פיננסי באמצעות אגרות-חוב מיוחדות המשקפות את התזרימים הצפויים בגין הלוואות שקובצו יחדיו.

אגרת-חוב

נייר ערך המהווה תעודת התחייבות לתשלום חוב, ובו הבטחה של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת תשלומי ריבית/קופון, במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסוים. זהו מכשיר פיננסי שבאמצעותו הממשלה ופירמות יכולות ללוות כסף מהציבור.

אשראי חוץ-מאזני

התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).

באזל 2/באזל 3

תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם.

הון פיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1 והון רובד 2, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 1

כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף. כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2

הון בחדלות פירעון כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הסכמי רכש/מכר חוזר

הסכמים לרכישה או מכירה של ניירות-ערך בתמורה למזומן או ניירות-ערך, כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.

חבות

כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין.

חוב

זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככנס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמה פיקדונות בבנקים, אגרות-חוב, ניירות-ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.

חוב מותנה בביטחון

חוב שפירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מתוך הביטחון, ואין מקורות זמינים ומהימנים אחרים לפירעונו.

כתבי התחייבות נדחים

כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.

מדד המחירים לצרכן

מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ומודד את השינויים החודשיים במחירי מוצרים ושירותים, המהווים את "סל הצריכה" של משפחה ממוצעת.

מח"מ

משך חיים ממוצע

הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של האיגרת.

מכשיר נגזר

מכשיר פיננסי או חוזה עתידי שערכו נגזר מערכו של נכס בסיס כלשהו ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

מכשיר פיננסי

מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.

מניות רדומות

מניות המוחזקות במישרין על-ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.

מרווח Bid-Ask

המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.

נגזר OTC

Over the counter

מכשיר נגזר מסוג שמוסדות פיננסיים מתקשרים לגביו במהלך העסקים הרגיל ושקיים שוק במסגרתו ניתן לקבוע את שווי.

סינדיקציה

עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.

פיקדונות לזמן קצוב

פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים, לכל הפחות מיום ההפקדה.

פיקדונות לפי דרישה

פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב.

שוק פעיל

שוק בו עסקות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.

B2B

Business To Business

פעילות עסקית של מכירת מוצר או מתן שירותים של ארגון אחד לארגון שני.

CVA

Credit Valuation Adjustment

חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.

FATCA

Foreign Accounts Tax Compliance Act

חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארצות-הברית חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארצות-הברית.

FDIC

Federal Deposit Insurance Corporation

התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות.

FINMA

Swiss Financial Market Supervisory Authority

הרשות המפקחת על המוסדות הפיננסיים בשוויץ.

GRI

Global Reporting Initiative

תקן בינלאומי לדיווח בתחום הקיימות והאחריות התאגידית.

ICAAP

Internal Capital Adequacy Assessment Process

תהליך פנימי להערכת הלימות ההון ולקביעת האסטרטגיה להבטחת הלימות ההון של תאגידים בנקאיים. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על-ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפוחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון.

LDC

Less Developed Country

ארצות המסווגות על-ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.

LTV

Loan To Value Ratio

היחס בין סכום ההלוואה (לרבות מסגרת מאושרת שטרם נוצלה), לבין שווי הנכס המשועבד (לפי חלקו של התאגיד הבנקאי בשעבוד).

MTM

Mark to Market

שערוך של מכשיר נגזר בהתבסס על ציטוטים של מחירי שוק בשווקים רלוונטיים, ובהעדרם בהתבסס על שיטות הערכה חלופיות.

NPL

Nonperforming Loan

אשראי שאינו צובר ריבית.

VaR

Value at Risk

מודל סטטיסטי מקובל לכימות סיכוני שוק. המודל מעריך, על בסיס נתונים היסטוריים את ההפסד המירבי הצפוי בגין פוזיציה מסוימת או תיק מסוים, עבור אופק זמן ורמת מובהקות מוגדרים.

מ
מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה 20, 46, 79, 154, 155, 156, 157, 158,
 205, 210
מגזרי פעילות פיקוחיים 7, 8, 43, 44, 79, 134, 136, 138, 140, 142, 144,
 146, 148, 150, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 221
מדינות זרות 35
מדיניות חשבונאית 79, 91, 92
מימון ממונף 9, 67
מינוף 8, 12, 42, 79, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 225
מסגרות אשראי 34, 183
מפקידים גדולים 222

נ
נגזרים 8, 25, 26, 27, 34, 38, 40, 46, 48, 52, 53, 54, 61, 69, 79, 84, 88,
 92, 93, 94, 110, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 186, 187,
 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 220,
 221, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242
נזילות 7, 12, 14, 20, 40, 47, 60, 72, 121
ניירות-ערך 8, 11, 14, 19, 30, 32, 35, 37, 39, 42, 47, 52, 53, 54, 60, 61,
 74, 79, 84, 88, 89, 91, 92, 99, 100, 101, 102, 103, 116, 120, 122,
 130, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146,
 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160,
 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,
 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188,
 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202,
 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216,
 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230,
 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242
נכסים אחרים 84, 88, 185, 186, 187, 232, 236
נכסי סיכון 40, 41, 117, 136, 140, 144, 148, 152

ס
סייבר 14, 47
סיכון אשראי 7, 8, 9, 14, 19, 21, 28, 29, 34, 41, 47, 48, 51, 53, 55, 56,
 58, 60, 61, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 79, 105, 106, 107, 108, 110, 117,
 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,
 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 188, 189, 190, 191, 213
סיכונים אחרים 7, 73
סיכון מוניטין 14, 19, 47, 73
סיכון מימון 72
סיכון נזילות 7, 12, 14, 47, 72
סיכון סביבתי 19, 73
סיכון רגולטורי 14, 47
סיכון ריבית 14, 40, 47, 69, 225
סיכון שוק 7, 14, 19, 47, 69
סיכון תפעולי 14, 19, 40, 41, 47, 73, 117, 225

א

איגוח 227, 242
אשראי לציבור 11, 13, 14, 32, 34, 50, 51, 52, 53, 54, 61, 79, 84, 89, 99,
 101, 103, 105, 106, 107, 108, 109, 134, 136, 140, 144, 148, 152, 154,
 155, 156, 157, 158, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170,
 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185,
 186, 187, 188, 189, 190, 191, 212, 214, 216, 217, 218, 219, 221, 231, 235,
 241, 242

ג

גידור 25, 26, 47, 57, 58, 92, 93, 133

ד

דיבינד 8, 13, 35, 38, 39, 40, 67, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 93, 115, 116

ה

הון והלימות הון 42
הון מניות 85, 86, 87
הלבנת הון 19, 73, 219, 222, 225
הלוואות לדיור 8, 33, 40, 41, 49, 52, 53, 54, 62, 64, 104, 105, 106,
 117, 119, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 155, 156,
 157, 158, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174,
 175, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 183, 207, 211, 213, 215, 216, 222, 223,
הליכים משפטיים 19, 122, 123, 124
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 28, 29

ז

זכויות עובדים 79, 88, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 188

י

יעד הון 40, 119
ירידת-ערך 35, 88, 98, 100, 102

ע

עמלות 8, 12, 13, 22, 24, 30, 43, 44, 82, 122, 134, 138, 142, 146, 150,
154, 155, 156, 157, 158, 210, 212, 214, 216, 217, 218, 219, 221, 225, 228,
231, 235
ענפי משק 8, 9, 34, 36, 40, 53, 55, 68, 213

פ

פיקדונות הציבור 8, 9, 14, 32, 36, 37, 38, 69, 79, 84, 92, 130, 136,
140, 144, 148, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 185, 186, 187, 189, 190, 191,
212, 213, 214, 217, 218, 219, 220, 221, 233, 234, 237, 241, 238

ר

רגולציה 19, 73, 215
רווח למניה 82

ש

שווי הוגן 9, 25, 26, 32, 38, 48, 70, 79, 83, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100,
101, 102, 103, 111, 130, 131, 132, 170, 171, 172, 188, 189, 190, 191, 192,
193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202

ת

תגמול 86, 87, 115, 124, 211, 213
תיק בנקאי 69, 70
תיק למסחר 35
תשואה להון 11
תשלום מבוסס מניות 85, 86, 87, 88